De geest van Jan Tamboer

Jan Pietersz. Meerhuysen

bron
Jan Pietersz. Meerhuysen, *De geest van Jan Tamboer of Uytgeleeze stoffe voor de klucht-lievende ionckheydt*, uitgever onbekend, Amsterdam, 1659, drie delen

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/meer017gees01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

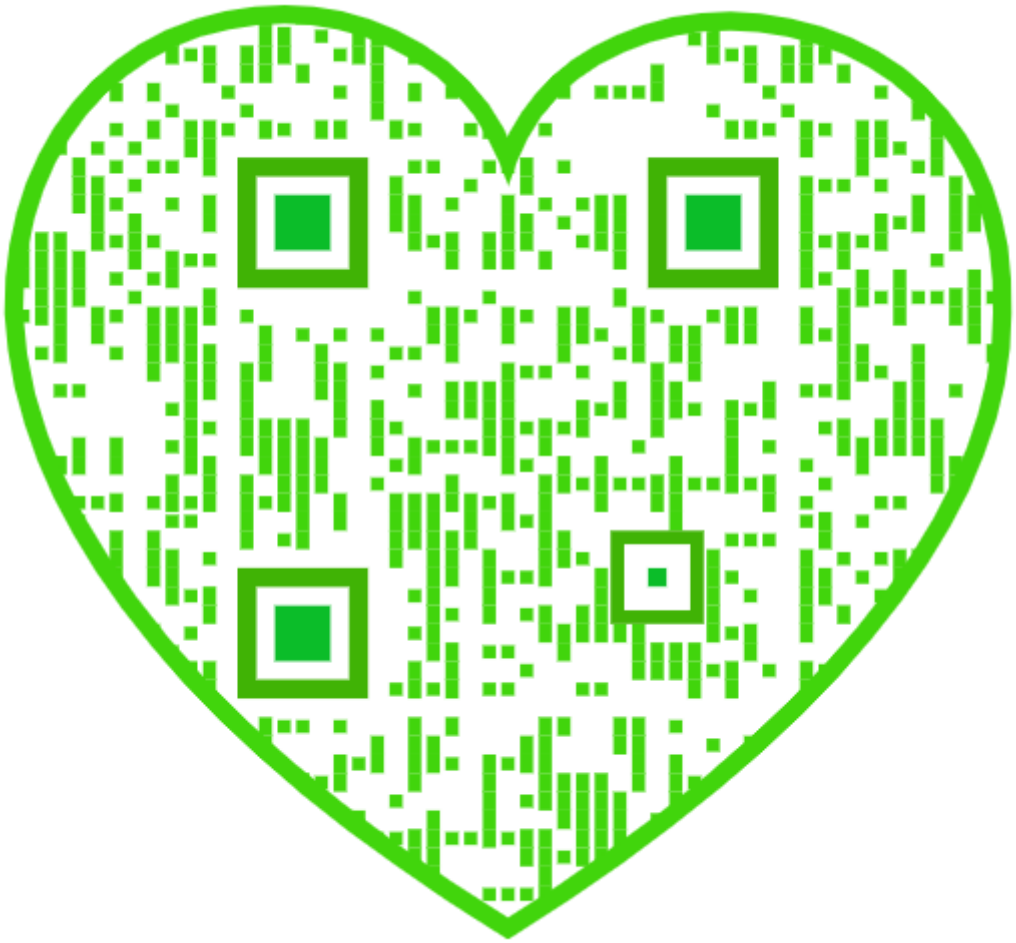

Aen den leser.

Verwonder u niet, Leeser, dat ghy hier den Tytel van JAN TAMBOERS GHEEST ten toon siet: want als ghy dese UYT-GELEZE STOF door-neuzelt, zult ghy' er met den Tytel eenige gelyckmatigheyt in vinden. En dewyl snaackeryen geestiger voor den dagh komen, alsze van een snaak worden voor-gestelt, dan van iemant, die zich voor zoo een niet erkent, zo zend ick u oock, met desen Grimatze-maker, yets, dat wel in zyn mars zal voeghen. Ziet' er niet vies af, al is 't van geen JAN TAMBOER gestelt: want d'een heeft somtydts graci in schryven, d'ander in 't spreken. d'Een weet hoe 't behoort, d'ander weet het te doen. d'Een weet yets vreemts te versinnen, d'ander weet het actijf uyt te beelden. Men seght, dat LOOPE DE VEEGA een sonderlinge geest had, om Commedien te practizeren; nochtans wist hyze niet op 't pampier te stellen, maar gebruyckte hier toe een gaauw Schribent, die, zo dra hy jets bedacht hadt, het selve uyt de pen liet loopen. Zoo verscheydentlyck is dit. Een die Speelen dicht, weetze somtijdts met uyt-stekende rayernyen, jalouzyen, vryaagien, quinckslaagen, boerteryen, en andere gheestigheden, te cieren; daar hy zelfs t'eenemaal onbequaam is, om de selve persoon'lyck uyt te beelden. In tegen-deel, zal zomtydts een Toon-speelder een uytstekende gheest hebben om 't Spel deftigh na de natuur te speelen; en zal zelfs geen bequaamheyt tot de Dicht-kunst hebben; 't welck voorneem'lyck voord-komt uyt de gaaven, daar de natuur, of van bedeelt, of van misdeelt is. Want 't is met alzulke dingen, gelyk onzen Puyck-dichter van de Dicht-konst zeydt:

Men raakt door 't School niet op parnassia steile spooren,
Men maackt geen Dichter; neen: men wordt'er een gebooren.

My dunkt dan, dat ick reeden heb, om dit geestigh lichaamtje, een geestigh kleedt aan te doen, en dezen kluchtigen Cortizaan, onder een beroemdt Capiteyn van die Bende, te sorteeren. Ten anderen, wie zal my de vryheyt niet geven, om dit Kindt met de naam van JAN TAMBOER te doopen? gemerkt een Vorst zig niet belgen zal, dat een Beedelaer, de zelve naam aan zyn Kindt geeft, die hy heeft. Naamen zyn gemeen, als-ze niet oneygentlick zyn. En, Leezer, ghy zult bevinden: dat dit Kindt die naam niet qualyck past: alzo 't om zulks deezen naam gegeven is. Gelieft dan dit, als 't u lust, t'onderzoeken; en my niet te verdencken, dat ick myn tydt met dese dingen toe-gebracht heb: want de Jeught kan niet altydt de staatigheydt uyt-beelden. Apollo moet te met de Lier gebruycken. Zoo verzet men 't hoofdt zweer, dat in Pallas School de Leerlingen 't voor-hoofdt doet gloeyen; en de bekommeringen, dit den Koop en Ambachts-man, 't hart bevangen.

Maer wat is' er tot dit A B Boeckje, een Voor-reden in Folio van nooden? Ick scheyer uyt. Den Leezer ghelief zich voor eerst met dit gherechje vroolyck te maaken.

De geest van Ian Tamboer

Geestigh Antwoordt van een Moff.

't Gebeurde eens, als'er eenige Spreeuwen in een Boek-winckel stonden, dat'er een Moff in quam; Waer op een van de schalken uyt-voer: *Wat doet Zaul onder de propheten? Hy komt*, antwoorde de Mof, *om zijns Vaders Ezels op te soecken*.

Uytlegging van een Hoen.

Een Burgher te Parijs, hadde neffens sijn Vrouw en Kinderen, een *Cordeljé*, of Minne-broeder ter Maeltijdt, en hebbende een Hoen opgedist, so versocht hy, de *Cordiljé* dat hy 't Hoen soude ontginnen, de Minne-broeder hem excuzeerende, seyde: Dat dit niet hem, maer de Patroon toe-quam; versoeckt derhalven, dat men hem tot sulkx niet versoeken soude. Den Hospes, echter aen-houdende, seyde: dat hy, als de Geestelijcke Patroon, het Hoen, met een Geestelijcke toe-passing, naer de Schrifture, ontleeden konde, en derhalven

dit niet behoorde te weygheren, waer op de Geestelijcke, siende dat hy daer aen moest het Hoen aengreep en ontginnende het selve, kapte eerst het hooft, en daer na den hals af, toen sneed hy de voeten, en volgens de vleugels af. Dit nu dus in de schotel leggende, so nam hy het hooft, en leyde het op het telloir van den Huys-waerd; dit past, seyde hy, voor u, dewijl ghy het hooft van 't huys zijt; daer nae ley hy den hals voor de Vrouwe, seggende: dit past voor u: dewijl ghy de naeste van uw' Man, en het onder-hooft zijt; ten derden ley hy de benen voor de Soons: seggende, dit past voor u, vermidts de Soons altoos op de been, ende alle vremde plaetsen besoeken willen: ten vierden leyde hy de vleugels voor de Dochters, seggende: dit past voor u: vermidts de Dochters altoos gesint zijn, hoog te vliegen, en in pracht en kleedinge boven anderen uyt te steken. Ten lesten nam hy het gantsche lijf, en ley dat voor hem, segghende: Het lichaem past voor my; dewijl ik, als het Corpus der Kercke gerekent wordt. Hoe de dis-genooten hier over op haer neus sagen, dat hy hem so rijckelick, en haer so sober besorgt had, geef ik den leser te denken.

Onvergeeffelijcke Zonde.

Eener sijn Sonden gebiecht hebbende, by een Priester, wiert van de selve gevraeght, of hy nu alles geopenbaert hadde, wat hy met

weten ghedaen hadt. En dewijl hy het slimste verswegen hadde, so gaf hy een sucht, seggende, ghy vraeght my te veel, Heer Vader. Ick doe niet, sey de Priester, segget my slechts, al wat ghy op u hert hebt, ick kan 't u altemael vergeven. Ach, antwoorde de ander, dat ick dat wist, ick openbaerde het u terstondt. Dat doet, sey de Paep; want ick verseker u vergiffenis. Den ander dan, seyde: Heer Vader, 't is op een tijt gebeurt, dat ick de suyvere Maeghde-blom van een Nonne gepluckt hebbe O! onvergeeffelijcke Sonde! sey de Paep, daer is geen meerder gruwel, als Godtsgeheylighde t'ontheyligen. En, sey hy voort, waer hebt ghy dat gedaen? In een hoeckje van de Kerk, antwoorde de ander, terwijl dat ghy predickte. O gruwel aller gruwelen! riep hy daer op; ik geloof dat het helsche vuur onder u beyde gebrandt heeft, toen ghy die godloosheyt pleegde. Iae, dat docht my al, sloegh d'ander daer op, want sy kost haer gat van hette qualijck stil houden.

Aerdigh bescheyd van Paus Clement.

Een Kardinaal klaegde eens aen Paus Clement de VII. dat seker kunstigh Schilder, hebbende het laetste oordeel in een Kapelle geschildert, met een, hem (den Kardinael) heel aerdigh naer't leven geschildert, en neffens de verdoemden in de helle geplaetst hadt. Sme-

kende derhalven ootmoedelick, dat sijn Pausselijcke heyligheyt, geliefde te gebieden, hem daer straks uyt te verlossen; en van dien hoon te bevryen. Waer op de Paus antwoorde: ick heb wel macht, om uyt het Vagevuur te verlossen: maer niet uyt de Helle: want die eens in de Hel is, voor die is geen verlossingh meer.

Aen een Bruygom, die gheen Bruyloftsdichten op sijn Bruyloft wilde hebben.

't Is wonder Bruygom, dat ghy van gheen dichten houdt:
Daer u nochtans, u Bruydt, om 't dichten heeft getrouwt.

Op een Erret en Boom verkooper, die Bankroet speelde.

Is desen gefalieert, ay wild hem doch verschoonen:
Hy heeft daer toe geen schuldt: hy was toen in de Boonen.

De verwaende Zot.

Zeeckeren Quibus, altijdt roemende van sijn groote geleertheyt, voeghde sich eens heel verwaendelijck in een hooge Schoole by den Professor: zoekende daer mede by de Studenten in aensien te raken. Den Professor, hem eens beproeven willende, quam met hem in reeden van de vier Elementen, begeerende

dat hy de selve eens achter malkander soude op-tellen. Hy dan seyde: Daer is de Lucht, daer is 't Water, daer is 't Vuur, en, laet sien, daer is, daer is, &c. Den Professor, siende dat hy bekaeyt stondt, seyde: nu, waer op staet ghy? ja, dat's waer, antwoorde den Lomp, ick had het al op mijn tongh, maer ick konder niet op komen. 't Vierde zijn mijn schoenen.

De slechte Matroos.

Daer was een Matroos, heel eenvoudigh en slecht, doch niet te min onwilligh, de welcke varen naer Oost-Indien, om sijn hardneckigheydt, al vry wat in 't quaedt blaedtje stondt, soo dat hy ten leste het vry wat verkervende, verweesen wierd, voor de Mast te staen, en van elck Boods-gesel (volgens het gemeene gebruyck) een slagh t'ontfangen, daer het dickste vleys is, het welck niet gheschiedt op het bloote vel, maer op een dun broekje, datse dan altijdt aen hebben, De verweezene dan siende, dat hy deesen stoot moest uyt-staen, keeck eens heel bedrucktelijck te rugge, het welck den Commandeur siende, soo vraeghde hy hem, of hy daer yets tegen hadde? (willende seggen: oft hy oock meynde, datmen hem onrecht dede? neen Heer, antwoorde hy, seer eenvuldigh, niet anders, als een teerig broekje, 't welck den Commandeur soo bewoogh, dat hy voor dese reys hem noch vry schold.

Aardige streeck.

Demonart, een lief-hebber der wijsheydt, siende op een tijt een plompaert, in scharlaken gekleedt, beet hem sachjes in 't oor: dit kleedt droegh voor desen een schaep, en het was, en bleef een Schaep.

Aardige reden-slagh van een Boer.

De Achtbare Iuffr. Maria Heins verhaelt in de voor-reden van haer voor-beelden, dat een Boer, gaende wandelen met een Mennonijt, quamen onder andere discoursen van Christus te redeneeren. Den Boer dan vraeghde aen d'ander, *voor wien houd ghy Christus? voor mijn Broeder*, antwoorde desen. *En ick* paste de Boer daer op, *houd hem voor mijn Vader; zoo ben ick Erfghenaem, en ghy niet: Want daer Kinderen zijn, daer erven geen Broeders.*

Leeringh.

Zeeker Schribent seyt: Een zeedigh mensche sal zijn: eenvuldigh als een Kindt; beleeft en vriendelijck als een Iongeling; en ernstigh, als een bedaeght Man.

Yets anders.

Een Philosooph placht te segghen: Als ick my met een Zot vermaken wil, so behoef ick die niet ver te soeken: want ick heb om my self genoegh te lachgen.

Geestigh besluyt.

Een verwaaten mensch, siende twee Soldaten malkander scherp bieden, liep daer tusschen om vrede te maken. Maer wordende daer over self in 't hoofdt gewond; soo wiert hy by den Barbier gebracht, de welcke siende dat hy zwaar gewondt was; soo wilde hy sien oft sijne harssenen oock gequest waren, maer terwijl hy socht naer de harssenen, seyde een die daer by stondt: ghy soekt vergeefs naer de harssenen: want soo dese oyt harssenen gehadt hadde, soo soude hy sich soo licht niet in een vreemden handel gestooken hebben.

Aerdige reeden-wisselingh.

Een Edelman te Geneven, siende een Boer voor-by sijn deur gaen, vraeghde hem scherswijs, om welcke tijt van 't jaer de Boeren 't meeste playzier hadden? in de Winter antwoordde den Boer: want als wy by 't vuur sitten, soo braden wy rapen en kastanjen, en als wy s avonts gegeten hebben, soo gaen wy te bedde leggen, en slapen de gheheelen nacht onbesorght door: laatende als dan de vuyle dampen door onse bovenste en onderste keel van ons vliegen. Wat dunckt u van sulken leeven? My dunckt, antwoorde de Edelman, ghy moet nae in maeghschap van de Zwijnen zijn. Maer, vraeghde de Boer weerom, om welcke

tijdt van 't jaer hebt ghy u meest vermaeck? in de Lent, antwoorde d' Edelman, want dan is alles lustigh, en op sijn best. Soo zijt ghy, vervolghde de Boer, van mijn Ezels maeghschap, Want die heeft in die tijdt sulck een vermaek. dat hy nimmer van tieren en raasen op-houdt.

De ernstighe Geck.

Zeecker Vorst, hadde een Geck ten hoof, tot welcken een hoovelingh uyt boertery seyde: Ick sal u doot steken. Den Dweep, hier over bangh zynde, klaeghde aen den Vorst, in wat groot perijckel hy was. Den Vorst, hem troosten willende, zey: weest slechts gerust, indien hy u om den hals brenght, soo sal ick hem doen ophangen. Neen, riep de Zot, dat begeer ick niet, maer laet hem een dagh van te vooren op-hangen, eer hy my om 't leven brenght.

Potsigh bescheyt van een Ezel-drijver.

Eenige Studenten, buyten de stadt Napels wandelende, ontmoeten eenen Boer, die op een Ezel ree: en hoorende den Ezel ysselijk schreeuwen, soo beschrobden sy den Boer, dat hy sijn Ezel buyten de tijdt van 't Iaer dus schreeuwen liet. Den boer, niet slinks, antwoorden haer: 't En is anders mijn Ezels gewoonte gants niet, buyten tyts aldus te schrewen, maer als hem yemant van syn broeders, of na vrienden ontmoeten, dan begint hy altijt van blijdtschap te schreewen, het zy buytens tijt of niet.

Yets op het selve wit doelende.

Zeeker Iongelingh, van een kaal-kop ghescholden en gevloekt zynde, sey daer op, Ick begeer u niet weerom te schelden, maer dit moet ick segghen: uwe hayren zyn wijs en verstandigh geweest, datse haer van sulck een boos hooft hebben af-gescheyden.

Vraegh en Antwoordt.

Een Venetiaen, willende een Duytser beschimpen, over hare Rijcks-daelders, soo vraeghde hy hem: *in welck landt de Arenden twe hoofden hadden? daer de Leeuwen*, antwoorde de Duytscher, *twee vleugels hebben*; siende op't Venetiaens wapen; 't welck een gevleugelde Leeu voert, waermede hy d'ander betaelde.

Geestige streeck van een Vrouw.

Een Spaans Ridder, niet min mild met sijn mondt, als kaarigh met syn geldt, wierdt van een Vrouwe dese woorden tot een purgatie in gegeven: *Heer Ridder*, seyde sy, *ghy soudt de beroemste van 't landt zijn, indien ghy de riemen van uw beurs tot uw mondt en t leer van uw mondt, tot uw beurs gebruyckte*.

Cluchtigh Oordeel.

Zeker geestigh Quantje, seyde tegen eener die een langen neus, en geen baart hadt,

uw baart kan niet wassen vermidts hy te veel in de schaduw staet, en wegen de langhte van uw neus, niet bescheenen kan worden.

VVaer aen men een Mens kennen kan.

Zeker geletterde seyde eens, aen drie dingen, kan men jemant recht beproeven, te weten: als men hem vertoornt heeft, als hy droncken is, en als men erfgoet met hem deylen sal.

Van Raat.

Guiciardin zeydt: Daer is in gewichtighe zaaken, die t algemeen raken, niets noodigers; en in eyghe zaken niet gevaerlijckers, als anderen om raedt vragen.

Nuttigheydt van 't Zwijgen.

Guevara seydt: Buyten en binnens hoofs, heb ik' er veel door swijgen sien ter eere, en door spreken tot schande komen.

Yets diergelijcks.

De Poët Ballay seyt: wie sich ten hoof wil houden; en in der Vorsten gunst wil geraken, die moet een tijdt langh blindt, stom, en doof zijn.

Aartigh Graf-schrift.

Over eenige jaaren was hier te landt een Klock-luyer, die sijn kost daer mede

won, en diens naem *Ian Leepel* was. Op een tijdt, de klokke luydende, soo ghebeurde het dat de klepel van boven uyt de klock, op sijn hooft viel, in sulcker voegen, dat hy 't met de doodt bezuuren moest. Soo wierde daer naer dit vaers op sijn graf gehouwen:

> Weet Leser, wie ghy zijt, hier onder leyt JAN LEPEL:
> Hy leefde van de Klok, en sturref van de KLEEPEL.

Op een Spek-verkoper, die een Tapper wierdt.

> Ey siet, deez' tapten eerst, nu gaet hy speck verkoopen.
> Op 't lest so sal de Zugh noch met de tap deur-loopen.

Cluchtige History.

't Gebeurde op een tijdt, dat een hollandts Matroos, Ian genaemt, noyt op Spanje gevaren hebbende, aldaer voor d'eerste mael aen quam. En ghelijck de Spanjaerts de Hollanders altijdt Ian heten (ghelijck wy hier de Ioden Speck nae-roepen) soo ghebeurden 't, als de Matroos daer voorby een Schoen-makers winckel wandelde, dat de knechts begonnen te roepen: *he Ian, Ian!* hy om-kijkende, bleef staen, en sprack: hoe Duyvel weet ghy dat ik Ian heet? de schoen-makers geen duyts konnende, riepen, vermidts hy staen bleef, te meer, *Ian, Ian*. De Boodtsgezel, verwondert staende, dat hy hier bekent was, hadde twee kaasen onder sijn arm, die hy mee van Hollant

gebracht hadde; en hebbende in sijn Vaderlant noch een eenige suster, die *Zye* heette, soo seyde hy: indien gy my seggen kunt, hoe mijn suster heet, so sal ick u dese twee kazen geven. De knechts, hem hoorende prevelen, begosten hem wat te bespotte*n*; en dewijl des Spanjaerds woort *Sye* seer gemeen is (ghemerckt het in 't Neerduyts *Ia* te segge*n* is) so gebeurden't datse tot twee of driemalen *zije*, riepen, het welk den Boodsgesel hoorende, dacht niet anders, of sijn suster was mede by haer bekent; gevende haer dan, na beloften, de sijn twe kasen, die de Spanjaarts, sonder te weten waerom, aen-namen.

Aardige woorden-slagh van een Iuffer.

Een Iongman met eenighe jonge luyden in geselschap zijnde, versocht, sigh te mogen abzenteeren, vermidts hy sich niet wel bevondt. Een Iuffer, hem vraghende, wat hem schorte, kreeg ten antwoord: dat hy een wind ghevat hadt, en daer over qualick gheworden was Maer, vraeghde sy voort, u, sedert wanneer hebt ghy die wint gevat? 't is, antwoorde hy, omtrent twee uuren geleeden, wel, sloeg sy daer op, toen is' er my juyst een ontvloogen.

Twijffel-geloof van een Boer.

Eenen Boer, geleesen hebbende in 't nieuwe Testament, van 't mirakuleuze Geloof, dat men, indien men het geloof hadde, Bergen

soude kunnen versetten; als oock dat Christus op de Zee hadde gewandelt; soo vraeghde hy aen sijn Predicant, oft men sulcke dingen noch wel soude konnen doen. Iae, antwoorde den Predikant, indien men het geloof maer hadde. Wel, seyde den Boer, gaet eens met my, ik ben groot van geloof, en sal dan sonder twijffel dit wel konnen doen. Maer ghy moet voor al niet twijfelen, sey den Predikant, of ghy soud u self bedriegen. Laet my daer voor sorgen, seyde den boer, en treedende van een schuytje op het water, begon stracx te zinken. Docht ick het niet, riep den boer heel verbaest, dat ick in het water soude sakken: dacht ick het oock niet, antwoorde den Predikant weerom, dat ghy sulcke gedachten soudt hebben.

Aardige antwoort van een Beeldt-snijder.

Zeeker treffelick Beeldt-snyder, heele leelicke Kinderen krijgende, en, nochtans schoone beelden schilderende, wiert gevraegt, hoe het quam, vermids hy sulcke schoone kinderen konde schilderen, nochtans sulcke leelicke Kinderen maeckte? wel, antwoorde hy, doet u dat vreemt duncken? het eene werck doe ick by daegh, maer het ander by nacht.

Geestigh Vonnis van een Princes.

Zeekere Kameniere, wel lust hebbende om te Trouwen, doch weynigh versoek krij-

gende, tokkelde en troggelde een vande Hoovelinghen soo langh, dat hy haer eens op den Tabbaert raeckte; eenigen tijt daer nae merkende, dat des Hoovelinghs kruydt begost te wercken, stondt heel verleeghen. Eyndelijck gebruyvkt sy desen list: sy gaet by haer Princesse, en klaeghde en jammerde over eenigh leet, het welck sy (om schijn van eerbaerheyt) niet en derfde openbaren. Mevrouwe, echter, ernstelijck weeten willende, wat haer geschiet was; soo barst'et' er ten lesten uyt; in sulcke voegen dat sy den ghemelden Hovelingh beschuldighde, haer verkracht te hebben, waer over sy oock ernstelijck begeerde, de gerechtigheyt voldaen te hebben. Hare Hoogheydt, wel wetende den heeren aert, die in dese Kamaniere woonde; dacht wel, hoe dit verkrachten toe-ghegaen was. Nemende dan in haer rechte hand een deegen, die sy, om de scheede vast hebbende, de Kameniere geboodt, uyt de scheede te trecken. Het welkck gedaen zijnde, so hiel de Vorstinne de schee al heen-en-weder wiggelende in de handt; ghebiedende de Kameniere den deegen daer weder in te steeken. De Kamenier, dit niet doen konnende, seyde: Me-vrouwe, ghy wiggelt te veel met de scheede; ik kan er den deegen niet in krijgen. Zoo zoudt ghy oock gedaen hebben, sey de Princes, soo soude des Hoovelinghs deegen u geen leet gedaen hebben.

Geestigh bescheydt van een Boerin.

Zeekere Boerinne, een Doctor ghehaelt hebbende, om den selven haer mans water te laten sien; Vermidts hy sieck geworden was, soo sagh den Doctor in het glas een reflectie spelen, van een wapen, dat in een raemglas gheschildert was, in welck wapen oock een wagen was, den Doctor, siende en weer siende, soo vraeghde de Vrouwe hem, wat haren man lette? Moeder antwoorde hy, uw' Man heeft een wagen in 't lijf. Ia, antwoorde sy, dat geloof ick wel, ick heb dese morghen den dissel-boom noch in mijn handt gehadt.

Snaacks bedrijf van een Schilder.

Eenen Schilder, die (naer den aert van dat Volck) garen goed cier maeckte, had op een tijdt een Nicht, die Bruydt geworden was, dese wist niet, ofse den Schilder wilde ter feest noodighen, vermidts hy sijne winste doorbrengende, altoos kaal en beroyt voor den dag quam; en derhalven de bruyloft ontcieren mochte. Den Schilder gewaer wordende, datse hem licktelick soude t'huys laten, schildert een weeck of twee heel naerstigh, soo dat hy, een schranderen geest zijnde, in die tijdt, ontrent twee à drie hondert guldens over-ghewonnen hadde, en toen treffelick gedost, op een schoon Paart, met een Knecht achter hem, voor-by

de Bruydts huys quam ryden. Dese hem siende, sprack tegen hare Vrienden: Nu moeten wy onsen Couzijn ter bruyloft nooden, want hy hem, trots de beste van het landt, daer op heeft reedt ghemaeckt. Den Schilder dan, ter Bruyloft genoodt, en daer gekomen zijnde, soo sette hy sich fatsoenelijck neffens anderen aen Tafel; en terwijl d'anderen aten, nam hy't gebraedt, soo vet en smeerigh als het was, en wreef het over sijn nieuwe kleederen, seggende: *Eet, kleeren, eet: want ghy zijt ghenoodt, en ick niet.*

Belachgelijcke term van een Iuffer.

Seeckere Iuffer, haren Docter ten eeten hebbende, hoorde hem met vele Hoofsche termen van het een en het ander redeneren. Sy, hem garen, met ghelijcke munt betaalen willende, en siende, dat des Docters hoedt-bandt wilde af-vallen; vraeghde heymelijck aen haer knecht, (die de Latijnsche Taal verstondt) wat een Hoedt-bandt in 't Latijn te seggen was? De schalck, haer een pots schuldigh zijnde, seyde haer, dat et *veretrum* heette, waer mede de Latinisten het mannelijcke lidt benamen: de Iuffer, dan seyde: Heer Docter, uw' *veretrum* sal vallen. Neen Me-Iuffer, antwoorde hy, hy is noch in goeder posture. Hoe de Dis-genooten hier over lachten, kan yeder wel dencken.

Bedroge trotsheyt van een Iuffer.

Een spytighe, doch seer schoone en welhebbende Iuffer, wierd dagelijcx, niet alleen van veele Iongmans versocht, maer heymelick gevrijd, van persoonen, die haer in qualiteyt, geensins behoefden te wijcken. Zy hier op te moediger wordende, sagh niet aen, het nut en profijt, dat haer te kust en te keur wierd op-gedragen, denckende altoos, dat sy noch wel beter soude doen. Maer de tijdt, haer vel met jaren teekenende, dee niet alleen de Fortune, maer oock al de Vryers, die haer te voren bemindt hadden, allengs een afkeer van haer krijgen, so dat sy, nu bedaeght zijnde, sagh, dat de geene, die te voren haer gewillige dienaers waren, nu, met haer schoonheyt, ware*n* van haer gescheyden. Sy dan, eenige jaren sonder jongh geselschap haer tijdt toe-gebracht hebbende, wiert evenwel, eyndelick van een drogen Sukkelaer weder ten huw'lijck versocht; en speurende, dat het geluck haer nu den rug gekeert hadde; so liet sy haer niet lang vryen: maer gaf hem het ja-woordt, met deesen aen-hang, dat: Indien hy in zeeker kreupel-bos, daer ontrent zijnde, de rechtste en braefste telgh konde af-snijden; in sulcker voegen: dat hy de wegh die hy eens ghepasseert was, niet weer soude moghen te rugghe passeeren, en de telgh, die hy het eerst af-gesneden hadde, soude moeten

houden, en niet veranderen, soo soude hy haer ten Wijve hebben. Den Suffaert, hier toe dit aen-nemende, gaet van stonden aen naer het bos, en siende in 't begin, wel eenige schoone telghen, gingh al wat voorder, en dacht, dat hy'er noch wel beter soude vinden maer komende eyndelijck aen het eynde van het bos, vond daer niet als kromme en rompelige tacken en telghen; moetende hem alsoo met een lompigh houdtje behelpen, daer hy te vooren wel beter konde gekregen hebben. Als hy nu by de Iuffer quam, met soo een krom stockje, en sich ontschuldighde, dat hy wel beter konde gekregen hebben: maer hoopende, al noch beter te vinden, eyndelijck geen beter dan dit kreupel telgje konde op-speuren: so antwoorde hem de Iuffer: Dewijl u begheerigh oogh voor 't beste 't slechtste heeft ghekoozen: zoo mach ick dan (dewijl 't nu niet anders weesen kan) mijn avondt-tuer by 't uwe setten, en doen desgelijcks.

Het leevendigh Corpus Iuris.

Zekere Iuffrou, hartzeer hebbende, dat haer Man, meer boeckachtigh, dan doekachtigh om sijn hert was, ontboodt haer Moeder eens, juyst als hy in sijn study besigh was, De selve daer komende, klaeghde haer de Iuffrouw, dat'er Man so koel van haer was, en liever in sijn studoor alleen, dan op het bedde

by haer was: waer op de Moeder met haar Dochter by hem komende, vraeghde hem, waer hy in studeerde? Ick heb hier, antwoorde hy, het *Corpus Iuris*, dat meen ick eens uyt te leezen. De Moeder hier op, lichte haer Dochter de rocken op, en klonck haer voor de billen, segghende: Dit is het *Corpus Iuris*, daer soudt ghy in studeeren.

Geestigh antwoordt.

't Gebeurde onlanghs, dat'er in seckere Kerk electie geschiede van Oudsten en Diaconen; middeler-wijl, de deuren geslooten zijnde, komt'er een wees-jonghen aen de deur kloppen; waer op drie Mesjeurs, daer voor-by gaende; vraeghde een van allen, wat het beduyden mocht, dat die jonghen daer klopte? Dat sal, antwoorde een ander, misschien een beschickingh Godts zijn; op dat, wanneer de Keurders, komende desen jonghen te sien, mochten indachtigh worden, datse niet sulke Persoonen koosen, die haer Vader mochten van doen hebben.

Bedroghe Venus-Vriendt.

In Parys was seecker Venus-janker, op een kuyssche Vrouw, diens man uyt de Stadt was verhit; En om zyn geyle lusten te volgen, vervoeght sich ter plaetse, daer sy woonde nemende de stoutigheyt om de Iuffrouw syn hee-

te tochten t' openbaren; maer sy, schuw en afkeerig van sulke vuyle wercken, gaf hem kort bescheyt, en riet hem te vertreken. Hy, niet-temin, prickelde haer soo seer, met aendringhende woorden, dat zy haer genoodt-saeckt vont, hem tegens een bestemde tijdt, verlof te gunnen, om haer weder aen te spreken. Doch tegens den tijdt, diese hem geset hadt, wist-zy, dat haer Man weder t'huys sou zijn; al hoewelse hem had moeten belooven; ter selver uure, met hem een Venusdansje te wagen: en dat-sy dan alleen soude in huys zijn. De Man ondertussen t'huys komende, wort van sijn Vrouw vertrocken, wat haer gepasseert was: en wat voor beloften sy gedaen hadde. Desen maeckte sich ondertusschen met zijn drie vieren reedt, gaende elck met drie of vier garden achter 't Ledekant, tegens den voorsz. Venus-vrient komen soude. So dra en was het gesette uur niet gekomen, of hy klopt aen de deur. De Vrouw laet hem in, sluyt de deur na hem toe, gaet met hem boven, en stelt haer heel vriendelijck in; waer door hy te graeger wordende, tockelt haer tot sy haer ontkleedt, en op 't Leedekant treet, hy niet langh wachtende, kruypt gans naeckt by haer onder: (want sy begeerde, om het oogh-merck, dat sy had, dat hy hem gants, tot het naeckte lijf ontkleen soude.) So dra als hy vaerdigh was, om syn Parsonaedie te speelen, geeft de Vrou een hoest, waer op de Man, dit voor

een teken nemende, met zijn mackers hervoor sprongh, en gispten dien naakten Venus-broeder soo op sijn gheyle leeden, dat hy, na beneen vliegende, sich niet ontsach; ten huyse uyt te loopen, en op den klaaren dagh, met sijn bloedend lijf, de Stadt om te danssen. Dit was een Galjaartje, dat anderen vry wat beschroomt maeckte.

d'Onnozele Monnik.

Thoen Martinus Luther eerst de reformatie begost, was er een Monink, die, hem toevallende, versocht, in zijn by-zijns eens te moge*n* precken, Luther, wel hulp van doen hebbende, stont zijn versoek toe, en gaf hem den Text op, uyt Iohannes 10 *Ick ben een goet herder*, &c. De Monink, op de Stoel komende, en 't gebed gedaen hebbende, komt tot zijn Text en die gelesen hebbende, begindt hy zijn Predicatie met de woorden des Texts: *Ick ben een goet Herder*; en een weynig stil geswegen hebbende, begint wederom; *Ick ben een goet Herder*, 't welck hy tot ses of achtmael toe herhaalde, en anders quam er niet uyt Luther, na boven zijnde, wierd verdrietig, en klom eyndelick by den Monnik op de Stoel, en hoorende, dat den Monnik weer begost: *Ick ben een goet Herder?* sprak *Luther: zijt gy een goet Herder? Ghy mogt wel een goet schap zijn* . Zendende den Monnik daer mee naer beneeden, waer op hy self een brave Predicatie dee.

De bedrooge Paap.

In een Stadt in Duytslant, daer de Papisten 's morgens en de Luthersen 's namiddags in een

selve Kerck prediken, was een Paep, die machtigh danste en stommelde op de stoel, eenighe van de Lutherschen, willende hem een pots spelen, namen den tijt waer, als hy't Euangelium soude uyt-leggen, *Over een kleyne wijl sult ghy my niet sien, en over een kleyne wijl sult gy my sien*; sagende dan 's nachts voor hy dit precken soude, den Predik-stoel onder af, en setteden hem daer los weder op. Als nu de Paep na sijn gewoonte op den predik-stoel was, en begon hevigh te stommelen, en te roepen, *Over een kleyne wijl sult ghy my niet sien*, &c. So viel hy met Stoel en al van boven neder: maeckende al soo inder daedt waer, dat men hem in een kleene wijl niet sach.

Belachelijcke Bedriegery.

In een Hofstede was eens een geselschap van Iuffers en Mesjeurs: waer onder een was, die om zijn Iuffer eenigh vermaeck aen te doen, de gansche Hofstede rondom ging, en naer eenig raer gewas socht. Gesien hebbende, twee ongemeen schoone en groote Aerdbesyen, bedeckt hy de selve met sijn hoed, en loopt ylings van daer naer zijn Iuffer. Terwijl hy haer versocht, met hem te gaen, om een raer gewas te pluc-

ken, loop'er een loose gast van sijn Companjons naer sijn hoedt, en set op dese Aerdbesyen een braeve Billerdammer Geel-vinck, leggende den Hoet daer effen weer op, gelijk hy te vooren gelegen hadde. Den anderen, met zijn Iuffer, strax daer na komende: licht met groote blydschap den hoed voor haer op om haer d'Aerdbesyen te laten plucken: maer hoe bekayt hy gestaen heeft, kan een yder dencken.

Loose treck.

In een Vracht-schuyt praateden eenige luyden van hun Ouderdom, seggende den eenen, dat hy 35, den ander 38. den derden 47, Iaren oudt was, een ander, wat bedaeghder, sey, dat hy al 6. kruysjes had, waer op een heel-jong quantje uyt-voer, dat hy'er net half soo veel, (dat is, drie kruysjes) had. Elck, hem aen-siende, kon dit niet gelooven, waer over hy met haer bestondt te wedden, en won alsoo, twee Ducatons, vermidts hy haer drie kruysjes op sijn rugh toonde,

Milde kaarigheyt van een Boer.

Een Boer, in een Barbiers winckel geschooren werdende, sagh een ander, diensjaergelt verscheenen was, een Rijxdaalder aen den Meester geven, den Boer, meenende, dat dit voor een reys te scheeren was, wist qualijck raet, om sich hier na te voegen: vermids hy niet

meer, dan een enckel stuck van achten in sijn sak had. Evenwel besluyt nemende, haelt het stuck van achten uyt sijn sack, en gheschooren zijnde, smijt het selve op de Vloer, en loopt al zijn best deur. De Meester, het gelt opgerapt hebbende, loopt ylinghs ter deuren uyt, en roept, Huys-man, Huys-man, hoort hier, ghy geeft te veel, ghy moet gelt weerom hebben. Den Boer, te meer voort loopende, riep: Het ander dubbeltje sal ick daer nae wel gheven. Meenende dat hy juyst een Rijxdaalder had moeten geven, om dat den ander voor sijn jaer tijdt soo veel gegeven hadde.

Dewijl veranderingh van spyse wel doet eeten, sal ick nu eens in rijm verhalen, een.

Vreemd Trouw-geval.

Daer is t' Amsterdam, omtrent voor twee paer jaren,
Een seldtsaem Trouw gheval de lieden wedervaren:
Het geen wel waerdigh is alhier te zijn gedacht,
Vermidts het onse tydt aen ons heeft voort-ghebracht.
Den leser leen zijn lust. Een Vryer, fris van leden,
En wacker uyt'er aert, van boven tot beneden,
Had in sijn fiere jeught, te dragen swaren last,
Vermids hy dus langh was een backers ambachts gast.
Na langhe slaverny, bedenckende zyn leven,
Bevindt het best te zyn, sich in den Echt te geven.
Te hebben eene hulp, die hem een weynig steun
En die met hem, in 't sweet, noch wel een lietje deunt.

Oock daer hy lust in schept, om willigh voor te staven,
Als die in eenigh leer hem met haer gunst kan laven.
Des tydt hy netjes uyt, en siet gheswindigh om,
Op 't geen hem best ghelijckt van 't soete maegdendom
Na dat hy veel besiet, so is'er een van allen,
Waer in zyn keurigh oogh had wonder groot bevallen.
Daer was een puntig Dier, dat met de linne Naaldt.
By alderhande volck haer kost en kleedingh haalt.
Dit Meysje, by geval, was by een weeuw te Nayen:
Alwaer den Vryer komt, om zynen lust te payen.
Hy komt vrymoedigh in, en boodtschapt dit of dat,
Waer van men niet en wist, doch langhe reden hadt.
De Maeght vat zyn bejagh: doch wat hy docht te brouwen,
Dat is maer enckel windt: het dier wil hoogher trouwen.
Hy niet te min houdt moet? En komt te met eens weer.
De stuursheyt die zy toont, die reekent hy haer eer.
Maer let eens hoe het gaet: Hy komt ten vyfden maale,
Wanneer de Nayster was, om 't een of aar te haalen.
De Vrouwe van het huys, een wel gesete weeuw,
Die thoont voor zijn ghesicht een goudt ghelijcke Eeuw.
Zy noodt hem in haer Zaal, zy bid hem daer ten eeren;
Zy laet hem haren staet vrypostig sien en weeren,
Zy spreekt op deez wijs, o Jongman, gaaf en schoon.
Ghy zijt, in myn gesicht, een weergaa van Adoon!
Ick hebbe ny gespuert, dat uwe jonghe sinnen.
Geneeghe zijn, een Maeght van slechten staat te minnen,
Een Maeght, die haaren kost maer met het Naaltje windt,
En die op mijnen wenk, haer strax gedienstig vindt,
Die niet begoedert is, noch heeft om af te leven.
Oock die gheen schoonheydt heeft, waer naar de Jonghmans streven,

En noch, gelijck ghy weet, soo is zy byster trots.
Voorwaer, dat is gheensins een gave uwes lots.
Ghy zijt te braven Baas: ghy moet vry hoogher trouwen,
U Past een rijcke Vrouw, die u kan onderhouwen.
En soo ghy die begeert, zie daer, ick hebbe geldt
Wie houdt u, van de geen, die u wordt voorgestelt?
Dit hoord hy, dat sy spreekt: doch kan in syn gedachten
Dit niet dan enckel jock, en enckel boerten achten.
Des lacht hy om haer praat: en slaet dit in den wint.
Maer sy hervat het woordt, en spreeckt: myn waerde Vriendt.
Belach myn reden niet: het sijn geen jockernyen.
En uwe brave lest ghedoodt gheen veynzeryen:
Des spreeck ick soo het leyt, en soo het hart my port:
Vermidts ick meer en meer door u bevangen wordt.
Waerom doch lang gedorst, wen 't hart zich wenst te laven,
Waerom in 't hart een graf voor 't rijpe woordt gegraven?
Ghy zijt het die my boeyt met banden van de min.
Des seg ick andermael, ghy leght in mijnen sin.
En daer is seeckerheyt, ontfangh dees, goude schijven.
Die, soo ick u begeef, uw' eygen sullen blyven,
Met geeft sy hem een saeck, gevult met enkel goudt;
Waer door de saak hem dwinght, dat hy op haer vertrout.
Hy neemt dan seeckerheyt, en kust haer gloend kaaken.
Die in sijn boesem strax een Etnaas gloet doen blaaken.
Hy eet en drinckt met haer, en blijft den gantschen nacht,
Tot dat de blond' AUROOR hem lodderlijck toelacht.
En tuyght aen Amsterdam van sijn geluckigh vryen,
Dat hem de Juffer kiest, diens macht hem stelt ter syen,
Hier op soo paert het Paer, in 't aensien van de nijdt.
Soo toont ons onse eeuw een schaauw van d'oude tydt.

Snaacksche Droom.

Eener, op sijn bedt leggende, droomde, dat hy in een Kerck was, die vol beelden stont, waer onder een beelt was, dat de gedaente van een Duyvel had, en voor al d' anderen stonden brandende kaersen, behalven voor dit laetste. Den droomer nu, sey tegens de Duyvel, die geen kaers voor hem hadt: wat wild ghy my geven, dat ick oock een kaers voor u set? Al wat ghy begeert, antwoordde de Duyvel. Den droomer dan dit gedaen hebbende, seyde: Nu begeer ick, dat ghy my een mijn wyst, daer goudt en silver in is. Den Duyvel, met hem van daer varende, toonde hem een plaets, daer goudt en silver in was? Seggende, als ghy daer wat gegraven hebt, soo sult ghy silver vinden, en als ghy wat dieper graeft, so sult ghy goudt vinden. Maer, sprack den Droomer, ick heb hier geen spaa om te graven. Wel, sey de Duyvel, gaet en haelt'er een, en tekent dese plaets met een schilt-wacht af op dat ghy deselve, als ghy weder komt kunt vinden. Den Droomer, druckende-rijckelijck toe wierd eyndelijck wacker, en vond niet weynig bedroogen: vermids hy niet allen zyn Hemd, maer oock lakens en Decken lustigh bestruyft hadt.

Pots om Pots.

't Gebeurde eens, dat' er twee Barvoeter Monincken, buyten Parijs gingen wan-

delen, en also deeze Monnicken geen gelt moghen draeghen, en derhalven haer kost by de huysen moeten haelen, soo quamen dese broeders in een, onnoosel Herbergje, daer de luyden eerst nieuwelijcks waren komen woonen daer vraeghende, naar eenigh gebraat, of jets anders, so seyde de Vrouwe, dat-ze niets hadde te eeten, als een eenigh hoen, met een weynigh broods. Zo sy dat beegerden, so konden-ze het krijgen.Waer op de Monnicken seyden: dat ze dat maer soude op-dissen. Het welk de Vrouwe dede, niet denckende, dat de Monnicken hier geen gelt voor souden gheven. Nu so draa als de Vrouwe dat op gedist hadde, so quamen daer strax twee Cathuyzer Monnikken in, die deeze twee anderen hier van verre hadden sien ingaen: dese Cathuyzer Monniken zijn gemeenlijck heel rijck, en hebben altoos gelt by haer, zijnde oock heel liberael, dewijl het haer op geen gelt aenkomt. Dese nu, vragden mede om wat t' eten, gelijck de voorgaende. En als de Vrouwe seyde dat-ze gantsch geen spijs in huys hadde. Als hebbende so strax een hoen, datze noch hadt, voor twee andere Monnikken opgedist, so vraegden dese Monnikken, oft-ze niet liever geldt voor dit hoen had? Ia seyde de Vrouwe, voor niet kan ick het niet geven. Alsoo ick self een behoeftige vrouwe ben. Wel vrouwtje, seyden de Monnicken, so haalt ons dat hoen, want de andere monnik-

ken sullen u daer geen gelt voor geven, *dewyl sy geen geldt mogen dragen* , en derhalven op sulck een maniere haer kost soecken. De vrouwe, dit verstaen hebbende, gaet terstont by de andere Monnikken: en willende haer beproeven, soo vraeghde zy, oft zy lieden oock een Ryxdaalder konden wisselen? ach! Lieve susje, antwoorden de Monnicken, wy vermoghen geen geldt te handelen; wy zijn altoos sonder gheldt. Maer, vervolgde de Vrouwe, betaelt ghy dan de kost niet, die ghy daghelijcks eet; Neen, spraken d'andere, want wy hebben over al de vrye Kost. Ia, sey de Vrouwe, hier niet; Ick ben self een arme Vrouwe, en hebbe self wel wat van doen. Wel, seyden de Monnicken, ghy behoeft ons niet te geven of ghy wilt, belieft ghy het weder te nemen, 't staet u vry? Iae, voor seker, antwoordde de Vrouwe, en 't hoen wegh-nemende bracht het d'andere Monnikken, de welcke dit niet weynigh kittelde. Als nu de Barvoeter Monnicken dese pots heymelijk afgeloert hadden, gaen zy by de Cath. Monnicken in haer kamer, welcke d'andere Monnicken, van plichtsweghen, wel ghenoodt souden hebben; maer 't hoen metter haest opgekloven. Evenwel t'samen eenige vriendelicke discoursen hebbende, als latende hier van wederzyds niet blyvken, so gingen zy, eyndelick altsamen van daer en komende, al wandelende, op een bergachtigh landt, daer veel die-

pe vooren waren, die wel een kniediepte moeras hadden en wel vijf, of sestien voeten wijdt waren, so en kondense haer weg niet vervoorderen, oftse moeste daer door passeeren; De Barvoeters nu hebbende maer een lange py, en anders koussen noch schoenen an, gingen hier maer rompslomp (gelijck men segt) door. Het welck, d'andere niet doen konnende, als zijnde, van 't hooft tot de voeten gekleet, soo vraeghden zy de Barvoeters, oftse haer daer over wilden draegen, beloovende haer, het selve te willen beloonen. Dese dit niet weygeren konnende, seyden: ja, heel gaeren. En nemende haer elck op den neck, so seyde d'eene Cath. Monnick, als zy omtrent midden in een wijd moeras waren; *Broeder, houdt my doch trouwlijck vast ick sal 't u wel betalen. Broeder,* sey de barvoeter, *hebt ghy oock geldt by u? ja,* antwoorde d'ander, *geldt ghenoegh so werp ick u van my,* sprack dese, *want ick magh gheen gelt dragen;* smytende hem tot over d'ooren in 't moeras, waer mede hy des Catuysers rede bevestighde; dewijl die van te vooren tot de Waerdinne geseyt hadde, dat de barvoeters geen gelt mochten draghen. En om nu dese sonde niet te plegen, so smeet hy de Cathuyser Monnik van hem, dewijl hy, dragende zyn perssoon, oock met een zyn gelt droeg.

Onderscheyt van Frans en Duyts.

't Gebeurde eens, dat'er eenigen Fransen Adel in een Duytsche Herberge logeer-

de, en de Meydt van 't huys, in de zael, daer d'Edelien waren met haer Vrouwe besich zynde, om de tafel te decken, soo ghebeurden 't, datse'r in t nederbucken, van achteren een liet springhen; De vrouwe, op-kijckende, seyde: wel meyt, schaamt ghy u niet, dat ghy so ongeschickt voor de luyden durft schieten? Neen Vrouw, antwoorde de Meydt, het zyn altemael Franssen, en die verstaen 't niet.

De Geest van Ian Tamboer.

Ian Tamboer, Gheestigh Acteur van de Schouburgh t'Amsterdam, by elck voor een Geest beroemt zijnde, wierd op de klanck van dese Faam eens van drie Moffen versocht, also ze hem om zijn gheestigheyt wel eens wilden sien, vraeghende dan, aen hem self, of *Ian Tamboer* t' huys was, so antwoordde hy haer met een staadige tronie, ja, hier is de Man self. En als ze hem langh ghenoegh ghesien hadden, vaeghden-ze hem oft hy haer oock een bruylofts-dicht toe konde stellen? Ja, seyde hy. En hem beduyt hebbende, hoe hy t gedicht moesten maken, so seyde hy haer, dat-ze morghen souden weer-komen. Neen, seydend anderen, wy moesten 't in een half uur hebben. Zeer wel, seyde hy. En dewijl hy veelderhande rollen van kluchten en Commedien in t hooft heeft, so schreef hy haer metter haest een hondert regels voor, het welck haer seer verwon-

derde, segghende al ondertusschen: dat 's by gort Geestigh: slapperment die kaerel is gaau, en hy haer isser wesen latende, maeckte een end, en gaf t haer over. Zy dan, vraeghende hem, hoe veel geld hy moest hebben, kreghen ten antwoort. Een Ducaton. Uw' groote geest, seyden zy, is' er ten minsten vier waard, Seer wel, seyde hy, en soo veel ontfangen hebbende waren weder-zijds wel in haer schick. Doch de Geest, die hy haer toonde, sagense niet, maer die was so veel waard, als den loon, die hy voor 't gedicht ontfangen had.

Falalderala is gangbaer geld

Eenige jaren gheleden, logeerden eenighe Fransche Edel-lieden t' Amsterdam, in't schildt van Vranckrijck, op den Dam, en als sy al 6. a 7. hondert guldens verteert hadden, en garen vertrecken wilden, so sprack de Waard haer aen om gelt, maer zy geen geldt hebbende, seyden, dat zy alle uuren geldt van *Angulesme* verwachten, en seer verdrietigh waren, dat het niet quam, alsoo zy om saecken van ghewicht, over een dagh, of twee ten langhste, moesten vertrecken. Den Waard, en zy-lieden, dan wachteden met verlangen, maer vergeefs, eyndelick, dewijl d'Edel-lieden voort moesten; lieten een scheydmael aenrechten; en over 't selve wacker de Wijn schencken, om 's avonds alsoo met vreughde naer de

stadt Goude te vertrecken. Den Waard, onder-tusschen in duysent ghedachten, niet wetende, wat hy soude doen, laet ten lesten een Schout met twee dieve-leyders halen, om, als het ten quaedtsten wilde, de selve tot sijn hulp te ghebruycken. Den Waard nu, boven komende, vraeghde weer, als voren, om geldt, maer kreegh het oude bescheydt, wy hebben gheen geldt, ghy moet ons voor dese reys borghen, tot ons gelt over-komt, wilt ghy ondertusschen een Obligatie hebben, die kunt ghy krijghen. De Waard seyde weêrom: ghy sult my van avont gelt gheven, of ick sal u laten in gyselingh setten. Doe wat ghy kunt, seyden sy wy sullen desgelijcks doen. Den Waard haelde hier op de Schout met sijn Dienaers boven, en als de selve boven quamen, schoncken sy hem lustigh de Wijn, en de Waard van ghelijcken, Vattende haer eyndelick by de hant, en sprongen lustigh met haer rondom. En als de Waard echter van gelt sprack, begonden zy te singen: *Falalderala, Falalderala*, kort, zy wisten van geen gelt geven; maer maeckten den Waard en de Schout half beschoncken. Als den Waard nu met de Schout raedslaeghde, watse best hier in doen souden: sey den Schout: Ick kan niet anders sien, of dit zyn fatsoen'licke lieden, van goeden huyse; my dunckt, ghy soud best doen, dat ghy haer liet passeeren; zy sullen u het geld niet soecken t' onthouden, en soo ghy haer

in gyzelingh set, sult ghy noch veel onkosten doen: want zy sullen niet slecht ghetrackteert willen zijn. Kort, den waard liet hem bepraten, en de Gasten vertrecken. d'Edellieden nu hadden een contract gemaeckt met een Kruyer: dat hy haer bagagie aen de Schuyt soude brengen mids, dat hy daer voor een Ryxdaelder, en een Kan-wyn, soude hebben. Als de Kruyer nu het goet altemael aende Schuyt gebracht had en den Ryxdaelder eyschte, kreegh ten antwoordt, dat hy de Kan-wyn en de Ryxdaelder van de Waart soude ontfanghen: De Kruyer, denckende, dat sulcke luyden haer aen gheen Rijxdaelder souden laten kennen, ging naer de Herberge, en daer komende, liet een Kan-wijn tappen, de selve uytgedroncken hebbende, eyste van den Waard de Rijxdaelder. Deese, wat vreemt kykende, seyde, ik weet van geen Rijxdaelder, ghy moet my twaelf stuyvers voor myn wijn geven. Wel, sey de Kruyer, het volck, dat ghy ghehadt hebt, heeft my hier ghewesen om mijn Kruy-gelt hier te halen. Laet dan, sey de Waard, u met de munt betalen, daer se my betaelt hebben; vattende hem by de handt, en sprong en song van Falderala, Falalderala, &c. dat seyde hy, is hier van avont geldt; geeft ghy slechts my slechts twaelf stuyvers, voor de wijn. De kruyer hier op songh mee: van Falderala, Falalderala, &c. seggende is dit hier avondt gelt, soo sijn wy dan nu betaelt. Scheydende al-

soo met dese troost van elckander. Evenwel, 3. a 4. Maanden hier naer, quam'er een Persoon by de selve Waard, met een wissel van 900. guldens, tot sijnen laste; seggende, dat hy uyt Vranckrijck quam. De waard, slecht kykende, seyde ick ken geen menschen in heel Vranckrijck: Den ander, niet langh veynsen konnende haelde 900. guldens aen gout uyt sijn sak; seggende krijght nu oock kennis, ha! ha, riep den ander; nu weet ick waer ghy heen wild, dit sal het gelt sijn, van die Edellieden, die over eenige weecken tot mijnent sijn gelogeert geweest. Dit komt my zeeker onverwacht ter handt. Den ander seyde: daer is noch een Rijxdaelder voor een Kruyer, en twaelf stuyvers voor een kan wijn die hy gedroncken heeft. Zeer wel, seyde de Waardt, grooten danck: ick Zal de kruyer het sijne geven, maer hoe quaat sy hier over sijn geweest, geef ik den Leser te denken.

Snaaksche vraagh van een Boerin.

Zeeker Boerin, bracht op een tijdt haer Mans Water by een Docter: en als desen 't sijne geseyt hadde; so deê sy daer by, dat' er hem op-quam in de keel, vraaghende dan: oft het niet wel de op-stijging van de Moêr mochte wesen? En als den Docter hem niet onthouden konde van lachen, so sey sy: hoe? en hebben de Mans geen Moêr? Neen, antwoorde hy, maer hem quelt de op-stijging van de Vaer.

Raadt voor 't voorgaande.

Eener, seer met d'Opstijgingh van de Vaar ghequelt zynde, gingh by een Barbier om raadt, en als hem diens raadt omtrent een dagh gheholpen hadde, viel hy 's anderendaghs weder in de selve sieckte. De Barbier, sijn Vrouwe, (uyt klucht) vertelt hebbende, dat hy sulck een patient ghekreghen hadde; soo ghebeurden 't, dat de selve kort daer na weder quam, als den Barbier uyt was, en gevraegt hebbende, oft den Barbier t' huys was, soo seyde de Vrouwe: Neen: vragende, wat hy begeerde; Uw Man, antwoorde hy, heeft my raed gegeven, voor een accident, en die raed wil niet wel helpen. De Vrouwe, merckende, dat dit dien Patient was, seydt: kom myn Vriend, gaet met my, ick hebbe een sonderlinghe remedi voor Uw accident, leydende hem op haer slaep-kamer, en daer met hem aen 't mallen raeckende, wist' er hem soo heerlijck af te helpen, dat hy haer roemde boven alle Meesters, soo dat als den Barbier om sijn gelt quam, en eyschte een Ducaton, soo seyde d'ander: daer is een Ducaton, en daer is' er drie voor uw' Vrouwe: want haer raedt is driemael beter als d' uwe.

Yets op het vorige, uyt een ander getrocken.

Een Edel Iuffer, na datse eenige wackere Haanen tot Capoenen had gemaeckt, be-

reyde den af-val daer van, met honigh en speceryen, het welck sy haren Man, als een bancketje naer 't avondtmael op-gedist hebbende, quam hy kort daer aen te vervallen, in een gebreck, dat de Griecken *Briapismus*, oft Briaaps-stuypen noemen: door de welcke hy de Vrouwe soo moede maeckte; dat zy ten leste niet meer konnende, genoodsaeckt was, de kamer uyt te loopen. Hy als rasende, haer na. Maer alsoo sy haer in een kamer geslooten hadde, soo liep hy in een kamer, daer drie of vier Meyden waren, die hy altemael afvaerdighde, 's morgens, als de spanningh noch niet over was, liet hy een Doctor halen, die hem in gaf, zaat van Cayschboomen, met Campher, en de lenden dede smeeren met popeljoen Salf, waer door't geswel ten leste aen 't slincken raeckte. Maer of dit altijdt vast gaet, laet ick de Vrouwen oordeelen, die gewent zijn, sulcke snuysteringen voor haer Mans toe te maecken.

De begeer'lijcke Vrouwen.

Seecker Man, van zijn Vrouw ghevraeght zijnde, wanneer het venus-spel op sijn best was, gaf ten antwoordt, dat het 's avonds 't geneug'lijckst, maer 'smorghens 't gesondst was. Wel liefste, sey d'vrouwe daer op, laet'et ons dan 's avonts doen om de geneuchte, en 'smorghens om de ghesondtheydt.

Pots van Alfonsus knecht.

Aardsbisschop Alfonsus Karilue, hielt een dienaer, die niets dee, als op schrijven, wat d' een en d' ander aen 't hof, voor dwaasheden beging, Zoo geviel 't op een tijdt, dat de Bisschop het boeck liet over tafel brengen; en het selve op slaende, vond hem daer self in opgeteekent, over een saeck, dat hy zeeker Alchimist, eenighe hondert Ducaten gegeven hadt, om allerley gereedschap tot sijn kunst te koopen. Het selve gelesen hebbende, seyde hy tot sijn schrijver: ghy hebt tot noch toe quaalijck gedaen, dat ghy my hebt aengeteeckent: want den Alchimist sal noch wel wederkomen. Maer de schrijver antwoorde: indien den sot wederkomt, en dese goê gheleghentheyt niet tot sijn voordeel gebruyckt, soo sal ick hem, neffens u, in't Narrenboeck setten.

Snaaks bescheyt van een Vrouw.

Tot Utrecht quam een vreemdelingh aen een vrouw vraghen, naer eenen Iuffer de Vogel? De vrouwe, dit niet wetende, seyde ick ken hier gheen Iuffer de *Voogel*, maer een huys tien of twaelf voor-by, daer woont wel een Iuffer de *Vinckt*; moet ghy daer oock wesen; Ick sal 't eens gaen sien, sey d'ander. En daer te recht geraeckt sijnde, quam weder by de vorige vrouwe, seggende: Iuffer, ick most daer we-

sen daer ghy my weest, by Iuffer *de Vinck*. De Vrouwe wederom: *ghy soudt my langh gevogelt hebben, eer ick soude geweten hebben, dat ghy by de Vinck wesen moste*.

Yets anders.

Eenighe Mesjeurs, gaende wandelen, sagen eener, die zy niet graeg in haer Compagnie hadden, na haer toe komen; een van hun allen, seyde daer op: wy sullen van dagh gheen geluck hebben, daer komt een Geck aan. Desen, van verre dit hoorende paste daer op, neen mijn Heer, dit gaet niet wis; maer als gy smorgens, d' eerste reys in de spiegel kijckende, een geck siet, dan sult ghy geen geluck hebben.

Yet aerdighs uyt een ander getrocken.

Iohannes Antonius van Siena, een Iongh-man die over geestrijck was, en met den Cardinaal van Pavie seer veel ghemeenschap hadt, gingh den Paus, op zeeker voorval, eens eere bieden. Hy uond hem, met de *Kardinaalen* van *Pavie* en *Siena*, over Tafel sitten. Toen hy sijn Compliment gedaen had, vraeghde de Sieneeser: *Oft hy op hem gestoort was, dewijl hy in so langen tijdt sijnen drempel niet betreden hadt?* Hier op antwoordde de Ionghman? *Dat hy sich van soodanighe ongerymtheyt wel sou wachten, Want,* seyde hy, *Ick kom uw eerweerdigheyt t eenemaal toe*. De Kardinaal van *Pavie* hier op het woord

nemende, seyde tot hem: *Ghy bent dan hoor ick wel de mijne niet* De Ionghman hier weer op: *Iohannes Antonius ben ick ghenaemt. Iohannes is gheheel den uwen. En Antonius komt myn Heer de Kardinaal van Siena t eenemael toe*. Den Paus, hier op aen, seyde: *Soo heb ick dan geen deel aen u*. Het deur-sleepe breyn antwoordde: *'t Is juyst als uw Heyligheydt seydt: sy heeft geen deel aen my: maer de gantsche Iohannes Antonius komt haer toe*.

Goet uyt Quaat.

Een Priester preeckte eens, van de goede en quaede wercken, en bracht onder andere voor, *dat er uyt Quaet geen Goedt kon voortkomen* Een Schooyster, daer by geval ter Preeke sijnde, voer hier op luydt keels uyt, *dat dit openbaer gelogen was*. Het volck nam haer hier op in seekerheyt: en als de predikatie ge-eyndight was, vraeghde men naer de reede van 't geense geseydt had? *Wel*, seyse daer op: *Domine preeckte, dat er uyt quaet geen goet kan voortkomen; nochtans heb ick uyt myn Mans quade broek wel honder mael wat goets ghehadt*.

Yets Raars.

Eenighe Gheletterde in gheselschap sijnde, hadden onder anderen by sich een Predikant van Praag: en neffens desen, eenen Arts. Desen, veel swetsen willende, van onse temperingh, sey onder anderen: *Den Mensch was*

uyt al d Elementen, (dat is, hooft-stoffen) *'t samen gekneedt*; 't welck selfde minste Scholier haest weet. Zoo vraeghde hem den Predikant hier op *Oft hy oock uyt d' Elementen bestont? Ia*, antwoorde hy, *uyt alle vier: Zoo bent ghy*, vervolghde d ander *wel een Elements keerel*.

Over-aartigh bescheyt.

Iemandt gaf seecker Raeds-heer een over-lomp boek te besien, t welck hy gesint was, te doen drucken, met versoeck *dat hy hem doch een Prevelegie te weegh wouw brenghen, op dat het door dat middel, niemant na druckte*. Den aengesochten antwoordde *mijns bedenckens was 't beter een privilegie daer voor te begeeren dat' er niemandt zijn binderste mee wischte.*

Snaacksche Minne brief.

Alsoo ick hier in de Snaakery verwart ben, kan ick niet naer laten, een over-potsighe Minne-brief, die in ernst van een Duytser aen sijn liefste geschreven is, den klucht-lievenden leser mee te deelen Hy luydt in 't hooghduyts als volght.

Meinen freundlichen Grus, mit wuuschung alles gutes, suvor. Insonders gunstighe Hartliebste Ionckfrauw Marrihe, ich wunsche euch, sampt euren vatter unde mutter, viel guts: deun ich hette, bey meinder Sehilen Sehligkeyt, fruendliches, liebes; Hartslein,

mein schâtslein, mein hundert tausent dinglein, euch vor langst gerne geschrieben: aber ich habe keine ghelegentheit gehabt, idan itsunt, und bitte euch, ja mein Hartslein, mein schâtslein, mein hundert tausent dinglein, und hertsvergulde Marrihe, wenn ihr den brief gelesen habt, wollet ihr ihm alsoo balt serrissen, das er nicht onder die leutte komme, und sie mich nich vexiren, wie sie mich immer mit euch vexieren, aber ich frage nichts dar nach, und kan sie wohl uber die snautse halten. Der Teufel hole sie, wie ihr am nechsten wol gheschen, da wier biede su der hochseit gingen, und ich mein junghen das gewehr lies holen. Dan ich habe euch aus grunt meines hertzen lieb; und wenn ich euch nicht sehe, weys ich nicht, was ich the: denn ich ohne onterlas an euch gedencke Potsslapperment Marihe, ich habe euch lieb wenn ich euch aber sehe, oder Von euch hore reden, euf meiner Schlensehligkeit, oder straffe mich Gott in ewichkeit, glaubts mier, mein hârtlein, mein schatslein, mein hundert tausent dinglein, und harts-vergulde Marrihe, oder ich wil mein lebelangh ein Iohser Schelm sein, oder hole mich der Teuffel hinweg, das herts springt mier Von freuden auf. Ich habe euch inder Pfaffen-kirche nicht recht ins ghesicht konnen sehen, potsslapperment, das verdriest mich noch. Darumb bin ich hier gestanden, das ich euch recht ins gesicht mocgte sehen:

und ich habe wol zu drey virteljahr keine predight versaumt; Wie wol ich wenich davon behalten habe. Solches alles habe ich om eurent willen gethan, aber die Pfafissche hutler sind uber mich so schellicht, das sie potsslaggerment holen mus, das verzeihe mir Gott, das ich in der Kirchen so mus fluchen, dan sie konnen nicht leiden, das ihr mich lieb habt, aber ich sage euch, mein hârtslein, &c. Ich habe kein lieber auf erden, und in der gantsen wieten welt, dan euch, bey meiner Selen sehligkeit, oder hole mich der Teuffel hin-wech.

Ich wolte wol ein ander zu Maagdeburgh oder zu Hall gekrieg haden, da es auch knappe und hupsche Madglein gibt, aber es gefiel mier keine besser dan ihr. Aber ich weiswol, das ihr mich auch ein wienigh lieb habt, das weis ich gaar wol, *Grantzel* der hondsfot, das ihm potsslaperment schenden mus, der gunt es mier auch nicht aber wen ihr bier schenckt wil ich alzeit bey euch zu bier kommen, und wil *Hans Iurghen*, mit der Lauten, mit-bringen, und ich habe auch eine gute Zitter, und ich wil alzeit mit euch tantzen, oder hole mich der Teuffel, ich wil mit keiner lieber tansen, dan mit euch, und wen es schon ein Hasa wehre, frage ich doch nichts dar nach, mein allerliebstes Hertelein, ihr wollet: mihr wiederom schrieben, wie es euren Vatter und Mutter gefallen hat, da ich euch am nechsten den krants

schickete: dan es hat mier wol gefallen, das ihr den meinentwegen getragen habt; undt wollet mich auch berichten, wie es euch gefallen thet, da wier zu sammen in der kammer lagen: den es gefiel mein Vatter und Mutter sehr wol, das ihr euch soo tapfer unter die leut wist zu schicken, dan sie laurten durch die locher, und sagen auch, das ich so lustigh mit euch wahr tantzen. Liches hertslein, ihr durft euch nicht ergern oder verwonderen, das ich noch keinen baart habe: denn wenn mit der baart anvanght zuwachsen, werd ich noch einen viel schoner baart bekommen, dan mein Vatter Elias, undt ich habe drey dagen uber diesen brief geschrieben in meiner kammer, und es wahr sehr kalt, d aich den brief schrieb. Potsslapferment Marihe, wie frohr es mich! hier mit Gort besohlen. Ich hoffe mein hartslein, mein schâtslein, mein hunder tausent guldens dinglein, und zus erwehlte Marihe, und hertsliebster Venus lieb, ihr folt mier dis halten zur tausent guter nacht, das habe ich in der eyl gemacht, potsslapperment Marihe, ich habe euch dan noch sehr lieb! Vale,

Iohannes Sommerroht.

't Onnoozel Meysje.

Een Onnozel Meysje, van een door-sleepe Venus-schoolier, tot een speelreysje ver-

socht zijnde, dorst het selve, sonder haer Moeders weet, niet bestaen. De Moeder dan, van haer versocht zijnde, gaf haer verlof, maer belaste haer, dat-se voor al wel op haer Maeghdom soude Passen. Sy, quaalijck weetende, wat Maeghdom te seggen was, dee goe belofte, en raeckte met de geen, die haer versocht had, op een tocht. 's Avonds, in een Herberghe komende, overleyden zy, om de beste Proffyt, by elck ander te slapen, het welck geschiedende, so begon Ritzaart, sijn loosheden in't werck te stellen, maer het Meysje, willende haer verschoon, seyde: dat haer Moeder gheseydt hadde, haer Maeghdom voor al wel te sullen bewaren. Wel, seyde den Loosaert, op dat ghy-se voor al niet verliesen sult. *Zal ickze met drie dubbelt gaeren vast naajen*. Sy, eyndelijck, moetende haer ghevangen geven, liet hem begaen, denckende dat-se haer Moeder konde voldoen, als-se haer Maeghdom niet verlooren hadde. Maer als sy van de reys weder t' huys quamen, ende Moeder nae 2. a 3. Maenden vreemde teeckenen sagh, vraeghde de Moeder, *oft sy haer Maeghdom oock vvel behouden hadde? Ia, voorseker*, sey het soete dier, *ic hebbe, om meerder sekerheyt van Ritzaart laten vast naayen*. De Moer, met een onduldelicke gramscap hier op uytvarende, meende het Meysje te vernielen, maer marckende haer dochters Onnoozelheyt, moestse haer te vreeden stel-

len, want het Meysje, willende haer saeck goet maken, seyde met een groote simpelheyt: *moeder ghy behoeft so niet te kijven: Ritzaart heeft gheseyt: Hy wil altyt mijn maaghdom wel weer los tornen*.

De drie Loogenaars.

Zeeker Edelman beloofde aen drie van zijn Dienaers, een schoon Paert, met aenhang, dat de geen, die het best liegen kost, het Paert soude hebben: Elck van hun om 't best practiseerende, so sey d een voor 't syne: *Mijn Heer ick heb noyt Gelogen;* d' Ander sey: *Mijn Heer ick kan niet ligen*, maer de derde haer overtreffende, sey *Myn Heer dese twee seggen beyde de waerheyt*, liegende alleen, so veel, als d'andere twee, waer voor d'Edelman hem het Paert toe-wees.

Quint.

Zeker Quint-vogel, siende dat een van sijn bekenden, den Lenden-gordel, *Gesontheyt* genaemt, los geworden was, en hem achter afhingh, seyde; *me-vrient, ick geloof ghy siek zyt, of noch gesondt zynde, haest siek worden sult*. D'ander, niet seer doortrapt, en hem voor een diskreet persoon aensiende, vraeghde als met een verpleckt gesicht; *Hoe soo, myn Heer? Ick weet, Godt danck, noch van gheen sieckte. 't Is wonder*, seyde den Spotter, *aengesien u de gesontheyt al op den aers hangt*.

De bekaayde Pochcher.

Zeecker ghesalueerd Poch-hans, wist noyt ghenoegh te rellen, van hoe menighmael hy, door 't klingh van zijn sweert, een groote schermuzelingh victorienzelick ten eynde had gebracht, 't selve met veel Meniste streeken bedeckende, quam endlick, op een avont in een Herrebergh, en verhaelde, hoe hy den avondt daer te vooren, had een breemde, doch hem welle-kome, reskouttre van vieren gehad; en, so hy selve pochte, had soo kloeckelick gestreden, dat hy se alle vier deed loopen. Een, die't schou spel beooght had, daer tegenwoordigh zijnde, viel hem in sijn reden, seggende: *Dat s waer, Me-vrient, 'k hebt selver ghesien* Den pochcher, denckende, dat het een mont-fluyter was, die van dit werck geen kennis had, voer, op 't seggen van desen, eens so veel, in eygen roem, uyt. d' Ander, niet langher konnende swijghen, nae dat hy hem veel had hooren uyt brallen, van die, die geloopen waren, seyden: *Ghy seght, sy liepen*, 't is waer, maer *ghy liep selver voor*. De pochcher hem dus geatrapeert siende, kon sig van bloosen niet onthouden, ende willende d'overwinner blijven, schoon door reden over wonnen, socht, 't gheen tot ergher uyt-komst misluckte, uyt-vlught, en vraeghde; *Wat was 't dan voor volck?* d' Ander antwoordde:*Vier Enghelsche, twee Menschen en twee Dogghen*. Waer

op den pochcher, gants overwonnen, kon niet meer antwoorden. Wat voor quelgierige rescontre hem doen, daer ter Herbergh, rescontreerde, kan yeder af-meten: my aengaende, dacht op 't oudt Spreeck-woord, *Pochchen, en Broec schijten is geen cunst*.

Een Bruydt, die Vryster noch weeuw was.

Zeecker Snaack, met zijn Bruyt in de Consistory komende, om opgerekent te worden, wiert ghevraeght; *Wat is u Bruyt, een Vryster? Neen zy*, antwoordde hy. De Commissaris vorderende, vraeghde, *Is t een Weeuvv?* Den holbolligen Bruygom antwoorde weder, *Neen*. d' Examineerder, hervattende, vraegde wederom; *Hoe sal ic-se dan opschryven!* d Ander met een effen aensicht, seyde: *Schryft een beproefde Maegt*. Hebben doen de vergaderde Commiszarisen haer sonder lacchen, en de Bruydt sonder schaemte konnen houden, soo kan ick mijn breyn van gedachten ontblooten. 't Is kennelick, dat den Bruygom de raad van den Mosselman heeft na gevolght, *Proef eerje koop*.

Vraagh en antwoorde.

Een die hem ordinaarts droncken dronck, sag dat een synder Buren de wal reporeerde, wijl de plancken, en schut-balcken, door langh verloop des tijdts, al wech ghedreven en

afgerot waren vraghde al spottende: *Wel waer toe die hoogheyt, dat gy de Wal soekt te vergrooten, en de Borgwal of water loop te verkleynen*: *'t Gheschiet, Buurman*, antwoorde den anderen, *om als ghy of een ander, 't avonds droncken t' huys komt, te meer soud bevrijd zijn, van in het water te loopen, en of ghy noch evenwel de wal missliept soo licht niet verdrincken soudt*: 'k Laet den vraegh siecken selver oordeelen, hoewel dit, antwoort op so een vraeg te passe quam: en gedencken, *dat, die vraegt, sijn antwoort te verwachten heeft*.

Overgeestigh antwoordt.

Een vraegsieck Papist, vragde een Gereformeerd Poëet, welcke de grootste Koopstad was? Dunckende, dat den dichter Amsterdam sou nemen, eensdeels, om dat de Poeet daer geboren was, en anderdeels, om de grote Koopmanschap die daer gedreven wort: maer de Rijmer, wetende wie hy voor had, seyde: Romen is de grootste Koopstadt, want daer sijn niet alleen tydelijcke waren te koop, maer vergevinge der sonden, ja den Hemel selfs.

Quinck slagh.

Een Vrouw, van haer Man weynig vermaeck hebbende, ontboodt hem eens voor den Rechter, alsoo sy prefumeerde, dat hy te met vreemt Vrouw-volck besogt. Beyde gecompareert zijnde, soo wierd de Vrouw gevraeght,

wat zy te seggen had Mijn Heeren, antwoordde, *zy soude het al geseyt hebben, maer de beschaemtheyt doet my swijgen*. *Derft ghy 't niet seggen*, sey den Rechter, *soo schrijft het op een brieftie Zeer wel*, sey de Vrouw. En als zy soude schrijven, sette zy de pen, sonder inck op het papier. Maer de wijl zy al schreef, sonder inkt op't papier te komen, so sey den Rechter: *Wijfie, uw pen en geeft geen inckt*. *Myn Heer*, seyde sy, *dat is 't, dat ick van myn man seggen wilde*.

't Byslaapen is niet verachtelijck.

Eenige gheveynsde Vrouwen, spreeckende heel verachtelijck van de gheneuchte des Huuwelyks, wierden van een Menniste Susje, dat daer by was, tegen gesproken hoe, seyde een van allen, *wild ghy syne juster, die grove vleeslijcke werken voor-staen? Waerom niet*, antwoorde het *Tibbetie? het is geen schandt: want Koningen en Princen doen t wel; 't en is oock gheen Zondt: Want Predicanten doen 't oock; en 't en is oock niet vuyl: Want de Vrouwen niet willen dattet de meyden doen*.

Geestige Quink-slagh.

De Auteur van de Wersteen der vernuften, brengt my daer jets aerdighs te bert, dat om sijn leckerheydt hier niet vergheten dient. *Eenige Ridders van Malta*, zeyt hy, *prateden op een tijdt, van 't gevaer, daer de groote Turck hun*

mee scheen te dreygen, die men zey, met twee hondert duysent man te komen aenstooten. Een van hun allen was Samsom genaemt, en had het ongeluk van heel kort, en in een gedrongen te wesen. Nu dewijl sulcke vierendeelen persoons, die boerterien van anderen veel onderworpen zijn, gebeurde't dat een van de ring al scherssende zey: mijn Heeren, wat reden om beduckt te wesen? wy hebben immers een Samson onder ons; Hy alleen sal het Turksche Leeger machtigh zijn te vernielen. Als men hier over begon te lacchen, schooter den korten Edeldom dit antwoort op uit: Wel geseit mijn Heer, maer om sekerder te gaen, moest ick een uwer Kaakebeenen hebben, dan soudt ick mirakelen doen. 't Welk niet alleen slaet op het snappen, maer oock op de eezelachtigheyt van de eerste Edelman.

Een doorluchtigh Poët van onse tijdt heeft twee regheltjes aerdigh op 't verloop van de tijdt gepast, aldus van inhoudt:

> Men scheldt de tijdt voor kort, en over-snel van gangh,
> En elck soeckt tijdt verdrijf; is dan de tydt niet langh.

Dappere Streek.

Eener quam met een Hond, die op veelderley kunsten af-gerecht was, in geselschap van sijn bekenden; En als hy begost te roemen van 't een en 't ander, dattet beest doen kost: Zoo sey hy onder anderen: *Al is een ding noch soo heimelick verborgen, soo weettet mijn Hondt op*

te soecken; Ia, als'et maer yets van't myn is, al was 't hier een half uur van daen, het beest soud et meer halen. Treffelijck voorwaer sey een ander, so sal hy voorseecker oock uw Mantel wel uyt de Lombaert haelen.

Yets aardighs.

Een jongen, siende dat sijn Vaders baart onder de kin groeyde, soo dorst hy qualijck seggen, dat hy een baart als een Bok had; Maer hy sey. *Vader gy hebt een baart als een Leeuw*. De vader weêrom *Wel Iongen hebt gy wel Leeuwen gesien?* Ia, antwoorde den Schalck, *daer loopen er een deel op de Schans Wel Iongen*, sey de Vader, *dat zyn Bocken. Vader sulcke meen ick, sey de Ionge*.

d'Onnooz'le Boer.

Een Boer, by een Goudsmit komende, sey, dat hy zijn wapen wel wouw ghesneeden hebben. De Goudtsmit vraeghde *Wat is uw Wapen?* De Boer antwoorde; *Ick weet [niet] ghy moet soo yets practiseeren een Paart of een Koe, oft een Ezel*. *Seer wel*, sey de Goudtsmit. *blyft dan wat staen, ick salder u self op setten, dat sal best gelijcken*. *Ia, ia* sey de Boer daer op, *dat s goet ick heb een hondt setter die by*, *wat een hondtvodt* sey de goudtsmit. *Neen*, sey den boer weerom *die is te kleyn setter den heelen hondt op*.

Yets diergelijcks.

Een Boer by een Goudsmit komende, vraegde hem onbedachtelijck: *Wat sal een stuck goudt wel kosten, dat soo groot is, als mijn hooft?* De Meester, denckende hier een profijtje te halen: noodight de Boer binnen, en, alsoo hy over tafel sat, versocht wat met hem t eten, meenende also den Boer te verplichten tot het geen daer hy nae ghevraeght had te koopen. Als zy nu langh gemiddagh-maelt, en 't een en 't ander ghepraat hadden, soo praatte den boer van te gaen. Maer den Meester, meenende nu een vis aen sijn angel te hebben, quam op het gheen, daer den boer eerst nae ghevraeght hadt, seggende *Vrientschap ghy vraeghde flus naer een klomp goudt, willen wy nu een sien oft wy konden koopmanschappen! Neen*, sey den boer, *ick vraegde maer hoe veel dat so een stuck goudt wel kosten sou, tegen dat ick der eens een vindt*.

Den botten Boer.

Een onwetende boer, die om sijn onkennis, onder het Menschelijck gheslacht niet behoorde ghereeckent te worden, had by een Smidt te Amsterdam eenigh yser-werck besteedt te maecken, en als het by nae ghedaen was, quam hy eens kijcken, hoe het met sijn werck al stont. Siende, dat de Smidt het yser van het ambeelt op de vloer ley, so wilde hy 't

op-heffen, om het selve te besien, maer also hy sijn handt door de hette brande, begost hy den Smit te schelden, dat hy hem niet gewaerschout had. *Wel keerel*, sey de Smit, *ben je blint? kan je niet sien, dat het Yser noch root is? Honds-vot*, sey de Boer, *mijn Neus is oock roodt, maer daerom brandt hy my niet. Wel*, sey de Smit, *je soudt er dan eens op gespuuwt hebben, of het oock siste*. Den Boer, niet wetende, wat sissen was, spoogh daer eens op, en siende, dat het siste, seyde, *die kunst is een Rycxdaelder weert*, gevende den Smidt soo veel, als hy geseydt had, dat dit waerdigh was,

Als hy nu des middaghs te huys quam, soo had sijn wijf een schootel met heete bry gheschaft, Hy grooten honger hebbende, repte hem om te eeten. Sijn Wijf riep: *Man wacht noch wat, de bry is veel te heet om te eeten*. Hy steunende op sijn kunst, riep weerom: *Laet my begaen, ick ben wyser als ghy om dat te proeven*. En dit gheseydt hebbende, spuuwt hy van boven neer in de bry, en dewijl die niet siste, so slorpte hy terstondt toe; maer hem bedrogen vindende, riep: De Duyvel hael de Smidt, hy sal my de Rijcxdaelder weer geven.

Looze Pots.

Te Parijs was een berooyde Student, die op allerley loosheden afgerecht was; dese logeerde in een vreemde Herbergh. Als op zeker tijt een Boer quam vragen aen de waer-

din, ofse oock Hoenders wilde hebben, en de Vrouw neen seyde; Soo riep hy: *Hier, Boer, laet eens sien u Hoenders*. Den Boer, hebbende maer een Hoen in sijn toe-ghemaeckte korf, daer de staert ten halven uyt-stack, gaf de schalck den korf metter hoen over. Den loozaert, een weynigh binnen tredende, rukt metter haest het hoen den staert uyt, en leyt in stee van 't hoen, een groote steen in de korf, maeckende de selve weer dicht toe, en stekende den staert tusschen het decksel in, dat hy'er ten halven uyt-stack, soo datmen van buyten niet anders speuren kon, of't was, gelijck 't te vooren geweest was, Dus gaf hy den boer de korf wederom: Seggende, *dat het volck niet gesint was om te koopen*. Den Boer, gants geen arch denckende, gaet van daer. En komende weer by een ander van sijn bekende, vraeght als voren, *oft sy oock een lecker hoen wilden koopen*, De luyden seyden: *Laet eens sien u Hoen* En als hy sijn korf wilde openen, so viel de staert van 't hoen op de vloer, hy vondt, in plaets van 't hoen, een steen in de korf. Den Boer, slecht kijckende, meende sich schier t'ontselven, dat hy dus gefopt was. Hy loopt daetelijck nae 't voorigh huys, en begint daer te parlementen, datse sijn hoen ghestoolen hadden. Maer wat hy dee of niet, niemant wister af, alsoo den boef, die hier schuldig aen was, het hoen al op een ander gebracht had, en vast reedschap maeckte, om met

een van zijn mackers 't selve op te kluyven, So dat den boer ongetroost van daer moest gaen.

May-plantingh.

Daer was in seker huys een Dienst-meydt, die haer te met van een Venus-Ruyter voor sijn zael liet gebruycken. Als op een tijdt haer Meester van huys was, dat haer Vrou by tijts te bedt wilde gaen so nam sy haer boel op een plaets waer hem, seggende *So hy 't avonds ten negen uuren vvilde by haer komen so soude sy hem stilletjes in doncker in laten* Hy, sich wat bedacht hebbende, sey *Ick sal comen, maer als ick clop hoe sult gy dan vveten dat ic 't ben!* sy sey: *al ick vrag vvie daer is so sult ghy seggen: ic plant de May Dan sal ic vveten, dat gy t sijt: Goet*, seyde hy. En terwijl sy malkander dus tijt stelden, so wasser een loose gast omtrent, die dit hoorde. Desen, meé van vlees en bloet, paste hier gauw te sijn. Hy komt een quartier-uurs vroeger, dan d' ander geseyt had te komen. En kloppende aen de deur, so komt de Meyt sachjes in doncker naer hem toe, en vraegt *Wie daer: Ick plant d' May* riep dese. De Meyt, niet beter wetende, of t was de rechte, so laet sy hem in, gaet soetjes met hem boven, en raeckt met hem onder de deekens. Als sy nu midden in haer kracht waren, soo komt den ander, die sy nu, geseit had, aen de deur kloppen. De meydt dit hoorende wist niet te dencken, wat dat beduyden

mocht, als' er even wel noch eens gheklopt wierdt, soo roept de meyt *wie kloopt daer:* Den ander riep *Ic plant de Mey En ic*, riep den tweeden, *delf het gat, daer de pael in staen sal*.

Den slimmen Student.

Een subtilen Geest, die sich meester der loosheden scheen gemaeckt te hebben, wierdt dieshalven van allerley jongh gheselschap bemint en vermits hy syn Vaderlant verlaten had, om sich in allerley goeden studien te oeffenen, na belofte, die hy zijn Vader ghedaen had, soo wast, dat hy tot alle deboci vervallende, syn teer-gheldt te swack bevondt, om daermee 't Heerschap te spelen. Weshalven hy het meest daer op aenleydt, dat hy, door sijn loosheden, hier of daer de vrye-slemp kreeg. Evenwel, als hy merckte, dat dit niet langh duuren wilde, so gaet hy by eener, die hem niet bekent was, en huurt daer een kamer, en dewijl de Snyders te Parijs seer trachten, om de nieuste mode te weten so leent hy van eenigh sijner mackers eenig kostelick gewaadt, van de een een braaf wambais, van de ander een treffelicke Mantel, en van elcks soo jets. Dese kleederen hanght hy breedt voor de Vensters van sijn kamer, so dat men als men van beneden daer nae sach, schier een Schouburghs Kleer-kamer scheen te sien: Hy nu, kleedt hem heel onnoosel, als een lant-looper, en gaet soo by 4. a 5. Snijders,

seggende haer: *Mesjeurs, ick weet een treffelicke avantagie voor u, dat ghy het wist, ghy sout graag tien Ducaten, geven, om daer achter te komen* De Snyders dit hoorende, waren nieusgierig, seggende; *Spreec op, wat is't, is't ons so veel waert, het sal u geen schade zijn*. Den deurslepen Vos sey; *Ick weet een kamer, daer een Beunhaes met menigte van Knechts sit en werckt, en die de nieuste Mode, en het meeste werck van Parys heeft. Wat vvilt gy my geven, dat ik u segh, vvaer dit is?* De Snyders, te grager wordende, vermids dit een Beunhaes was, wierden met hem eens, datse hem twe Ducaten souden geven. Hy dan, sey haer de plaets, daer hy de kamer gehuurd had; en neemt haer op staende voet met hem. En alsoo het avondt was, steygerden sy een ladder voor 't huys, en besteegen, die tot aen 't venster van de kamer; maer siende niet den een deel kleeren, en een Snyders tafel, die den loosaert daer om schijn gesteld had, soo riepen zy: *Hier is niemant op de Kamer!* Den boef riep weerom: *Komt liever morgen te elef uuren, dan sal hy des vvis zijn: En of hy hem verschoonen vvilde, dat hy geen Snyder ofte Beunhaes vvas. Soo neemt ghy hem echter in sekerheyt. Want hy sal de beanxte katten slachten, en soecken uytvlucht*. De Snyders vonden dit goet. Tegen dees' gesette tijt, ging dese schalk in een ander gewaat self daer sitten, even als oft hy een Snyder was. Als nu de Snyders daer quamen, was hy besich met naayen, maer zy, mee-

nende dat hy dien Beunhaas was, vatten hem by de kop, en wilden hem met kracht en ghewelt mee nemen, en als hy lang-genoeg tegenstant gedaen had, liedt hem na beenen sleepen, 't welck het lijntie was, daer hy aen trok: Want beneen zijnde maeckte hy een gerucht, dat de heele buurt te hoop liep, de welke hy altemael tot getuyge riep, over 't ongelijck dat hem geschiedde, waer over de buuren hem ontsetten wilden, betuygende de Snyders, *datse hem onrecht deden, also hy een reysiger was, die van d eene Stadt op d' ander reysde*. De Snyders, dit hoorende, merckten t bedrogh, en wilden hem laten loopen, maer hy hielt haer vast, en dee terstondt beklag aen de Schout, waer by hy van de buuren ghetuygenis krijgende, sijn practijck beloont kreegh, alsoo hy haer vijftigh Fransse Kroonen uyt haer beurs klopte.

Yets aardigs.

't Gebeurde onlanghs, als zijn tegenwoordige Hoogheyt van Engelant, ter preecke was, dat den Preekheer van den tweedracht sijner land-genooten iets sey, en 't kluwen hier van ontwinden willende, soo sprack hy tot sijn toehoorders: *Ghy syt wonderlicke luyden, dat ghy tvvedrachtig zijt, over de tegenvvoordige regeering van onsen staet! dese vvil een Koning hebben, die vvil gheen Koningh hebben, en daer sit een Man*, (wijsende op sijn Exelentie) *die is Koningh, en geen Koning, en noch syt ghy niet te vrede*.

Breemer Belachelijck versneck.

Een Breemer, eerst nieuw'lijcks t' Amsterdam gekomen sijnde, wiert van sijn Vrienden, voor d'eerste-mael, aen den dis ghesedt, en alsoo-se hem neffens een Iuffer gheplaats hadden; Zoo gebeurden 't, dat de Iuffer voor haer een kuyltje in de schotel gemaeckt had, om de spijs, die-se nuttighde, daer in te doopen. Den Uylskuyken, dit siende, versocht daer op in sijn taal: *u Lieber Ionghfer, last mich auch ein mahl in dem loch stippen*; dat is op t behendigst: *Ay Me-Iuffer, laet ick eens in uw' gat stippen*.

Cuur van een Ionge.

Een Timmermans-Ionge, bracht eens eenigh werck t' huys, dat sijn baas gemaeckt had, en dewijl hy een slechte Ionge was, so wilden de luyden hem een schellingh voor sijn t' huys brengen geven. De Ionge, te eergierigh sijnde, wilde het niet aennemen, en hoe seer het de luyden hem aenpreekten, hy wilde 't echter gans niet hebben. Als hy dan sonder drinck-gelt wegh gegaen was, so pruttelde hy by hem self: *Selderement, had ick de schellingh evenwel genomen ik moe'ter by get een heele weeck voor wercken* En wijl hy sich dus bedenckt, soo keert hy weerom, en klopt aen de deur. Ingelaten sijnde sey hy: *Sinjeur as-je-me de schelling, evenwel geven wilt, soo sel ick se noch nemen*.

VVat raars.

Men seght, dat Duc de Alb, so langh hy in Neerlandt geregneert heeft, maer eens heeft gelacchen; 't Welck om dit navolgende geschach: Eens in seker Dorp zijnde, daer een Meyt een groote snoeck teghens een houte schuttingh schoon maeckte, in de welcke een ront gat was, daer een quast was uyt-gevallen, soo quam, daer by geval, een Soldaet te wateren, die sijn tuygh door het voorghemelte gat stack. De meyt, dit siende, opende den beck van de Snoeck, en gaf hem dit pronckertje te swelgen, 't welck hy wel stijf vast hiel. De Soldaet, aen de ander zy van de schutting de kampriollen beginnende te springen, maeckte sulck gebaer, dat al het volk daer omtrent uytquam, om te sien, wat daer gans was, dewelcken, siende, dat onsen maer alsoo gestelt was, begosten overluyt te lacchen, sonder hem hulp te bieden de Duc quam mee op dat gerucht uyt, de welk siende dit schouw-spel, kost hem niet, ghelijck de anderen, van lacchen onthouden; doch gheboodt, datmen hem los sou maecken, het welck noch effen ten ty quam, want had hy een weynigh langher vast ghehouden, hy had hem het heele hachje af-geset.

Yets anders.

Prins Henrick, hoogl. ged. speelende te Breda met eenighe Franse Heeren, in de

Palmasi-baen, in 't by-zijn van veel Edellien; soo was daer, nevens anderen, een Boer, die het spel mee aen-sagh, en alsoo de Prins een vinnige slagh nam, soo schamptese uyt, in sulcker voegen, dat de kloot, op de voorsz. boer, sijn borst aen quam; soo dat hy los achter over in zwijm viel. De Prins, hem hier op naaderende, zey in 't Frans, (also sy Frans spraken) *leve vou*, dat is: *staat op*. Den Boer, meenende, dat sijn Hoogheyt sey: *leeft ghy noch?* Soo antwoorde hy: *Ia Heer, maar gy hebt me verbruyt seer edéén.*

Geestigh antwoort van een Boer, aen Prins Maurits.

't Gebeurde eens, als in 't Prinssen Hof, tot 's Graaven Haagh, middagh mael ghehouden wierdt, datter een boer omtrent was, de welck, dit aensiende, wiert van sijn lust aengheprickelt, om mee te gaen aen-sitten. Hy, eyndelick de vrypostigheyt nemende, begind, sonder eenigh eer-bewijs, toe te tasten. Het welck de lackeyen siende, grinekten hem te met eens scheef toe, en als hy daer weynig om gaf, soo liepense hem t'elckens verby, en trocken hem hier en daer aen de kleeren, tot hy ten leste schier vande banck raekte, waer door sijn Hoogheyt, meelyden met hem krijgende, soo vraeghde hy hem: *Huys-man, vvaerom treckense u soo? myn Heer* antwoorde hy: *sy doen versoec, of ick rode oft vvitte Wyn begeer te heb-*

ben, waer op sijn Excellentie, merckende dese geestigheyt, last gaf, datse hem schencken souden wat hem luste.

VVaerom dat men seyd, soo als 't valt.

't Gebeurde eens, datter een Reysigher in een Herbergh quam, en also hy goeden honger had, soo vraeghde hy om yets t' eeten, nu geviel 't, dat de Vrou Moes gekoockt had, waer mee sy besigh was, om de pot van 't vuur te setten; en als hy binnen geroepen wiert, soo vraeghdese hem, oft hy oock een kopje moes begeerde te hebben. Maer dewijl sy met haer neus over de pot hing, en daer juyst een druppel aen had hangen, soo antwoorde hy: *Ick sal sien, so als 't valt*; waer van men seght, noch het spreeck-woordt te hebben, *so als 't valt*.

De sachte Zadel.

Gelijck als de mans en vrouws-persoonen, in de Kloosters zijn van een gescheyden, soo gebeurdent eens, datter een broeder in het Klooster van de Susters gheraeckte, en als hy daer praet maeckte met een goelijck Nonnetje, soo accordeerden sy te samen, uyt haer klooster, op een plaets alleen te gaen, en dewijl hy een lange py aenhad, soo vonden sy goedt, dat hy haer onder sijn py sou nemen, op dattet niemandt soude bekent worden. Hy dan, dragende haer so behendigh als hy kost, so moete

haer juyst de Maater van het Klooster, de welcke, siende, dat hy so swaer droeg, so vraegde zy *wat hy so bedecktelick torste? Maater*, seyde hy, *ick sal flus uyt ryden gaen, en ick heb er hier de zaal toe gehaelt Maer Broeder*, vervolgde sy, *laet die zaal uyt uw Klooster, of ghy soudt al de Broeders gaende maken*.

Raad voor een onwetende.

Toen 's Hertoghen Bos van sijn Hoogh. Fred. Henr. verovert was, vond men in S. Marie-kerk aldaer, in een glas een Mariebeelt, en een Christus-beelt geschildert, tusschen welcke de H. Vader van Rome geplaatst was, hebbende sijn rechterhant naer Marie, en sijn linke nae Christus geheven, waer onder geschreven stont:

> Hier staa ick seer bedacht, niet wetende, tot wien,
> Dat ick myn wenden sal, oft ick de hant sal bien.

Als nu de Kerck vande Ghereformeerden wiert aengegrepen, soo wiert daer met houte-kool onder geschreven.

> *O groote Zot,*
> *Keert u tot Godt.*

Haastighe verhandelingh.

Een Meester, die self te met eens bestoven was, scholdt, op een tijt, syn knecht voor een Dronckaert uyt. De knecht sey hier op: *Meester, ick ben so een dronckaart oock niet als ghy* (en merckende, dat hy hem geraeckt had, soo vervolgde hy straks voort) *wel meent dat ik bin*.

Iets geestighs, op een Paart, dat Zich self op de stal verstont.

Myn Paerdt vergaet schier datmen 't siet:
Het eet, en drinckt, doet anders niet:
Wat reden kundt ghy hier uyt delven?
't Vergaet, om dat het niet vergaet,
Wat raedt? De pleyster leydt op straet.
Verstaet ghy 't niet; 't verstaet zich zelven.

Cluchtighe andervinding van een Edel man.

Een Gelders Edel-man verhaelde eens, dat hy voor 15. Iaren in jongh Geselschap geweest was, daer d'een en d'ander in sijn af-zijn geheeckelt wierdt, soo stack hy toen een dubbel Ducaat apart in sijn sack, met voornemen, soo dra hy weer in jongh geselschap was, daer niet d'een of d'ander af-wesende Iuffer oft Ionghman moest voor-houden, dat hy dan die Ducaat aen d'Armen zouw gheven; maer hy sey, tot in dit vijftiende Iaer noch nergens by Iongelien gheweest te hebben, daer men hier van bevrydt was geweest: dies hy tot noch de Ducaat in zijn sak droegh.

Overgeestigh antwoordt van een Boer.

Een Boer, komende met zijn Wijf op een wagen in Steê rijden, wiert van een spreeuw toe-gheroepen, *Huysman, wat gheeft ghy die*

Gans, die ghy op u Wagen hebt sitten, den Boer, de waardy daer van beteekenen willende; sey: *die Gans is niet betalen: Want ic heb' er van de morgen noch een veer uit gehaelt, die ic om geen 10000 gulden vvil gheven*.

Cluchtige Taal, van een VVaal.

't Gebeurde eens dat'er eenige Iongens kasten of kolfden tegen de deur van een Waal, diens Wijf in de kraem lagh. De Waal, verstoort uytloopende, en de Iongens van daer gejaeght hebbende, so seyd hy tegens 't volck, dat daer voor de deur stont: *Ic ben te beclag, die schelm clopt met de cloot veur myn Wyfspoort zy heb gien rust*.

Treck.

Zeecker uys-vader, op sijn verscheyden leggende, geboodt eenige der voornaemste van seecker Klooster, de selve beveelde hy zijn gans kappitael, zijnde omtrent 30000. guldens, mids, datse sijn Soon, als eenig erfgenaem, daer voor souden in't klooster houden, so hy daer lust toe had, en soo hy, tot sijn jaren komende, daer gheen lust toe hadt, datse hem dan soo veel van dit geldt souden geven, *als sy self begeerden*. De Klooster-vooghden namen dit aen, 't welck schriftelijck bevestight wierd, maer als nu den Soon tot zijn jaren ghekomen was, so begeerde hy by 't ghemeene volck, en

niet in 't Klooster te leven. Versoeckende dan datse hem een reedelijcke penningh van sijn Vader kappitael souden ter handt stellen. Maer zy, schriftelicke volmacht hebbende, om hem soo veel te mogen gheven, als sy selfs begeerden: so gavense hem niet meer, dan 2000 guldens; seggende, dat hy moeste te vreeden wesen, alsoo ze hem wel met minder konden af-gheschaft hebben. Hy, daer-en-teghen sijn Vaders Testament wel wetende, en onthouden hebbende, daeghde haer voorden Rechter: voor den selven verschijnende, soo gaven de Klooster-vooghden haet gheschrift over, daer sy vermeenden bergh en dal mee te kunnen effenen. Maer als den Rechter las, *dat ze hem niet meer behoefden te gheven, als sy begeerden*. Soo voer den Daagher hier op uyt: *Mijn Heer daer staet, datse my soo veel sullen geven als sy begeeren. Nu is het gants Kappitael, dartigh duyzent guldens; hier van gevense my twee duysent guldens, en sy begeeren self acht-en-twintigh duysent guldens: Soo moetense my dan acht-en-twintigh duysent guldens geven? Dewijl sy self soo veel begeeren*. 't Welck den Rechter over wegende, soo wees hy 't minste aen de Klooster-vooghden, en 't geen sy self begheert hadden, aen de Erfgenamen, Waer over de Gedaeghden vry wat slecht op haer neus sagen.

Op een stuers Poët.

Een Uytlander had van seker Amsterdams Poët veel hooren roemen: en alhier t'Amsterdam komende, soo wenschte hy de selve wel te moghen sien: als men hem nu den selve eens wees, soo seyde hy: *'t Verwondert my, dat in so een stiers en grienachtigh hooft sulck een uytsteekende geest woont, om vaarsen te maken*. Een ander sey hier op: *Myn Heer, laet u dat niet verwonderen: want de beste Vaarse-maeckers, zijn Stieren*.

Op een Bruylofs Dicht.

Een lammen Lammert had eens op seekere Bruyloft een Bruylofts-dicht ghemaeckt, boven 't welcke hy geset had; *Feest-dicht*, den Drucker, een schalck zijnde, sette hier voor, in steé van *Feest-dicht*, *Veest-dicht*. Als dit nu dus op de Bruyloft quam, en de gasten altemael begosten te lacchen: soo liet dese kreupel den Drucker stracks op de bruyloft komen, daer verschijnende, so vraeghde hy hem: *Wat hem bewooghen had, sijn Ghedicht aldus te kroonen. Sinjeur*, sey den Drucker, *ick wist niet wel, of ick er Veest-dicht of Neers dicht moest zetten; want my docht, dat zoo een heerlick werck met goudt-geel behoorde ghekroont te worden, maer om de minste veranderinghe, sette ick Veest-dicht*.

Rechte Groetenis.

Als zeker deftig Doctor, die weynig Boeken had, van een grooten Boek-nar versocht wiert, so seyde den besoeker, als hy in sijn kamer tradt: *Zijt gegroet Docter sonder Boeken*. Den ander, desen boeck geck op een tijt oock besoekende, seyde wederom, als hy in sijn kamer trad: *Zijt ghegroet Boecken sonder Docter*. Waer mee den anderen sich rijckelijck betaelt bevondt.

De botte Boer.

Een Boer, ghesien hebbende, dat de oude luyden, als sy leesen wilden, een bril opsetten; soo vraegde hy aen een brille-maker, na een bril, om daer door te konnen lesen. Den Meester hem een bril op de neus settende, en een boeck voor-houdende, vraeghde hem, of die goet was? Den boer seyde: Neen. En als hy'er soo drie of vier beproeft hadde; en seyde elcke mael, datse niet goet waren, so vraegde den Brille-maker hem, oft hy oock leesen kost: Den boer antwoorde met een effen tronie; *Indien ick leesen kost, keerel, soo soud ick geen Bril komen koopen*.

De geele Mosselen de beste.

Een Knecht, met sijn Meester Mosselen etende, greep al na de blanckste. De Meester, dit siende, sey tot hem: *waerom soeckt ghy*

nae de blancke Mosselen? Ghy zoud de geele kiesen, dat zijn de beste. De Knecht zey daer op: *Dat weet ick wel meester, maer om dat het niet past, dat de Knecht het beste, en de Meester het slechste kiest, daerom laet ickse u houden*.

Yets geestighs.

Een uytermaaten schoon Vrouws-persoon zat op haer stoep, met haer poez'le borsjes halfnaeckt. Terwijl sy dus zat, quam een bekenden praater haer besoecken: en dewijl sijn oogh stracks op haer boezem viel, zoo vraegde hy; *me-Iuffer, het Vlees dat ghy daer monstert is dat te koop? Neen stoutert*, antwoorde sy, *dat is niet te koop. Me-Iuffer*, zeyde hy, *dan mooght ghy u Winckel wel sluyten, want waer men niets te koop heeft, daer houdt men geen winckel*.

Biecht.

Zeecker Koopman, van ontrent 70. Iaaren, wist door de witten en gheelen de Oogen van de Ouders van seker Iuffertje so te begoogelen, dat sy genoeghsaem van haer gedwongen wiert, het houwelijk, waer toe hy haer versocht, in te gaen. Doch hy door win-zucht gedreven, gaf zijn zinnen meest an de beslommeringh van zijn Coopmanschap over, en zijn lichaem veel tijts op reys, en het weynigh tijdts, dat hy't huys bleef, konden sijn stramme zenuwen niet wel recken verdragen. Derhalven hy

het eens na Enk-huysen gemunt hebbende, onder stont sy hem voor wint en ty, sonder schip, oock na Hooren te stuuren, en hem onder het Hooren-gelt, Gildebroer in te wyen, waer toe haer een Iongman (die langh na haer te vooren gevryt had, en door haarer oudren gelt-zucht niet had konnen op doen) aenleydingh gaf, sy woogden den sprong, en hervattent met hem, stellende hem Luytennant, en plaats-bewaerder van haer Man, die het Casteel vry wat heviger bestormde als de Commandeur selver, tot hy' et ten lesten soo trefte, dat 't voorschoot van Mejuffer begon, tot groote vreugden van den Grysaart, te swellen, en na negen Maenden een kleyn Coopmantje (so men meende) te voorschijn quam, 't sal onnoodigh sijn te verhalen, met wat troetelingh hy het kint koesterde, en wat teecken van liefde hy zijn Vrouw niet al bewees. 't Kindt nu ontrent drie jaer oudt wordende, begon zy een knagent gheweeten te krijghen, over't onghelijck dat sy haer Man aengedaen had, en docht, wijl het tegens paesschen gingh, daerom de saeck de Priester belydende, haer selve daer van te absolveeren. By den Priester, komende, bekent haer feyt, en, voor reden, van onschuldt, brachtse by, dat sy teghens wil ghetrouwt, en een ghedwonghen Eet Godt leedt was. Echter kon dees reden by den Priester soo veel niet ghelden, ofte 't bleef by hem een groote crimen, die niet

te helpen was, of zy most de zack (ofte immers dat het kindt zijn niet was) an'er Man bekent staen, en daermede sou t absolvat vuylvat zijn. Zy neemt'er an, en t' huys komende, doet zy het kint bij eenig middel dapper krijten, en de wijl zy het axkax niet stillen konde, driegden't met de bullebak, die ook ten laesten sijnde den Ouden, met een deeken om 't lijf overt hooft geslingert, te voorschijn quam, en met ghewelt het Kindt te lijf wilde, waer op zy so 't scheen, om't kint te helpen, dus uytvoer. Laet staen jou boose bullebbak, 't kint hoort jou niet toe, maer een ander Man, jy en hebt'er geen eygendom aen. Wat dunckt uw, had zy doen haer gemoet niet wel ghequeeten.

Begeeren en doen is een.

Een loosen boer, een arghe Vos, beleedt aen zijn bieght-vader, dat hy wel niet metter daet zijn naesten ghebuurt tot zijn wil verkreghen hadde, maer echter mette wil haer veelmaels begeert. 't Welck soo een groote saeck was, dat sy seyde Heer-oom by na onvergeeflijck scheen, wijl begeeren ende daer by hem, in die gelegentheyt even hoogh gestelt wiert, seggende, dattet expres verboden was, datmen sijns naestens wijf niet begeren mocht. Rekommandeerde hem daerom na eenig Bisschop, of liever na Romen by de Paus te gaen om Aflaet te verkrijgen. Doch echter, wijl onse Maet daer

niet veel lucht toescheen te hebben, liet hem geseggen: midts dat hy hem 's anderdaeghs, een wel gemeest Schaep slachten, de vier quartieren na sijn begheeren toemaecken, en hem op soo een uur brenghen soude, om er eenighe gasten, die Heer-oom ghenoodt hadde, mede te trackteren. De Boer neemt'et aen, ende 't was absolvat. 's Anderdaeghs komt de Boer met een goedt Schaep by den Priester, die het hem belast, op soo en so een wijs toe te bereyden, maer hy brenght 't in sijn Schaep-stal, en dacht, heeft Heer-oom gasten genoodt, hy mag'er voor op-schaffen. Op 't gestelde uur komen de gasten; Heer-oom heetse wellekoom, recommandeert haer vrolijck te wesen, wijl hy se wel meende te trackteren: Ondertusschen de Boer komt met de kost niet, hy stuurt' er sijn Meydt om, de Boer komt, Heer-oom vraeght waer hy met het gesooden en gebraeden bleef? Och Heer! seyd hy, ick gheloof immers dat jey jou lust an het schap genoegh geboet hebt, want wijl ghy mijn geleert hebt, dat het begeren ofte willen, en het doen ofte werk een is, so heb ick my in-ghebeelt, dat ghy met begheeren oock wel u honger versaden kost. Ick absolveer uw niet, volbrenght ghy u beloften niet, sey Heer-oom. Ick sal, sey de Boer, mijn woordt houden, maer treckt eerst na een Bisschop of Paus, en versoeckt absolutie van u begheerte, Want daer staet mede, ghy en

sult niet begheeren uwes naesten goedt, en ghy begeert mijn Schaep, wel sey Heer-oom, hoe sal ick'et met de gasten klaren, wat sal ick die te eten geven? Begeeren, sey de Boer, want om dat begeeren en doen een is, segh haer, wijl sy gekomen zijn om te eeten, en nu begheeren te eeten, dat sy haer daermede soo wel moeten te vreden houden, of sy al gegeten hadden. Dat sal by haer niet gelden, sprack Heer-oom, soo gheldt by mijn oock niet, sey de Boer, dat begheeren en doen, een is, en schuurden hem deur, latende Heer-oom met zijn gasten nae sijn wel-gevallen omspringen.

Van een Man en sijn Vrouw.

Een kloeck Arbeyts-man, hem hier t' Amsterdam met Schuytevoeren erneerende, had soo luyen Wijf tot Ghemaalin ghekreeghen, dat sy beyde by na, hy in kloeckheyt, sy in traegheyt, sonder weerga waren, en wat goede vermaeningh hy te werck stelde, en door goede Vrienden liet te werck stellen, 't was by haer al voor een doof Mans deur gepreeckt, al wat de Man won wist sy door haer lekkeren beck t'savonts propertjes onder deeken te nemen. 't Ghebeurde eens, dat hy den heelen dach gesloost hebbende, des avonts heel door-regent, bekladt en beslickt (wijl het heel vuyl weer was) na huys gingh, onder weegen wierdt hy van een Kruydenier, om betaelingh

van 25. gulden, die zijn Vrouw aen vyghen en Razynen, en andre snoepery, so gehaelt had, als laten halen, aengesproocken; met het hooft vol Muysenesten t' huys komende, quam sy hem in de deur tegen gheloopen, met een wateremmer in de handt, willen de wal water putten, gheeft hem de emmer, en seydt 't is goet ghy hier komt: want wijl het regent, magh ick my niet nat maken, gaet heen hael een emmer water. Hy, stilswijgende haelde een emmer vol water, maer t'huys komende, die willende haer overreycken, goot haer die plompverlooren overt hooft, en haer by den arm nemende, stiet haer ter deure uyt, en de emmer nae haer gat, seggende: Nu sijt ghy nat, haal nu water, soo veel ghy wilt, hier mede besluyt ick mijn dientijdt, en meen voortaen niet meer jongen, maer meester te sijn.

De bedrooge Bruydt en Bruydegom.

Te Parijs, in Vranckrijk, was sekere schoone D*ame*, die (so 't scheen) veel Praat-vryers, maer weynig bedyers hadt. Evenwel was'er onder desen een Heer, die haer wel tot trouwen versogt soude hebben; maer vresende, dat haer sinnen te veel op eenige van d'anderen, die met haer verkeerden, mochten verslingert sijn, dorst het niet bestaen, nam derhalven allenghs sijn afscheyt. De Iuffrouw, bemerkende,

dat haer schoonheydt en het gheselschap, haer soo schadelijck als voordelijck was, schafte het gheselschap op 't behendighste af, hoopende daer door, de rechte Vryer te locken, vermidts sy hem nu een vrye gheleghentheydt gaf, om min te pleeghen. Het welck den voorighen afgescheyden Minnaer haest deê wederkomen; De welck het in kort, so verbracht, dat hy haer, en sy hem, voor eenighe Min-ghenoodt en Alderliefste erkende. Maer dit weckte een, nijdt en spijt by al d'anderen, die haer te vooren geselligh geweest waren; weshalven sy, t'samen spannende, het Paer een dapperen pots swoeren te spelen, Raedtslaeghende, den Bruydegom sijn Bruydts Maaghden-Roos t'ontfutselen, en alsoo in hem een af-keer van haer te wecken.

Om hier toe te geraecken, toonden sy haer heel vriendelick, op dat sy voor al, van de bruyloft, waer op sy hare rolle meenden te speelen, niet souden uytgheslooten worden. De bruydt dan, van plichts weghen niet laten kunnende, haer te noodighen, liet hun alle van den bidder daer toe versoecken; 't welck sy niet af-sloegen; maer soo drae de tijdt ghenaeckte, volbrachten. Op de bruyloft deden sy altemael haer best, om de Nieuw-gepaerde door den wijn verheught te maken; op dat sy te bequamer tot haer voornemen geraeken mochten; 't welck voorwaer na wensch geschiedde.

Doch ondertusschen hadden sy een ghemeene Meydt bekout, die haer Maeghdom om vijf Ducaten souw over doen. Dese hadden sy met kostelijcke onderkleedingh versien, en in de Bruydts Slaep-kamer alleen gheslooten, en belast, datse daer te bedt soude gaen, en houden haer altoos van te slaepen; schoon oock, datmen haer oneerlijck raeckte. Dit was alles vast bedisselt. Als nu het uur voor handen quam, dat de bruydegom te bed wilde, stelden sy in, voor het laetste een spel te speelen, waer in haer toonden, als oft sy de bruydt, stilswijghens met een abelheydt, in haer Slaapkamer wilden helpen, in sulcker voeghen, dat het den Bruydegom niet soude mercken. Sulcks gheschiet al na haer voor-nemen: de Bruydt raeckte in een verkeerde kamer, daer echter heymelijck een Bruylofts-bedt ghespreyt was, waer op sy, door den Wijn verheught wesende, sich terstont ter rust ley, wetende niet beter, of sy was in de rechte Zaal, daer haren Bruygom haer vernachten soude. Als sy haer nu dus ter rust gheleydt hadde; soo liet men den bruydegom in de rechte kamer, daer de schalcken de Meydt geplaetst hadden, dewelcke hy niet beter wist te sijn, als sijn liefste, also het indoncker was, vermidts de Meydt de kaars uyt gheblasen had, en sich gans spraeckloos hieldt: ghemerckt sy sich veynsde te slaepen; doch in sulcker voeghen, datz'er al half ronkende

van hem liet fommelen, en ghebruycken. Ondertusschen nu was'er een van d'andere boeven, die sich by de Bruyt gevoegt had; dewelcke door de wijn nu vast in-slapende, geen kennis droegh van haren Bruydegom; niet-temin, liet haer Maaghdom half slapende ontfutselen, en bleef soo slapende leggen: tot de blonde Dageraedt quam, om haer in d armen van'er Bruydegom te groeten. 't Welck anders bevindende, den schalk d'oogen opende, en ried hem, sijn vertreck te nemen. Dit klaerde hy seer behendigh, latende de Bruydt, die hy dus verbruydt had, alleen leggen, en gingh van daer. Als nu den Bruydegom mede wacker wierd, en sich by een vreemde Meydt bevondt, meende hy te droomen, dat hy dus verser was. Evenwel, speurende dat het ernst was, staet hy op, en ondersoeckt de Meyt hoe sy by hem gekomen was. De Meyt, het spel goet makende, sey, dat hy self, in sijn dronckenschap, haer, teghen weer en wil, daer ghevoert had; en dat sy nu begheerde; dat hy haer, in eeren vindende, oock in eeren soude houden, 't welck hy, alsoo hy droncken geweest was, met geen genoegsaeme redenen konde weer-legghen, en, om kort te maken, als hy voor den Rechter verscheen, wierdt hem gheweten, de Meydt, daer hy dus sijn lust mee gheboedt hadt, te moeten trouwen; en als hy van voorige Bruyt verstont, dat hy 's nachts iemandt by haer gehadde, liet

hy haer op 't vonnis des Rechters, ghewilligh varen, en trouwde de Meydt, die hem dus, tot haer onverwacht voordeel, bedrooger hadt; soo dat de Bruydt, op een nacht ontvrystert, ontbruydt, ontwijft, ontmant, en gants van haer stuck versteecken wiert, moetende aldus troosteloos, haren Bruydegom missen. Welk de Dochters leert, haer niet veel in 't gheselschap van Ionghmans te begeven. Want daer is niet schadelijcker voor haer, dan dat. De reden hier van is, dat veel Ionghmans de rechte Vryer verhinderen, de Dochters verwilderen; haer sinnen los maken, haer eer besoedelen, en kort, al is sy noch soo schoon en deughens, sy is nu als een schoone waer, dewelcke, heel teder sijnde, van elcks handen aenghetast, en daer door verlebt, besmoddelt, en ongesien geworden is.

Snaacks Compliment.

Een Iongh Student, van sijn geselschap afscheyt nemende, sey onder andere Complimenten: *Mijn Heer gelooft doch mijn jonge botheyt te verschoonen. Zeer gaaven*, sey d ander, *maer is uw botheyt noch jongh en klein hoe bot sult ghy dan wel zijn, als zy oud en groot geworden is*.

Gaaf om Gaaf.

Koningh Christianus van Deenemarcken, jarigh sijnde, wiert van seecker ghemeen

Persoon, in 't uytgaen van de kerck, met een verjaer-dight; het welck den Koningh gelesen hebbende, beval zijn Secretaris, 't selve met een tweede verjaerdight, op hem, die 't eerste gemaeckt hadde verghelden. Desen, die vergheldingh, ontfanghen hebbende, niet alleen deselve onverbeterlijck te zijn, maer vereerde oock aen den Koningh, al wat hy in zijn beurs had. Het welck hem by den Koningh soo veel te weegh bracht, dat hy niet alleen een braaf stuck gelds; maer oock een goede bediening aen 't Hof kreegh.

Op komst van de Wijde Broecken.

Als op een tijd de Dansmeester van't Coninghlick hof te Parijs, voor het hofgesin danst; so gebeurden't, dat deselve, door't ansien vande schoone D*ames*, tochten van de min gevoelde. En als hy echter met sijn werck wilde voortvaren; so begon hem sijn kleene werktuyg te verraden, waer over hy, van den Hofmeester berisp sijnde, terstont met een rood kleurtje vertrock. Hy nu, om hier voort-aen van bevrijt te wesen, liet strax een wijde broek maken, rondom met ploojen, niet vreemt gelijckende, het fatsoen van de Vrouwe rokken. Hier, me quam hy 's anderen daegs weer voor den Koning, de welck, dit siende, stracx voor een nieuwe mode nam, 't welck nu niet alleen in Vranckrijk, maer ook in Neerlandt, sijn voortgang heeft.

Bedt-praatje.

Een Vrouwe, hebbende van haer Man een morgen-gaef gehadt, troggelde hem, om haer noch eens een vrindtschap te bewijsen, De Man hier gheen puf toe hebbende, sey: *Liefste ghy moest u water eerst eens maken:* De Vrouwe dit met aller yl gedaen hebbende, *begeerde nu voldaen te zyn*, maer de Man seyde: *Liefste, ghy moest noch eens wateren, Hartje*, zey sy, *ick heb eens ghewatert, ick kan nu niet meer. Wel Zoetertje*, zey hy, *ick heb oock eens, &c. Ick kan nu oock geen meer*.

Vreemde Pots.

Eenen boer, siende een barbier in een Silver-smids winckel, kreeg in gedachten, dat hy wel diende geschooren te worden: en dewijl hy mee tralien voor de Silver-smids winkel sagh, meende hy dat daer oock een barbier woonde, gingh derhalven daer in huys, ende vraeghde de knechts, *oftze hem eens scheeren wilden?* Een van hun allen, wat schalckachtig, riep: *Iae koom hier, ick sal u scheeren;* zettende hem op een kleen drie-stallitje, en nemende, in plaets van seep, een hant vol van haer kley, daer hy hem lustig meê in den baard schuurde, en so een goede poos sitten liet. Den boer hebbende dus een wijl ghewacht, vraeghde, *oftze hem niet haest souden scheeren?* Neen, antwoorden

de schalken, *hier wijstmen maer daer over* (wijsende naer den Barbier) *scheertmen*. Waer op den Boer, stracx op-staend, soo met sijn vuyl kleyigh backhuys, naer den Barbier wandelde, die, desen pots vernomen hebben, hem schier te barste meende te lachchen.

Bedrooge Ioden.

Twee Ioden, drie of vier vaten wijns van Ment naer Franckfort voeren willende, lieten de selve op t vertreck van't Marcktschip schepen, willende de selve beneden in t Schip niet betrouwen, alsoo sy bangh waren, dat de Christenen (waer van 't Schip by nae vol was) daer op verlieven souden. Gingen derhalven, om voor alle list een wackent oogh te hebben, self op de vatten sitten, denckende, dat dan de wijn genoegh versekert was. Maer wijl sy dus, sonder meer achterdencken, wacht houden, boort'er een van ondere een gat, door de dednen, in't vat, dat'er 't sap begost uyt te loopen, elck lust krijgende, om eens te slicken, hiel dit heel stil, en droncken so langh, dat'et vat leegh wierd, hier mee niet te vreen wesende, boordense noch een vat op, en vulden kannen, potten, en al wat nat houden kost, gaende daer me als het Schip aenlag, elk ziins weegs. De Ioden nu, gaven last aen twe Arbeyders, om de vatten uyt te heffen, de welke, willende met eens mans kracht, ghewelt ghebruycken, vielen met vat

met al achter over in't water. Waer over d' omstanders, de pots merckende, niet weynigh lachten, doch hoe de Ioden dit ghebolt heeft, kan den Leser dencken.

Potzigh bescheyt.

Twee schalcken, gaende voor-by een Boerin, hoorden, dat zy van onderen geluydt gaf, waer op den een tegen haer uytvoer: *Wijffje, wat geef je d' el van dat Laaken, dat je daer effen scheurde? Mesjeurs*, antwoordde sy, *heb je lust om te koopen, soo steeck eerst je neus in de winckel, en sie wat kleur dat je hebben wildt*.

PLACKAAT, Tot Beneficie der HUUWBARE MAAGHDEN.

Waer na sich alle Vryers sullen hebben te reguleren, op Pene, als in dese Ordonnantie is begrepen.

Wy *Virgo Foeminiario*, by de Gratie van de groote Godin Diana, Opper-Princes van alle *Huuwbare Maagden*, Keyserinne van Naaldwijck en Schaarlanyen, Koninginne van Stovesteyn en Testarien, Groot Vorstinne inde Keurs, Domineerster in Potorien, Tresorien en Panorien. Hartoginne van Santc. Mansjette-en Ponjettesteyn? Gravinne van de Bouwe:

Vrouwe van Pendantenborgh en Bagarien. Voor-zitster aen den Disch. Vorstin en Woortvoerster in Speel-jachten, Coetsen, Calessen en Ys-sleden. Baronesse in Bloemendal. Eenighe Gezagh-voersters over Wevers, Snyders, Pelsers, en Schoen-makers, &c. Alleen den genen die dese onse letteren sullen sien of hooren leesen, saluyt. Alsoo door onse lieve en wel-beminde Me-vrouwe *de la Faelie,* onse Steede-Houdster aen den Amstel, het Y, midtsgaders aen alle andere Stoomen, Rievieren, Meyren, Kreeken en Beecken, in de seventhien Nederlandtsche Provintien, onlangs, aen ons, by ootmoedige supplicatie, is vertoondt, Hoe onwaerdigh de Huuwbare Maaghden, waer aen alle Mans persoonen, in onderdanighe dienstbaerheyt, ten alderhooghsten zijn verbonden, een tijdt langh, van d'opgeblaase Vryers, soo wel in Bruyloften, als andere gemeene by-een komsten, gehandelt en bejegent zijn geweest, ende noch ghehandelt en bejegent worden, en naer dien dit bedrijf lichtelick tot een argher euvel souw konnen uytspatten, te voortslaen, by aldien wy daer in niet tijdts genoegh voor zagen, *Soo ist:* Dat wy om alle onheylen voor te komen, uyt onse aen geboore Goedaerdigheydt, Macht en Princesselick vermogen, met bewillinge van beyde onse Parlamenten, daer toe wettig, op ons Vorstelick Slot *Pronckendal,* beroepen en vergaderd, te raade zijn ghewor-

den, om aen de lieve en zoete Maagdekens sodanige Voor-rechten te verleenen, waer mee zy lieden, haer, nu, en in de toekomende, teghens alle onbehoorlicke handelinghen der onbeschofte Ionghmans souden konnen en mogen behelpen en verweeren. Begunstigende haer dan derhalven, nu en ten eeuwigen dage, met dese onsen Privilegie-brief: Bestaende in dese naevolgende leden

1. Een Huuwbare Maaghd sal onder haer Keurs, van nu aen, vry en vrank, met een scharlaake, witte, of zijde broeck mogen gekleedt zijn, sonder daer van aen de Mannen eenighe tol of rekenschap te geven.

2. Alle Huuwbare Maaghden sullen, so wel als de Ionghmans, met quasten aen de beenen, en gehoorende schoenen mogen proncken.

3. Niemandt sal haer, om heur gefriseerde en gepoeyerde lockjes, met de naem van leeutjes, gelijck onlanghs in openbare druck is geschiedt, mogen noemen, op poene van dadelick selfs tot op de kam geschooren, en voor altoos van de Maaghdelicke genade versteeken te zijn.

4. Sullen sy geen maet in haer Pendanten en Oor-hange behoeven te voeren, maer daer in heur eyge keur volgen, en of het geviel, dat de eene of d' ander Poët, in Speelen, Kluchten of Gesangen, sich hiertegens, in uyt-schelden en bespotten, vergreep, die sal, voor een goude

Medaelje, altijd met twee gebroocke Pendenten, op sijn borst, moeten proncken.

5. Sullen zy voor een Vryer, die sijn beloften aen sijn Vryster troulooselick heeft gebroocken niet behoeven te nigen, alwaert oock dat hy uit het geslacht der Goden ghebooren, en, tot seer hoogh een aensien op getrocken was.

6. Sullen sy voor geen Vryers behoeven te neigen, voor en al-eer de selve, met ongedeckten hoofde, voor haer geboogen staen, en hun onderdanigheyt betoont hebben.

7. Sullen sy geen Vryers te woord behoeven te staen, voor en al-eer de selve, met ongedeckten hoofde, de zoomen van'er opperkleedt aengeraeckt, en'er handen eerbiedelick gekust hebben.

8. Sullen sy de voorgangh in de huysen, de beste plaetsen an den disch, en het eerste woort in de praat hebben.

9. Sullen sy, so wel in Bruyloften als andre gemeene maeltijden, het Bancket, soo haest als het op-gedischt is, moghen aen tasten, in heur voor-laakens knoopen, en naer huys senden, sonder aen de Vryers iets over te laten.

10. Sullen sy over de Vryers, naer hun wel gevallen, moghen gebieden, en alle dienst, selfs tot 't op-binden van er schoen-linten en koussebanden, van het eyschen, en over d' onwillige sulck een straf oeffenen, als de tijdt en saeck vereyschen sal.

11. Sullen sy vry en vranck met oope kroppen, en ontbloote borsten in de Geselschappen der Ionghe-lieden mogen verschijnen, sonder daer over by iemant, als on-eerbare verdacht, of van eenighe Vryer te Vryer aen gheraeckt te worden.

12. Sullen de Vryers haer geduurig naer de mont en d' oogen moeten sien, om also niets te doen, dan dat, met heur wil, over een komt.

13. Sullen de Vryers des Somers, in de Lusthoven heur de vliegen van de wangen moeten houden, en met een wajer verkoelen. Op pene van daedelick bloots hoofts onder een Byeswarm gebannen te worden.

14. Sullen de Vryers des winters haer ten ys tot heur vermaeck, in een bequame ys-slede met stoven en Beerehuyden voor sien, moeten voeren, en aen de pleyster-plaetsen deftigh doen opschaffen, en haer des avonts naer huys geleydende, bedancken, voor d' eer, die sy hem, door'er by sijn, heeft aengedaen. Op pene van altijt onder het getal der onbeleefde babocken getelt te worden.

15. Sullen geen Vryers te segghen hebben, daer het getal der Vrysters boven dat van't hare wordt bevonden.

16. Sullen de Vryers altijd de minnelickste namen, in het aenspreken der Vrysters moeten ghebruycken, schoon sy oock noyt een goedt woordt van haer hadden genooten.

17. Sal een Vryer, schoon hy een ander met sijn Vryster in de praet vondt, sich niet stuurs moeten houden, maer door vriendlicke woorden en wercken, heur ghenade soecken te behouden, wijl sy, om heur vermaeck, verscheyde Ionghmans mach te spraeck staen, sonder aen yemandt de allerminste oorsaeck van arghwaan te geven.

18. Sullen de Ionghmans altijdt voor de Vrysters moeten instaen, en haer van alles, en over al kosteloos en schadeloos houden.

19. Sullen de Ionghmans de Vrysters alle Kermissen met een eerlicke Kermis-gift moeten begiftigen; sonder daer voor van haer eenige danck te begeeren.

Dese en meer andere poincten, die consequentelick, uyt de voorsz volgen, van wat natuur de selve zijn, en hoe sy oock mochten genaemt worden, lasten en beveelen wy aen alle Vryers in't gemeen, en aen yeder in't bysonder den Maagden den promptelik en volkome te laten genieten of anders als quaedwillige aengegrepen en openbaerlick, ten spieghel van andere, aen den lijve gestraft te worden. En op dat sich niemandt met onwetenheyt sal hebben te verschoonen: Soo gebieden en bevelen wy, aen onse lieve en wel-beminde Me-vrouwe de la Faelje, &c. Midtsgaders aen alle andere gesaghvoersters, soo wel in de Steden, als ten platten Lande, dese onse brief van Privilegie, ende

Maaghdelicke Voor-rechten, al om af te kundigen en aen te placken, daer men gewoon is af te kundigen en aen te placken. Op dat tegens d'Over-treders en onghehoorsame mach geprocedeert, de moed-wil gestraft, ende de Maaghdelicke waerde totter al-oude luyster verheerlickt worden. Gegeven in ons Vorstelick Slot Pronckendal, in 10000 Iaer van onse Genadighe Regeeringh, op den 33 dagh der maendt Keurssekeurs, onder het groot Zeghel van onse aensienlicke macht.

Was Onderteeckent Virgo Feminiario.

Geparafeert M. v. Maaghdeborgh.

Laager stondt Accordeert met horginael, zijnde met een duyve-schacht op wit wasch, in een onbevleckte spraak geschreven

PLACCAET, Tot beneficie VAN DE VROUWKENS,

VVaer nae hun voortaen alle Mans hebben te reguleeren op poene als in dese Ordonnantie begrepen is.

Wy *Faminarius*, by de gratie van de Goddinne *Venus*, Souvereyne Princesse van het Vrouwen Geslacht, Ghebiedster van Cappruynen, Huycken, Falien, van den hoofde tot de voeten, van achter tot voren &c.

Baroenesse van Ruymenvelt. Vrouwe tot Snaphuysen, Clappenbergh ende Snoependael, &c. ontbieden alle ende yeghelijcke onsen lieven getrouwen. Onse gratie, ende doen te weten, dat verscheyde van onse wel-beminde mede-genooten Vrouwkens, Ons seer klagelijck hebben doen aendienen, dat sy sedert vele Iaren herwaerts onder de subjectie van hare Mans veel ongemack en verdriet hebben moeten lijden, d' welck sy nochtans met goede patientie verdraghen hebben, tot dat de goede vrouwkens sulcks niet langer en konnen noch mogen uytstaen, hebben over sulcks ootmoedelick ghesuppliceert, dat ons believe teghen alle dese onverdraghelijcke in solentien, door onse-wel-bepaelde macht ende autoriteyt te versien, ende haer-lieden soodanige *Previlegie* te verleenen, waer mede sy haer in toekomende tijden teghens haere Mans souden konnen moghen verweeren. Want wy dan dit versoeck van de goede Vrouwkens in de reden ghefondeert, ende oock noodtsaeckelijck te wesen daer teghen te versien, bevonden hebben: *Soo ist*, dat wy, uyt onse natuerlijcke aengheborene inclinatie tot de goede Vrouwkens, nae rijpe consideratie van alles dat te considereren staet, uyt sonderbare jonste ende gratie, de voorseyde goede Vrouwkens, door de kracht van dit teghenwoordigh placaet, hebben willen versien, ende teghens de gheusurpeerde

autoriteyt van hare Mans in toe-komende tijden bevryen, ordonnerende dese na volgende poincten.

1, Dat elcken Man aen sijne Vrouwe in alles ghehoorsaem sal wesen, ende sonder haer weten oft wille niet sal moghen uyt oft in de Herberge gaen.

2. Al heugene dat hy doen wil, sal hy eerst aen sijne Vrouwe vraghen, ende haer consent daer over verwachten: ende so hy yewers eenig gelt ontfangen hadde, sal hy't selve getrouwelick aen sijn Vrouwe overleveren, en haer van alles goede rekeninge doen.

3. Den Man sal gehouden wesen, in den winter als kout is, des morghens een uurken voor de Vrouwe op te staen; ende haer wel warm decken, dat sy noch een naslaepken halen moge sal voorts het vier doen aenstoken, oft selve stoken; eenen stoel met een kussen, de muyltjens, teghen dat sy op staet, mede warm water om haer handen te wasschen, gereedt setten.

4. Hy sal oock gereet hebben eenig suypen Spaenschen oft Rijnschen Wijn, oft dat den tijt ende sijne macht mede brenght, op dat, so haer (nae gewoonte) een appetijtien over-quam, sy dat daer mede mogen blussen, ende by so verre dat er yet over-schoot, wat selden ghebeurt, sal hy't mits haer konsent mogen besigen.

5. Is dat het vrouwken lust heeft om wandelen te gaen, ende den Man wil laten mede

gaen, en sal hy hem noyt te soecken maecken, maer terstondt sijnen mantel aendoen, ende wachten, tot dat haer belieft te gaen.

6. Onder wege sal hy sich neerstigh na haren wille accommoderen, haer op alle haer discoursen met eene singuliere courtoisie antwoordt geven, en in plaetse van haren eyghen naem, een vriendelick woort, nae eysch van het discours, als *Liefie, Cher, Coeur*, jae som-wijlen, *Madame*, gebruycken.

7. By aldien de Vrouwe moeste gaen ter bruylof, in een Kinder-bedde in een besoeck, of-ergens op eene maeltijt genoodt ware, sonder haren Man, dan sal hy zijn beste doen, om haer te palleren, hare klederen nettekens afkeyren, &c. op dat sy in de Compagnie moge aengenaem wesen, en de van iemant ghecaresseert worden: ende so langhe als de Vrouwe in hare vreught is, sal hy schuldig sijn, neerstich t'huys te blijven, ende te doen, dat nootelick is.

8. Is 't, dat sy tot in den nacht uytbleve, sal hy besorgen, dat een Meysken haer te huys hale, oft sal dat selve doen, eene flambeeuwe, oft ten minsten eene groote lanteerne met drie keersen voor haer draghende, op dat sy wat verheught zijnde, haer niet ergens en stoote.

9. Voor al sal den Man wel letten, en sijn uytterste devoir doen, dat de Vrouwe haren tijt overbrenge met haer goedt contentement, alle behoorlicke vriendelickheydt ende ca-

ressen haer te werck stellende.

10 Sal den Man daer op uyt zijn, dat hy sijne Vrouwe noch met woorden noch met wercken in het minste geen miscontentement en doe, maer sal altijdt op hare tronie letten, hoe sy ghesint is, om sich daer nae te reguleeren

11. Is het, dat het Vrouwken al-te-mets lust heeft, met yemandt van hare kennisse vrolick te zijn, sal den Man haer daer in behulpsaem wesen, jae oock wel selve op ende aen loopen, om haer te dienen: ende sal wel voor hem sien, sijne tronie te misstellen, waer door het Vrouwken in hare vreught eenigh miscontentement hebben mochte.

12. Waert dat het Vrouwken alleen wilde wandelen gaen, en sal den Man daer niet tegen segghen ofte kreunen, maer sal ondertusschen dat sy uyt is, besorghen, dat in het huys niet en manquere, ende elck wel op sijnen plaetse stae. Boven al sal hy een leegh stoeltjen met een wel geschudt kussen daer op, gereedt setten. Sal oock dickwils uyt-sien, oft sy by avontueren te huys quame, ende soo haest als sy ten huyse in komt, haer met ontdeckten hoofde, ende met een kusken, is het saecke dat sy wel gesint is, tot den stoel leyden, om, of sy mogelick te seer vermoeyt ware, moghen nae haren contentement sitten rusten.

Dese, ende meer andere poincten, die by

goede consequentie uyt de voorschrevene zijn volgende, evenwel in dese Ordonnantie niet uit gedruckt en sijn, van wat nature de selve mogen wesen, bevelen ende ghebieden wy als boven, dat alle Mans, ten believen van hunne vrouwkens onverbreeckelijck sullen achtervolghen, sonder in het minste daer teghens te contravenieren. Ende of het by avontueren ghebeurde (d'welck wy wel konnen bevroede) dat eenige harde kappen hun tegen dese onse Ordonnantie souden opponeeren, ende den vrouwkens, in het vry ghebruyck ende ghenieten van hare Privilegien ende voordeelen, moeyelijck vallen, Soo authoriseren wy midts desen alle ende yeghelijcke couragieuse Vrouwkens, dat sy hare Mans in sulcken ghevallen moghen straffen nae belyfte, 't zy met vasten, obstinentie, oft andersins: ende by aldien dese correctien niet helpen en willen, sullen sy den Mans moghen de broecken af-strijcken, hun op 't bancksken legghen, ende eenen product gheven, ghelijck men de Kinders in de schoolen doet, tot dat sy hun beteren, ende dese onse Ordonnantie in alles achtervolghen. Doch sullen in dese onse Ordonnantie niet begrepen wesen alsulcke wijse Vrouwkens, die hunner Mannen authoriteyt, ghelijck het behoort, niet onderbroocken en willen: want ons alsoo ghelieft. Ghegheven in onse Residentie Stadt Clappeyenborgh, int eerste jaer van Vrouwen

macht, op den achtsten dagh der Maendt Broeck-draeghster.

Was onderteeckent. *Feminius*,

Was gheparafreert: Vt *Vrouwenarius*.

Wat leger stont: *Accordeert met het orginael, in ontelleijcke Tale gheschreven zijnde, T. Consesotius.*

PLACAET. En Ordonnantie, streckende tot weder-oprechtinge van d' oude en Natuurlijcke MANNELICKE-ACHTBAARHEYT.

Macht, en des selfs aenkleven, &c.

Wy *Homo Maculino* by de gratie van d' Alvermoghende Iupiter, Opper Prins van alle gheschape Creaturen, Keyser van Kasborien, Bonnet-en-borght en Tullebandarien, Koningh van Capadocien en Kaaper-Ianien. Groot-Vorst van den Broeck. Dominateur in Trokorien Troevorien en Triktaktarien. Hartoogh van Malibaanorien, Closorien Rancquetorien en Callons-orien. Grave van de Beurs, Vry-Heer van de Voet-booghs-en-klauweniers doelens. Ridder van Beslaeghe Coussebanden en Ghehoorende Schoenen. Admirael Ghenerael van de Zuyder en Noorder-Iacht-havens, &c. Allen den

ghenen die dese onsen open Brief sullen sien of hooren lesen, Saluyt. Alsoo, door onsen lieven en wel-beminde, Grave van Middelborg, Kok-eng, Vrouwen-acker, en Buyk-sloot, &c. Onse Opper-ghesagh-voerder in de Landen van herwaerts over, onlanghs tot onser kenisse is ghekomen, hoe stout ende onvermeten zich de ghewaende Princes *Feminarius*, Erf-vyanden van onse Souvereyne ende Kayserlijcke macht, Domeynen en Heerschappyen, op den achsten dagh der voorlede Maendt, by haer genaemt *Broeck-draeghster*, heeft bethoont, soo wel in het uyt-schrijven als verkundighen van seecker violent Plackaeten Privilegie, bestaende in twaelf ongerijmde hoofdt-deelen, ende heure consequenten. Waer mee sy, niet alleen haer selfs, maer oock de minste van heur ghevolgh, tot de onredelicke Visch-wijven, Appel-teeven, Waerdinnen, ende Turf-tonsters in kluys, boven ons Natuurlick ende Kayzerlick vermoghen pooght te verheffen ende te verheerelicken, &c. En naer dien dit vergrijp en onlijdelick euvel, strijdende tegens alle ingheschaepe en geschrevene Wetten, oorspronckelick, uyt sommige van onse eyge Hovelingen en Onderdanen, by ons en onse Voor-zaten gewoonlick met de namen van *Ian Hen Legh-after, doetter niet toe, Oene, Goosze, Lubbert*, en soo voort, om hun aerdt en bedrijf te beter uyt te drucken, benaemt, sijn voort ghekomen.

SOO IST: Dat wy, nae dat wy ons, daer over, te vooren, met onsen Breeden-Raet hebben beraden, om alle onheylen, die uyt 't meer-ghemelte Placcaet van d onbeschaemde *Feminiarius*, nootsakelick souden volgen, by al dien wy, daer in, door onse aengeboren macht en wijsheyt, niet tijdelick genoegh voorsagen, aen alle Man in 't gemeen, en aen yeder in 't bysonder, van wat Staet, Macht en Aensien de selve mogen zijn, staende onder de gehoorsaemheyt van onse onbepaelde macht, wel schapelik lasten en beveelen, sich, van nu voortaen, sonder eenigh vertreck, naer d'Inhoud van dese onsen Placcate en Ordonnantie, te reguleeren: Want wy dit also bevonden hebben te behooren, &c.

1. Gheen Man sal, in 't wandelen, soo wel binnen als buyten de Steden, sijn Vrou, schoon sy van een Edel, en hy van een onedel geslacht waer gesprooten, aen de hooger-handt, hoewel sulcks seer langh een poos, by d' Aensienlickste, tegens alle billigheyt, is gepleeght, mogen setten: maer haer, om heur hoovaerdy te dempen, en heur onderdanigheydt aen te wijsen, alleen de lager-handt vergunnen. Op poene van eeuwigh van het Mannelick Recht, Bedieningh der Statelicke Ampten, en onse Genaede versteeken te zijn.

2. Een Staats of Raads-persoon sal aen sijn Vrouw, veel min Dochters of Maegden: geen Sleutel van sijn Comptoir, om sijn pampie-

ren te door-snuffelen, laten, nocht eenige gheheymen, aen haer vertrouwen, op dat de Gemene saken, door heur los-tonggigheydt, niet terstont straet-maer, ghelijck het dickwijls ghebeurdt, worden gemaeckt. Op pene van dadelick uyt den Raadt verstooten, en tot een Procureur, vernedert te worden.

3. Niemant zal, aen zyn Vrouw, eenige d'allerminste toe-ganck en bedilling, in zen Mannelicke bedrijven, soo wel die, ten voordeel van 't huys, als tot zyn by-sonder vermaeck, worden bedreven, vergunnen: maer haer sijn beveelen, in alles onder-werpen, en, aen haer, soo dickwils sy anders pooght te doen, de ses weken gheven.

4. Geen Man sal, wanneer zyn Vrouw een Maendt de pruyl-hoeck heeft bewaert, en, aen hem het lesen van het boeck der Scheppinge, weygert, een Monix leven behoeven te leyden: maer sal sig, (so haest als hy sulcx an onsen Viscael van 't Vrouwe-recht, ter plaetse sijner residentie, aen ghegheven en konsent verkreghen heeft) met zyn Meydt, of eenighe andre jonge Deerne, so lang tot de Vrouw heur sonde voor hem heeft beleden, mogen behelpen.

5. By al dien het gebeurde dat een man, in een gemeene mael-tijd, so wel buyten als binnen zyn huys, aen zen Vrouw eenigh redelick ding gebood, en sulcx by haer niet wiert volbrocht, so sal hy an haer de daet van de Koning

van Perssen, omtrent de ongehoorsame Vasthi, vernuwen, of anders heur eeuwige en lijf-eyge slaaf moeten blyven.

6. Geen man sal, wanneer hy, met een eerlick geselschap, in een Herbergh, op de Trock rafel, of eenig ander spel sijn tijt verdrijf soekt, zyn vrouw, wanneer sy, door bier-sucht en onbeschaemtheyt, hem komt besoecken, als een Lagh-ghenoodt aen-nemen, en het hooghste woordt laten: maer haer, als zy heur boodschap ghedaen, en eens of twees ghedroncken heeft, naer huys senden, of het waer dat'er meer vrouwen in 't gelagh waren, of datse met hem daer gekomen, of uyt-ghenoodt was. Op pene van selfs, soo hy anders doet, uyt het gheselschap gebannen te worden.

7. En in't gebeurde dat een Man het geluck in't spelen, tegen had, so sal hy de vrouw evenwel niet naer de mont behoeven te sien: maer, haer, door sijn Achtbaerheyt, een slot voor de lippen hangen, of het waer saeck dat hy haer, of zijn kinderen liedt ghebreck lijden, in welck een val de vrouw, wanneer zy met beleeftheyt spreeckt, sal gehoort worden.

8. Geen man sal sich, wanneer zyn vrou gesondt is, of minder boden heeft, met de koocken of eenighe andre Marck-gangh, dan die van de Visch, waer toe hy geen Emmer, maer een bequaem Net sal moeten ghebruycken, bemoeyen. Doch of het geviel, dat sulcx, door

gierigheydt en wantrouw, by sommige wierdt gepleeght, gelijck men dickwils siet, die sullen oock niet verder dan in de kooken mogen gebieden, en met de naem van *Gortenteller*, of *Seemel-knooper* gedoopt worden.

9. Een Coopman beneden de 60 Iaaren sal zich, van sijn Vrouw des Soomers twees in een weeck, te weten, des Donderdaeghs en Sondaeghs met linden koussen, onder-broeck, hemdtrock, en wat daer aen dependeert, laten verschoonen, of haer so dickwils sy sulcx weygert, aen een wasch-tobbe sluyten, en niet eer verlossen, voor sy aen hem heur schuldt bekent genaa versocht, ende hem de voorseyde verschoonigh beschaft heeft; of het waer saeck, dat hy op de voorschreven dagen, het behoorlick tol-recht van de Vrouwen-acker, aen Venus Collecteur of Controlleur niet had voldaen: in welck een val de Vrouw aen hem, in het voorsz Articul niet is gehouden.

10. Een Schuytevoerder, Sleeper, Coorendrager, Lichter-man en diergelijck, sal, of het waer dat hy boven de gewoone gang had gearbeydt, het recht van het boven gestelde Articul, niet meer dan eens per weeck mogen eysschen en executie stellen.

11. Gheen Ambachts-man, behalven een Snijder of Bexemaker, sal soo lang sijn vrouw gesondt is, en heur noodtdruft van hem geniet met de elle-boghen door de mouwen, billen

door de broeck, nocht met gaaten in de koussen, binnen noch buyten de Stadt mogen wandelen, veel min onder eerlicke Borgers in een bequaem Gheselschap komen; Maer sal sijn goedt, eer hy uyt-gaet, van sijn vrouw wel te deegh doen schoon maken en versien. Doch so sy hem in niet terstond te wil is, sal hy haer sonder eenige genade, onder de Discipline van Broer Cornelis stellen; en haer daer nae soo langh by de lap-mande binden, tot datse voor haer sonde boete gedaen heeft.

12. Niemandt sal ghehouden zijn, aen sijn vrouw eenigh ghehoor te gheven, soo langh sy hem niet met de naem van *Heer, Vader, Vooghd,* en diergelijcke eer-tytelen, op het aller beleefste begroet.

13. Al wat in het 7, 8, 9, 10, 11, en 12. hooft deel van het Placcaet der onbeschaemde ende meer ghenoemde *Feminiarius*, den Mannen wordt te last geleght, sal yeder Man, van wat staet of conditie hy oock zy, terstondt nae het Af-kundighen van dese onse opene brief, aen sijn vrouw doen gehoorsamen, of sulk een straf over heur onwilligheyt oeffenen, als de tijdt en gelegentheyt der zaeck vereysschen sal.

14. Niemandt sal in het onderschrijven der Brieven, wanneer hy van huys is, sich selfs een *Ootmoedige Dienaer Verbonde Slaaf, Knecht,* en soo voort, van sijn vrouw mogen noemen; maer in het teghendeel altijdt setten; Uw:

Wettighe Man, Volghd, Heer. Opper-hooft, en soo voort. Op Pene van Eeuwigh van de Kroon en het Erf-recht der Mannelicke Achtbaerheydt versteecken te zijn.

15. Geen Man sal zyn Vrouw vooght over eenig wijnen, of gedisteleerde. Wateren laten, wijl sy daer op te lichtelick verslingheren, en dickwils tot de grootste ongheregeltheydt en vlees-snoeperijen vervallen.

Dese, en meer andere poincten, die consequentelick uyt de voorsz. volgen, van wat natuur deselve soude moghen zijn, schoon zy in dese onse Ordonantie niet sijn uyt ghedruckt, lasten en beveelen wy, als boven, aen alle man in't gemeen, en yder in't bysonder, onverbreekelick en wel stricktelick te onderhouden, sonder daer tegens yets te doen of te laten geschieden. En op dat sich niemant met onwetenheyt sal hebben te verschoonen. So gebieden en begeeren wy aen onsen lieve en wel beminde den Grave van Middelborgh, Kokengh, &c. Midsgaders alle andere Hoge Overheden, so wel in de Steden als ten platten lande, dese al-om van de puyen der Raedt huysen en andre plaetsen daer men ghewoon is Publicatie te doen, af te kundigen, en aen te placken. Op dat teghens d' over treders en onghehoorsame naer in handt van desen mach gheprocedeert, de moedt-wil en hofaardy der Vrouwen ghedempt, en d' al oude mannelijcke Achtbaer-

heydt herstelt en opgerecht worden. Gegeven in onse Keyserlicke Residentie stadt Soren, in 't 5598 Iaer van onse Regering. Op den 31. dagh der Maent manne-wil. Onder het groot Zegel van onse onbepaelde macht.

Was onderteekent. *Homo masculino.*

Geparafeert. F. Manmelinus.

Lagher stondt. Accordeert met het Orginael, zijnde met levendige Arends-vederen op een getouwde Leeuwen huyt, in d'Egiptysche nacht-taal geschreven.

Geestigh Refreyn van een Boer.

In de stadt Breda, placht men een Rethorijckers-kaamer te hebben, al waer eenige lief-hebbers van de Rijmkonst, 's Sondaaghs haer by-een-komst hadden, daer sy dan te met op haer eyge beurs een Maaltijdt hadden; en als sy dus by een waren, staakense een blazoen uyt, gelijck men hier doet, voor den in-gangh van onsen schou-burgh. Op een tijdt nu, als zy dus by een waren, soo quam'er een Boer voor by, de welck, dit in't gesicht krijghende, een goede poos daer op, met nieus-gierigheyt, bleef staen kijken. Een van hun allen, den Boer dus siende speculeeren, vraeghde hem: *of hy oock van de konst hadde, om dat hy daer so yverigh op keek?* Den Boer antwoordde: *Ia, Zoo kom dan boven*, sey d'ander. By haer komende,

soo settenze hem mede aen tafel, met een gebraan hoen voor hem, ondertussen nu, dat d anderen Rerfreynden, en d een op een schotel, d ander op een roemer, de darde op eenigh [gebrrt], en so voort, jets rijmde, so was den Boer besich met eeten, en, den schotel voor hem leeg ghemaeckt hebbende, soo quam de beurt aen hem, dat hy mee jets soude rijmen, de geen dan die naest hem zat: vraeghde: *wat hy kost?* Den Boer zey op sijn tael: *Ick kan vuugen en dichten*. *Wel toont dan u kunst*, sey d'ander, *Zeer wel*, zey den Boer, nemende 't gebraet, dat in des anders schotel ley, en leyde dat in sijn leeg-gemaeckte schootel; *zie daer*, sey hy daer op, *vuugt dat niet wel? Wat een stront* sey d ander. *Die in ou mondt*, sey de Boer. *Dat en vuugt niet*, sey den eersten. Den Boer weerom: *Het dicht soo veel te beter*.

Treck.

Zeecker Iongh-man, komende 's avondts by een Iuffer, groette haer met den tijtel van *Schoone*. De Iuffer seyde daer op *Monsjeur, den tytel kan u niet geven*. *Me-Iuffer*, sey hy weer om, *als ghy niet liegen wilt, als ick, soo kunt ghy het even soo wel doen*.

Stoudt verzoeck.

De Republique van Venetien, een dapper Veldt-overste verlooren hebbende, presenterende sich een Tambaer voor den Raet

versoeckende des overleden plaets te mogen bekleeden, toender van elk om gelachen wiert, en een van allen vraegde, wat reden hem beweeghde dat te versoecken, verwondert u, sey den versoecker, mijn versoeck, soo seer niet; daer geschieden daghelijcks soo veel dinghen, sonder, boven ja tegen reden, dat ick achte dat dit mede onder dat getal wel kan ghereeckent worden, dewijl men niet weet, waer een Koe een haas vanght.

Die uytscheeren wil, wordt dickwils ingeschooren.

Een Persoon van een sonderlinghe wangestalte, willende met een ouder spotten, die voerde hem dit vraeghs ghewijse toe, of zijn Vader behalven hem, meer beesten ghetelt hadde? willende sijn onverstant te kennen geven. Veel sou hy'er getelt hebben, voerer d'ander op uyt, soo hy uw' Moeder tot een Vrouw hadde gehadt.

Kleene Iuffertroost.

Een Ballekooper, had veeltijdts inde mont, dat hy tegen sijn Iuffer voorgheven wou, dat hy goet sonder endt hadde: Voorwaer, voer'er een uyt, ick sie u dan niet licht aen te raecken, wijl ge-Iuffer seer weynigh met goet sonder endt versien is.

Iock om Iock.

't Is nu 't rechte weer, sey een spotter, tegen sijn Vriendt (het dapper gesneeuwt hebbende) voor u met de nar te rijden: ick ben te vreen, sey d'ander, zijt ghy slechts van bellen versien.

De Bestoolen Dief.

Een Dief, hebbende een eerlick Mans kint opgerockent, met hem op 't hase-jacht te gaen, sette hem achter op sijn paart. 't Gebeurde dat sy een buyt aen de over zy van een Revier saghen, waer naer haer tanden wel waterden, maer niet te bereycken was, ten zy een van beyde over-swom. Den Dief onderstondt het, latende sijn nieuwen macker tot schiltwacht, eens een goede buyt overbrocht hebbende, drong hem de begeerlickheyt, gelijcke gangh te doen, de selve te verdubbelen, maer terwijle hy wech was, wierdt onse schiltwacht door de selve herts tocht so aengevochten, dat hy de buyt in onse maets kleederen packte, op 't paert wierp, en te viervoet wech reedt, latende den Dief in sijn keur, of andere klederen te stelen, of naekt te gae*n*. So gewonne*n*, so geronne*n*.

Ian Alleman lieght wel.

Een Bisschop naderde; heel verblijdt tot sijn Heyligheydt, met dit neutje, dat het ghe-

rucht door de heele Stadt zich verbreyde, dat hy tot soodanigh eer-ampt voor hem sou verheven sijn Ghy weet, kreegh hy tot antwoordt, dat 't gherucht soo wel een boodtschapster van valsheyt als waerheyt is, met welcke troost hy heen gaen most.

Pruyke-val.

Een aensienlick Koopman, behielp sich, wijl syn haer, meest uyt-gevallen was, met een pruyck; t gebeurde, dat hy, op den Dam wandelende, in't groeten, ken weet by wat ongheluck, met sijn hoet syn pruyck mede aflichten, die'er midts de vuylheyt van 't weder, soo begaet uyt-lagh dat 't weer op-setten hem benomen was. Toen'er van elck dapper om gelachen wiert, liet hy dit van sijn tong rollen: Verwondert u me-vrienden soo seer niet, dat my dit vreemde haar ontvallen is: want ick'et geen in mijn hooft gewassen was, van af-vallen niet heb konnen bevrijden.

Disputatie.

Een Opponent, niet wel by gesicht, hebbende verscheyde argumenten, tot weer-leggingh van een Corollarium (by den Respondene voorgestelt) by gebracht, en sijn saeck, so hy meende, heel klaer bewesen, voeghdender ten uyt-eynde van zijn reden by: *Qui hoc non videt,coecus est*. Waer op den Respondens,

met een stadigh aenghesicht, niet anders antwoordde als: *Coecum video*. 't Geen 't gheheele auditorium in lachen dede uytbarsten.

Waale Vraegh.

Een Waal, komende op 't Hooft tot Rotterdam, willende nae Berghen-op-zoom, vroegh een Schippers Gast, Schippere, Schippere? Wat isser, riep de Knecht; is de blaes goet, pour de vaer na Bergh-op-zolder? Wat blaasmen in mijn naers, sey den Knecht daer op, niet wetende wat hy vraeghde. Dancke Schippere, dancke Schippere, hervatte de Waal, welghetroost wegh gaende, als meende, dat de blaes van achteren, en derhalven goet was.

Een oudt Man met een jonge Vrouw, als die zich t'zaamen door den trouw verbinden. Krijghen beyde berouw.

Een Vryer, wiens Iaeren schijven vry wat tellens aen hadden, wiert door het gesicht van een loddelijck Diertje, soo tot min ontsteken, dat hy niet misten voor hy uyt de kerk onder de lakens met'er quam, maer swavelstock brandt licht, doen is haest verteert. Zoo ginght, Moer most veeltijdts Vasteldagh houwen. En wat zy badt en smeeckte, hy wouw wel maer hy kon niet, ten lasten zijn on-macht bekennende sloegh dit gheluyt, nu bevind ick, dat in mijn jonckheydt mijn een Vrouw, ont-

broocken heeft, maer in mijn ouderdom mijn Vrouw een Man ontbreeckt.

Van een VVeert en een Reysiger.

't Is niet verre van hier voor ontrent twee jaeren ghebeurt dat seker persoon, door een Dorp reysen quam, daer hy eens plaisterde, dewijl hy heet gegaen was, eiste schoon het na de middagh was een dronck brande-wijn, blijvende met de selve voor de deur zitten, om terstondt weer wegh te spoeden, 't ghebeurde terwijl hy daer sat dat de Weert, om de moeytte te sparen van uyt te gaen, in 't hoeckje van de deur binnens huys, sijn blaas ontlasten, en de wijl hy al wel by dranck was; en dit niet missen kan, dat die veel drinckt veel pissen moet, maeckte, hy geen kleine plas. Onse maet dese onfatsoenlickheyt siende, onderstont de Weert te vragen, wat hem moveerde, sijn eygen wooninge soo te ontreynigen, 't sal 't u seggen, sey de Weert, 't is maer een huurpaert, ick trecker morgen uyt, die'er in komt mach t weêr vegen en schoon maken. Wel, sey den Reysiger, grooter achterlast hebbende, ick salder 't mijne ook toedoen, op dat sy van beydts vinden, en sijn broeck af-strijckende, ley'er in een hoeck een die niet klein was. Wat doeje daer, riep de Weert, 't is maer een Huurpaart, sey den drucker, wat isser u aen gelegen, ick trecker daedtlijck uyt.

Sluyckerye.

Onder andere wijsen van sluycken waer mede de Pachters bedrooghen worden, dunkt my desen niet een van de minste te zijn. Een Wijnkooper, befaemt veel uyt te tappen, en weynigh Impost te betalen, wierd om te betrappen, vande Pachters dapper vervolght, die sijn huys by nacht so wel als by dage soo gaaslaeghden, datter geen ratel-wacht van nooden was, om daer t gespuys van dieven af te weeren. Maer wat moeyte sy aenwenden konden hem niet achterhalen, het slimst van allen was, dat hy niet wou ontkennen dat hy slooc, ja hem selven vermat, dat hy in haer by-wesen, staende op sijn vloer, sluycken soude dat sy het saagen, en souden hem het selve niet beletten, dit docht haer onmogelick, om het weynig dat hy na haer gaf te kennen te gheven, neemet (van haer daer toe geport zijnde) aen, ontbiedt haer op soo en soo een uur te komen, sy wachten en wachten niet nae het uur, maer dencken om niet te laet te komen, laet ons liever een uur vroeger gaen, ghelijck sy doen, ondertusschen houdt hy haer in het voor-huys besigh met een goeden roemer Wijn, die al verscheyde maalen, om den mondt met praaten niet al te droogh te maken, rondt moest gaen. Sy met groot verlangen ontrent een uur gewacht hebbende, komen daer twee Brouwers Knechts,

met een Brouwers water-ton daer Wijn in was, en Tafel-borden boven op dreven, als of het Water was, aen-totsen, en beginnen daer te roepen, of daer het heet water weesen most? de Meydt van achteren roept: jae, waer op sy de Ton voorby de Pachters heen (die elck een goeden Roemer Wijn onder den Neus hadden, en daerom niet ruycken konden, dat daer Wijn in de Ton was) in de kelder droeghen, daer leeg maeckten, en weer voor uyt gingen. De Pachters, daer nae het wachten verdrietende, vraeghden, waer sijn sluycken bleef? dat is al geschiedt, riep onsen Tapper; wy hebben 't niet gesien, seyden de Pachters, hoho sey de Wijn-kooper, kanick de Wijn voorby u lijf heen doen draghen, daerje op mijn vloer staet, onnoodigh is het datje mijn deur bewaekt, ick salse oock weten in mijn huys te krijgen, als ghy daer buyten bent, doen begondense de schelmerye te marken, hadden niet se seggen, maer gonghen deur, hoopende het hem op de een of de ander tijdt wel uyt te peperen, gelijk ook geschag, de kruyk gaet soo lang te water, tot sy breeckt, eens betaelt het al, segghen de dobbelaers, en soo speelen de Pachters mee. Sy kreegen hem dan eens onder de kluyten, doen was 't kruyst hem, kruyst hem, deden hem al sijn voorgaende pekel sonden so te nagelen en te teenen uyt sweren, dattet hem heugde; welke smaet hy op-kroppen most, doch kon dat

brockje so niet verswelgen, of beloofde haer de selve binnen drie dagen op eenigerley wijse te betalen. Tot sluyken dorst hy hem niet weder begheven, maer hy wist dat de voornaemste Pachter een vuil woort veeltijdts in de mondt hadde, docht hem daer mede te behelpen. Hy krijght een arm man, doch een gauwert, by de kop, onderwijst hem hoe hy doen sal, gheeft hem een kluyt eens gegeten brood, by de Son hardt gebacken, mee, die komt by des Pachters huys, terwijl onse Wijn-kooper vast besich was met sijn breuck haer an te tellen) die niet klein was, wijlse seer geklaeght hadden voor den gerechte, dat de pachten hoog en door sodanige sluikeryen haer kassen leegh waren, en veel aen 't kantoor betalen mosten) klopt aen, wort in-gelaten, vraeght de Meydt na haer Meester, sy wil de boodtschap doen, ten mocht niet ghelden hy most de Man selfs spreken, ten laetsten komt Heer Pachter voor, dien de arme Man dus vraeghe: een Man mijn Heer, seydt hy, die wandelt en niet en handelt, moet die oock Impost betalen; wat een stront sey de Pachter (sijn ghewoonlick woordt) daer isse, mijn Heer, sey den armen; hem die in de handen duwende, en hem wegh packende, onse tapper, die in de zy-kamer was, dit hoorende, sprongh voor den dagh, en luyts-keels beginnende te lachen, voer dus uyt, soo, soo myn Heer, vul daer al jou leeghe kassen mee, en siet, of het kantoor 'er

voor gangh-baer munt voor den Impost aennemen wil.

Meulenaar is een korendief.

Dit 's een ghemeen spreeck woort, en gelijck 't geen elck een siet, gemeenlick de waerheyt is, soo isser oock al vry wat aen. En waerom doch souden de Oyevaers so wel niet op de Meulens als andere hooghte nistelen, ten ware sy bevreest waren dat de Mulder haer jongen steelen sou. Een van drie consoort had het soo grof ghemaeckt, dat hy van den Heer; onder wiens Commande hy stondt (als niet alleen hem, maer ook de heele gemeente, dapper bestoolen hebbende) veroordeelt wiert, op een dubbele Leer een stuck weeghs na den Hemel te klimmen, maer onder-weghen onder een dwarshout an dat looser kruyt, daer Uilenspiegels Vader en Beste-vader aen ghestickt was, te blyven hangen. 't Vonnis was ghevelt, de Mulder wierdt ter executie ghevoert, stont op den Leer ghereedt, om dien lustigen sprongh te doen. Als de Heer tot hem riep, dat, wijl hy de doot voor ooghen sagh, en de Meulen van Meester onversien was, hy hem, wijl de Meulenaers hem alle bekent waren, jemandt recommandeeren sou, die hy de Meulen vryelijck sonder vreese van dievery mocht vertrouwen. By den doodt die ick teghenwoordigh te lijden, sta ick weeter niet eenen, sey den

Mulder, jae dat mijn Heer selfs een Meulenaer was, ick souder hem niet vry van kennen. Het heught my, dat ick een Brillen-kramer was, en my met Brillen slijpen erneerde, maer wijl dat Ambacht soo slecht wierdt (vermidts de Groote malkanderen door de vingheren sien, om aen den kleynen selfs Brillen te verkoopen) heb ick my onderwonden, dit Ambacht te leeren, hopende mede van mijn mede-mackers door de vingeren gesien te worden, maer het blijkt aen my waer te zijn, datmen de kleyne Dieven hanght, en de groote loopen laet, jae dat de groote Visschen de kleyne selfs op eeten. Den Heer dese Over geestige antwoorde hoorende, en overtuyght zijnde, dat hy selfs hoe wel geen Meel-dief, maer wel een Geel-dief was, sey: wijl ghy my dan gheen Meulenaer vry van dievery te recommanderen weet, soo komt of, bekleedt uw' voorigh Ampt, maer siet het voortaen schappelijcker te maken. Maer ick meen, hy hem beterde, als de jonge Wolven, of scharre-bier op den tap.

EYNDE.

Aen den Leezer.

De groote Philosooph seydt, dat de Mensche uyt erger aert tot geselschap is ghenegen En een ander Doorluchtigh Schrijver, dat die ongeselligh is, ende af-keerigh van de Lieden, een Godt of een beest moet [z]ijn; als of soodanighe, die den Burgerlijcken omme[g]angh hatet, ghelijck d'Hystorien ons den Atheniaan[s]en Thymon beschrijven, niet onder 't getal der Men[s]chen en zy te stellen. Nu, om ons omme gangh lieftal[l]igh en aengenaem te maecken, komen insonderheydt [(]mijns oordeels) de quinck-slagen, bevallijcke Spreuc[k]en, ende boerterien wel te passe, welcke 't gemoedt [d]er Aen-hoorders met vrolickheyt door-tintelen, ende van een over-aardigh, ende geestigh verstandt, getuy[g]en zijn: Die van dese stoffe wel versien is, kan in alle [g]heleghentheden den Rinck-houder speelen, ende met [g]oedt genoegen yeder onderhouden Sonder dese aar[d]igheên, en is geen vermaeck in Geselschappen, jae, [i]ck derf segghen, in 't menschelicke leven te vinden: [s]y zijn gelijck de saucen, sonder dewelcke niet smake[li]ck is. Sy dienen om tusschen allerley voor vallende [d]iscoursien met aardigheydt in-geschooten te wor[d]en. De over menschelicke wel-spreeckentheydt van [D]emostenos en soude hem niet hebben gebaet, indien [h]y met een aerdigh kluchjen van des Ezels schaduw, de [R]ichters niet hadde tot luysteren weten te beweghen. [D]e Romeynsche Orateuren hebben oock sonderlinghe [h]aer hier mede weten te behelpen, en was de Vader der [w]el sprekentheydt, Cicero niet dan al te wel hier van [v]oorsien. Oock hebben in alle tijden Princen en Vor[st]en hier inne sonderlinghe vermaeck gheschept, niet [al]leen selfs aardighlick hier mede spelende, maer oock [fr]aeye verstanden by haer onder-houdende, die haer [g]emoedt, welck van geduyrige sorgen, anders gebeten [e]n geknaeght wordt, met dusdanige boerteryen wisten

te verlostigen, ende verfraeyen. Dan wy zijn niet van sin, om de nuttigheydt, ende vermaeckelickheydt van geestige Spreucken wijdtloopigh te verhalen, dewijl zulcks aen yeder, niet als al te wel, bekent is. Wy bieden alleen den Leezer aen een nieuw sackje vol geestigheden; Sy zijn vergadert van een Man van een ryck ende over-geestigh breyn, die d'Ooren der Toe-hoorders altydt aen sijn Tonge bindet. Wy twyffelen niet, of de Leeze sal hier inne verghenoegingh vinden, en soo hem yets hier of daer niet behaghe, sal het andere hem bet behaghen, waer hier is keur van leckernyen. Indien yemandt nochtans van die gene, die alles berispen, ende selfs niet konnen yets in 't licht brenghen, dees onse moeyte laeckt, willen wy ons daer over niet verstooren, liever hebbende van soodanige luyden gelastert, als gepresen te worden. Ghy, Goedt-gunstighe Leezer, slaet alles in de beste vouwen, ende

Vaer wel.

De Geest van Jan Tamboer: Voor de klught-lievende Ionckheydt by een vergadert. Tweede deel.

Geestigh Antwoordt van een Iuffer aan'er Man.

Een Heer, hebbende hooge ende laege Iurisdictie, heeft een boom laten omhouwen, daer hy een Galge liet af maken, de selve Heer, hadde een Rooms Catholijcke vrouwe, die dat selve afgehouwen houdt voor een schoon en bequaem houdt aen sag, liet van het overblijfsel van des booms een Kruycifix maecken, ende heeft daer dickwils voor geknielt ende 't selve ghekust, ende veele eere gedaen. De Heer dat siende, seyde tegens de Vrouwe; Alderliefste, het is uw wel bekent dat ick van de selve boom, daer ghy dat Kruycifix hebt van laten maken, een Galge hebb' doen timmeren: Waerom doet ghy de Galge soo groote eere niet aen, als dat Kruycifix, de-

wijl het van een hout t'samen gemaeckt is? De Vrouwe wederom antwoorde, ende seyde; lieve Man, ghy weet dat mijn gheheel Lichaem met een blanck vell is overtrocken, dat u lief ende aenghenaem is, waerom hebb't ghy het achterste van mijn lichaem, te weten, mijnen neers, noyt sulken vrientschap of eere aen willen doen, als't voorste. De Man sweeg stille, en docht 't is wel geantwoordt op mijn vraghe, en seyde haer daer niet meer van.

Van een Vrouw-mensch die de brand boven de knye had.

Een Vrouw-mensch gaende bloot-beens by de wegh, alwaer haer een Mans-persoon ontmoetende, seggende tot haer: vrou-mensch hoe zijn u de beenen soo root? Daer sy op antwoorde, ende seyde: Ick hebbe het vuyr daer boven, hy weder seggende, hebt ghy het vuyr daer boven? Soo steeckt my dit eynde van mijn lonte aen, sy het eene been oplightende, lieter eene vliegen, ende seyde, houdt aen, het roockt al. Hy scheyde van haer al lacchende, en docht dit is wel geantwoordt.

Van een Iuffer die op een Dogge reed.

Een seker Edelman met sijn knecht op de Iaght gaende, en een quaed vermoeden op de Paep hebbende (het welck een loosen schalk was) sond sijn knecht aen sijn vrouwe, seggen-

de, gaet by mijn wijf, ende seght haer dat sy de Paep niet soude te Eten nooden: De Knecht gaet henen, ende dacht ondertusschen by hem selven yets anders het welck hy teghens de Iuffer seyde: Me-vrouwe, mijn Heer doet u segghen dat ghy niet op de Dogge sult rijden, sy dit hoorende, begon te kijven, ende seyde: Wie Duyvel pleeght op de Dogghe te rijden? De Knecht antwoorde, ick hebbe sulcke last; De knecht sijn rugghe nauwelijcks ghewendt hebbende, wierde sy stracks begeerigh om het selve te doen, en onderleyde het: De Hondt sulcks niet ghewoon wesende, bijt haer in't been, en sy begon te krijten en te kermen, en leedt soo groote pijne, en wierdt soo flaeuw, dat sy daer van te bedde moeste liggen. De Man weder t'huys komende, begon sy datelick te kijven op hem, seggende: Wat Duyvel hebt ghy my te ontbieden? Wat seyde de Man? Dat ick niet op de Dogge soud' rijden: Die Man roept de Knecht, ende seyde, wat hebt ghy mijn vrouwe gesegt? De knecht antwoorde, dat sy niet op de Dogge sou rijden: Hy wederom, heb ick u dat bevolen? neen, seyde de knecht, mijn Heer heeft my bevolen dat ick tegen mijn Iuffer segghen soud, dat sy de Paep niet sou ten Eeten nooden, indien ick dat gheseght had mijn Heer, sy hadde voorseecker de Paep ten Eeten ghenoodight, watmen een vrouw verbiedt, dat heet men haer, en het is

veel ongerijmder op de Dogge te rijden, dan de Paep ten Eten te noodigen: De Ioncker antwoorde, het is recht, ghy hebt uw boodschap wel ghedaen.

Hoe een seecker plaets in 't Landt, van Brunswijck, de naem van kreefts-dorp verkreegh.

Een seker Dorp gelegen in't Lant van Brunswijck, ghenaemt Kreefts-dorp, hebbende eens op een tijt een Kreeft gevangen, niet wetende wat sy van dit Monster maken souden, seyden dat het selve een Snijder was, settende de selve op een stuck Laken, en waer het beest heen liep, volghden sy hem met een scheere, en doe sy langh genoegh gesneden hadden, sagen sy dat het Laken bedurven was, seyden doen dat het een Duyvel was, resolveerden hem te dooden, ende seyden datmen hem soude branden; neen, sprack een van de oudtsten, hy is een Duyvel, hy is in't vyer ghewendt; laet ons hem in t water smijten, dat is een contrary Element, so moet hy sterven, en hier op worde de conclusie gemaeckt, en sy smeten hem ('s anderen daeghs) van een hooge brugge af, in't water: Dit beest het water ghewaer wordende vermaeckte sich en sloeg met syn steert; Doe seyde de oudste van haer, wat hadde hy een harde doodt. Hebbende daer door groote kennisse gekregen, Stadt Previlegien ende Gherechti-

gen, en hebben voorts Wallen, en Poorten doen maken, maer sy wisten niet hoe het heete, daermen door, in, en uyt de Stadt ginck; Doch sy beraed-slaegden met malkander om een boode na de Stadt Wolfvenbuttel te senden, om te vernemen hoe het heete, desen boode vraegde haer hoe t selve heete, ende sy gaven hem tot antwoort een Door, gelijck in haer Landt gebruyckelijck is. De boode gingh al onderwegken pratende een Door, een Door, en onder wegen viel hem een Hont aen, doen was't hem vergeeten, hy tekende de plaetse, en komende weder tot Kreefts-dorp, ende seyde dat het hem ontvallen was, en dat hy de plaetse ghetekent hadde, den Raed ordineerden, dat de gemeen man soude daer gaen soecken, en graven met schuppen, gelijck sy deden, en in't graven stacker een v-n de Gravers de voorsz boode op de voet, die daer over op sprongh, en riep, ô my, de ander vraeghde is t oock door? ja, ia, riep hy, Door is't, en het weder gevonden hebbende, keerden sy met groote blijdtschap weder t' huys, en waren seer verheught.

Een Ander van Creefts-dorp.

Die van Kreefts-dorp, hebbende eens een Dief gevangen gekregen, also het in den Ooghst was, seggende tegen hem, sy konden 't nu niet wachten dat sy hem syn recht deden, om dat het in den Ooghst was, sy gaven hem

een stuck gelds, ende seyden, gaet daer so langhe mede buyten de Stadt tot dat den Ooghst in is, dan sullen wy u wel recht doen, hy gingh heen en verteerde het geldt in seer korten tijt, en quam weder, en seyde: Ghy moet my mijn recht doen, of ick moet meer geldt hebben; sy seyden, hola! Ghy moet het so bondt niet aenleggen, daer is noch een Rijckxdaelder, ghy meught u daer soo lange mede behelpen, maer hy en wist doen van geen weerom komen.

Van een die Droomde.

Een seker Man droomde dat hy Koningh van Zwolle was, en dat hy in de Hemel quam, en komende by S. Peter, die hem vraegde waer hy van daen quaem, en wie hy was, hy seyde, ick ben de Koning van Zwolle; S. Peter antwoorde, ick en kenne gheen Koningh van Zwolle, ick hebbe met u hier niet te doen, hy even wel tegen hem in dringende, en seide, ick wil daer in wesen, en quam so binnen, soo hem dochte, binnen wesende, seide tegen S. Peter, ik wil schijtten, waer doetmen dat hier? S. Peter seyde foey du beest, dat is hier geen gebruyck, men doet hier sulcks niet; hy seide wederom, wijst my hier een plaetse, of ick schijt u voor de voeten, S. Peter seide, kom dan du beest, hier, is een gat daer heeft wel eer de Mane gheseten, schijt dan daer door, soo valt het weder op der Aerden, hy ondertusschen begon sijn werck te doen, en scheet toe, en scheet sijn Huysvrouwe

in de schoot; Doen gink het hem als men voor een spreeck woort segt, droomen is bedrogh, maer schijt in 't bedde ghy sult het vinden.

Van een Prins en een Boer.

Seker Prins eens uit wandelen agende, ontmoetende een boer die sijn Wijf by hem op de wagen hadde, ende de Prins hem vragende, wat wilt ghy voor de Gans hebben, dien ghy daer op de wagen hebt? De boer antwoorde, ende seide, sy is my niet te koop: De Prins seide, setse maer op gelt; de boer seide wederom, sy sou mijn Heer al te dier vallen, want ick hebbe daer gister avont noch een veere uit getrocken, die wil ick om gheen ses Rosenobels geven.

Van een Priester tot Havelte.

In 't Lant van Drente is een Dorp gelegen, ghenaemt Havelte, daer was eertijdts een Priester, die op sijn Predickstoel, aldus tegens sijn Gemeente seyde: Ghy Boeren, ghy schelmen, ghy wort so hoovaerdigh, dat een eerlick man niet een kleedt kan laten maken, of ghy doet het na, maer tsa, seyde hy ick hebbe een vont bedaght, ick sal een broeck laten maken die ick met beyde handen op houden sal, dat kunt ghy schelmen niet wachten als ghy achter de ploegh gaet: En ghy moet oock weten dat het menschelijcke gheslaghte in

verscheyden soorten verdeelt is, gelijck men de honden oock doet, als by exempel, by de Wints-honden werden vergeleeken de Edelen, en by de Leger-honden de Borgerlijcke staet, die daerom oock patricy genaemt worden, en by de Reekels, de boeren, daerom wilt ghy wel doen, so kleed u als Reekels, en niet als Windt-honden, ofte als Leger-honden. Hy worde daer over gecaffert, en daer wierde een ander in sijn plaetse ghesedt, 't welck een Wael was, die hy daer na noch op den predickstoel doot schoot so dat hy bewees dat hy een fijne Priester was, en hadde wel een van de twee-en-dertig quartieren, daer Philippus Marnix, Heer van S. Aldegonde van schrijft, verdient.

Van een Boer die gheschooren wierd van een Vercken.

Een boer gaende eens nae een barbier, om sich te laten scheeren, quam onderweghen voor-by een Herberghe gâen, alwaer hy aengeroepen worde, en heeft hem daer vol en dol by de ghelaeghs-luyden ghesopen; En is, soo droncken wesende, wech ghegaen, en onderwegen hem de slaep aenkomende en over-vallende, begaf hem onder een boom om te slapen, en het ginck hem als men ghemeenlijck seght, een boer suypt wel een Emmer vol, en spouwt een Tobbe vol en heeft hem in de slaap dapper bespoogen, raeckte onderwijlen in een

droom, en droomde dat hy geschoren worde, het welck oock eensdeels waer was, want daar quam een Vercken, en lickte hem de kroemen van de beck of, hy ondertusschen in de suyse wat ghewaer wordende, riep, Meester Ian, scheer sacht, het Verken voer voort tot dat hy weer aen riep, Meester Ian scheer sacht, dat u de duyvel hael scheer sacht: Eyndelick uyt sijnen droom ontwakend, stondt op, siende doe wat voor een Meester hem geschooren had.

Van 't VVijf die haer Man een Spaensche Vliege gaf.

Het is gebeurt tot Campen, dat een Man by sijn Vrouwe op het bedde ligghende, de welcke van dertelheyd niet wetende wat sy doen wilde, veest in haer handt, en hield't voor haer Mans Neuse, en seyde: Man, daer is een Spaensche vliege. Hy een dagh twee of drie te biere gaende, waer van hy roer-lievigh worde, en liggende by haer op het bedde, scheet haer in de Schoot, en seyde, Wijf daer is een Spaensche Koe.

Van een Onnoosele Drent.

Een seker jongh Ghesel, dewelcke met sijn Ouders believen, nae Hollandt treckende, om aldaer een ambacht te leeren, bevolen hem dat hy sich wel houden sou, en dat hy hem van het Vrouwen-volck af houden soude, en dat

hy so weder t'huys komen sou, als hy uit trok. Hy beloofde sulcks te doen t'Amsterdam een twee of drie jaer geweest hebbende, en al vry wat geleert hadde, so hem docht; kref allengskens in den sin om weder naer huys te treken, nam sijn afscheyt in de plaetse daer hy ghelogeert wasm en meende den selven avondt te vertrecken, 't welcke niet en geschiede; doch hy niet weer willende gaen ter plaetse daer hy te huys geweest was, en gingh doen in een Herberge, om aldaer die nacht te blijven, daer een pintjen of twee gedroncken hebbende, begon hy slaperigh te worden, en seyde teghens de Waerdinne, waer sal ick slapen? Sy met hem jockende, seyde, by my, ick heb anders gheen plaets. Hy denckende op 't gheen sijn Ouders hem belast hadden, seyde, dat wil ik niet doen, doch de Waerdinne langhde hem een kaers, en hy gingh heen nae boven, en sy volghde hem, seyde doen tegen hem, sie daer sult ghy slapen, ick sal stracks by uw komen. Den onnooselen Drent meende al waer, en hy dorste niet op 't bedde gaen ligghen: De Waerdin weder boven komende, om de kaers te halen, vraeghde hem of hy al te bedde was, en hoe hy soo langhe wachte? Hy seide, neemt de Kaers vry mee, ick sal in donckeren wel onder komen: Sy nam de kaersse mee, en seyde, ick sal u dan flus wel wat dekken: doen wiert hy noch veel bangher, en liep op de bovenste

Solder, alwaer de Turf lagh, hem inbeeldende dat sy hem daer niet soude vinden, en vondt daer een groote leege mande staen, daer hy onder kroop, en dacht daer die nacht over te blijven. De Vrouw weder boven komende om Turf af te halen, niet denckende op de onnoosele bloedt, verschoof de mande, want die haer in de wegh stondt; Doen begon hy te bidden, ende te smeecken, en seyde: Ey lieve Vrouwe ick bidde u laet my met vreden, ick heb mijn Ouders belooft, dat ick so weer t'huys komen sal, als ick uyt getrocken ben. Doen begon de Vrouwe te lacchen, en sy seyde, du onnoosele bloed, gaet liggen daer ick u geweesen hebbe, ick beloove u, ick sal van avondt niet weer boven komen. Doen gingh hy op 't bedde, maer hy sliep met groote vreese. Hy die 's morgens vroegh op stondt, om niet meer ghequelt te worden, meende sijn gelagh te betalen en gaen wech, het welck hem miste: maer hy moest noch eerst sijn Ey wech draghen, dat hy uyt vreese geleght hadde.

Seekere maniere van Iustitie.

Tot Londen in Engelandt, is een seecker wet dat sy altijdt op den ersten dagh van de Maendt een Dief moeten hangen, en soo sy by gebreck van geene te hebben, en nochtans van haer Wet niet willen afstaen, dan om geen faute te begaen, altijt den outste*n* mulder hange*n*.

Van een groot Man, die een kleyn wijf getrouwt hadde.

Een Man van onghemeene groote, wilde mede soo wel een Wijf hebben als een ander; Raeckte ten lesten tot sijn voor-nemen, en wierdt met een kleyn Wijfken de Bruydegom: met haer in vrydom komende, bekenden hy dat sy een lustige kom-in hadde, waer over hy aldus uyt voer: ick hadde niet gelooft dat sulck een kleynen Kasteel, so een grooten poorte hadde; sy daer en tegen seyde: dat sy noyt gelooft hadde, dat soo een grooten Man, soo weynigh Huys-raet by hem hadde: By aldien sy het geweten hadde, souse maer haer kleyne doortje open geset hebben.

Een Ionge die de Misse diende.

Een seker Drost van Vollenhoove, genaemt Ian van Ens, die seer Paeps was, willende eens op de reyse, ende dorst de reyse niet aennemen, voor en al eer hy een Misse ghekapt hadde: ontboodt daer over een Paep, de Paep datelijck heen gaende, ginck over de Vismarckt, om eerst een sootjen Vis te koopen, vergetende ondertusschen sijn doose met Ablaten, daer komende miste hy de selve, versoekende aen den Drosten Ionghe, die de misse diende, of hy die halen wilde, die Ionge hielt hem het doove oor toe, de Pape versoeckende

op nieuws weer aen: De Drost merckende dat hy yets versocht van die Ionge, vraeghde, wat wilt ghy dat de Ionghe doen sal? mijn Heer, antwoorde de Paep, ick hebbe door haestigheydt mijn Doose met Ablaten, op de Vismarckt vergeten, Gaet henen seyde de Drost tegens de Ionghe, en haeltse; De Ionghe antwoorde, sal ick dan Iudas wesen, hy wil hem vreeten.

Van een onnoosele Boer.

Een seker Moerjaen, zijnde een Trompetter, en tot Zwolle ligghende in't Guarnisoen, wierdt eens op een tijdt gecommandeert om na 't sticht van Munster te gaen, daer komende wierdt by een boer gebracht die hem logeerde, zijnde in't selve Sticht, en hy tooch uyt sijn sack een doosjen met Toeback, en vulde daer een Pijpjen, en stack het aen, de boer daer over verwondert wesende, ende vervaert zijnde meende dat het een Duyvel was die vier at, worde seer verschrickt, siende verbaest toe, den Moerjaen ondertusschen presenteerde hem de pijpe, en vraeghde hem met ghebroocken duyts, of hy een schuyfjen met wilde hebben, den boer sijn hoed of nemende seyde, och! Monseur duyvel, ick en kan geen vyer eeten.

Van de Schaper die Rijmde.

Een seker Weert, woonende in't Sicht van Munster, die veele kost-gangers hield', on-

der allen oock een Pape, die oock groote gemeenschap met des Weerts Dochter hadde, so ghebeurden het op een avondt, dat daer veel vreemde gasten waren, en nae gedaene maeltijdt werde daer om ghestemt dat men soude een Levertjen uyt gheven; soo moeste dan Heerom de eerste wesen, die doen uyt gaf, mijn Levertjen is van een Hoen, en van gheen Visch, ick sitte by mijn soete lief aan de disch; sittende by des Weerts Dochter aen de disch, ende de andere gasten leverden al rondtom, tot dat het eyndelick aen de Schencker quam, die oock mede des Weerdts Schaep-herder was, die aldus rijmde: Mijn Levertjen is van een Hoen, en van geen Rhee, ick bond mijn Wijf gister avondt de duymen aen de groote tee, ende de Tafel op-genomen zijnde, ginck een yeder nae sijn slaep-plaets, de Schaeper ginck nae sijn stal, om te sien ofter oock een plaets was daer de Wolf in breecken kon: De Pape niet denckende op de Schaep-herder, quam met sijn Liefste ook in de selve Stal, om haer wat in 't oor te luysteren, daerse haer water uyt maeckt; haer vragende, Liefste, hoe sal ick u best leggen? Sy antwoorde, als de Schaper rijmde: De Paep daer over verwondert wesende, toogh twee Nestels uyt sijn Broeck, bondt haer aen elcke Toon een Duym; De Schaper begon doe rumoer te maken, en riep, een Wolf in de Stal, een Wolf in de Stal. De

Pape trock doen op de loop, en de Waerdt quam van 't bedde af loopen, en vraeghde, wat is hier te doen? De Schaper seyde, och Heerschop! hier is een wolf in de stal geweest, siet wat een logh heeft hy dit schaep gebeten, daer lagh sijn lieve Dochter met de Quantemolevestis bloot; men kan wel dencken wat de Vader docht, doen hy sijn Dochter soo vondt liggen, en wat haer drinck geldt was.

Van de Mey Botter.

Het is ghebeurt dat een seecker Speelman van Groeningen, Marten genaemt, eens op een Bruyloft speelde, soo gebeurde het aen den derden dagh, dat hy tegens de Ionghmans seyde: Ionge Luyden, ghy wilt doch morgen eens weer vrolick wesen, soo begeere ick, gunt my de penninck, ick sal ons een Slaetjen met Botter en Broodt daer by gheven, de rest van Bier en VVijn mooght ghy betalen; Sy namen dat aen. En quamen des anderen daeghs als geseydt was; De Tafel wierdt gedeckt, en des Speelmans Vrouwe hadde daeghs te vooren nieuwe Mey-botter gekocht, die hy doen ook op de tafel sette, waer over de Vrouw verstoort was, doch was so beleeft dat sy sweegh tot dat de gasten weg waren, maer doen seyde sy, du honsvot, wat had ghy de Mey-botter op de Tafel te setten? wel seyde hy, wat sal men

daer anders met doen? Sy seyde, ick wildese niet op gesneden hebben: Hy wederom, wat salse dan doen? Sy seyde, die sou my wat te wille staen; Hy sweegh stil. Des nachts met haer beyden op het bedde ligghende, begost Moer te natuyren, en hy schoof haer van hem af, sy seyde, nu Marten, ick wil niet, seyde hy, nu Geck, seyde sy, het staet immers al; ja seyde hy tegens haer, het sal my wat te wille staen, als u de Mey Botter: Neen, seyde sy, snijdtse aen 't ander eynde oock liever op.

Van Heer Ian Veeneman.

Het is eertijdts tot Zwolle een ghebruyck geweest doen het noch Paeps was, dat in haer Kercke ghenaemt Bliehem ofte Bethlehem, dat daer gheen Pastoor wesen mocht, of hy moeste te Ierusalem geweest hebben; so gebeurde het in de Patificatie van Gent, dat dese plaetse vervallen was, en geen Pastoer konden bekomen, dan eenen, die genaemt was Ian Veeneman, dat een Snijder was, die seyde aldaer gheweest te zijn, de welcke sy oock van noodts wegen moesten aennemen: Heer Ian Veeneman op den Predick-stoel komende, en wist niet veel te seggen, overmidts hy wel meer in Ulenspiegel mocht ghelesen, dan in eenighe andere goede boecken soo dat de luyden seyden dat Heer Ian een Leecke was, en geen Latijn en konde. En Heer Ian om sulcks te be-

wijsen, stelde sijn konst te wercke, en seyde: *Amo, Ama, Amas, Pilatus & Cajaphas; Quid, quid Ieronimus, Hoc est propter honimus*. Dat is soo veel te seggen, *Den Bergh van Calvarien, daer leght de Duyvel geslooten aen een kleyn kleyn ketentjen, maer ick meene schackels als mijn been*; Daer op antwoorde een jonge genaemt Hanemen, Heer Ian Veeneman, ghy hebt niet wel gestudeert: Hy wederom, seyde, Haentjen, du Kettertjen, gae du wederom nae de Vrouwen Kercke, by de Geusen, daer wiltstu doch wesen. Doch voer hy wederom voort met sijn Sermoen, en seyde, nu gheve ick u lieden te raden, hoe het de Ioden met Iudas aenvinghen eer sy hem tot dat schelm-stuck konden brenghen, om sijn Heer en Meester te verraden; Hoort wat sy deden, sy maeckten hem droncken in goet Hamburger Bier, en droncken wesende, seide hy, nu sal u hem leveren soo ick een man met eeren ben, was hy doen man met eeren? hy was een schelm doe hy't woort sprack.

Van een Paape te Halteren.

Een seker Pape te Halteren, op een tijt doen de Prins van Orangien Schencken-Schans de jongste mael belegert hadde, predickte, om sijn Catholijcke herten wat moet te geven, en seyde, dat het de Geusen onmoghelijck was Schencken-Schans weder te winnen, ja so onmogelick als een Kutte een Nuete soude kraec-

ken, ja soo onmogelick, of doer een oudt wijf een hekel vol scheet, ende dat sy dat met haer tanden weder uyt soude haelen.

Van een Heer en een Melck-wijf.

Het is gheschiedt dat een seecker groot Heer buyten den Haegh wandelende, ontmoetede hem onder-weghen een Vrouwspersoon, die al singende door het veldt quam gaen, met een jock met twee Emmers met Melck, om in den Haegh te verkoopen, wiert vanden voornoemden Heer gevraegt, waerom dat sy soo jammerlick schreyde? Sy wederom voor antwoordt gevende, was mijn Heer ghebeurt dat my ghebeurt is, mijn Heer en soude oock niet wel te vreden zijn; Hy vraeghde wat het was? Sy seyde, my zijn van de morgen twee klooten van mijn neers gheruckt, was mijn Heer dat oock geschiedt, hy soude oock niet vriendelick sien.

Van de Boer die Hooy at.

Een seker Boer eens by een Pape komende, om sijn Biechte te doen, werde van de Paep gevraeght; hoe hy hem in de Vasten gehouden hadde, of hy hem oock verloopen hadde met Vlees, ofte Eyeren te eeten? De Boer antwoorde dat hy den gheheelen Vasten niet als Hooy gegeten hadde: de Pape seyde, hoe is het moghelick dat ghy u soo hebt kon-

nen behelpen? het was voorwaer een strengh leven, niet als Hooy te eeten, den gheheelen Vasten door. Maer hoe ginckt ghy dat aen? Ick, seyde de Boer, doode altemet een Hoen, en dan een Schaep, of een End-voghel: wel, seyde de Paep, is dat hooy? dat is Vleesch; houd het my dan dese mael te goede, ick hebbe nochtans van mijn Heer verstaen, dat hy predickte, dat alle vlees hooy was.

Van een Man die na sijn Dochter vraegde.

Een jongh Student in Vranckrijck een tijt langh te Schoole gelegen hebbende, weder te huys komende, werde van een van sijn gebueren welkoom geheeten, en hem vragende waer hy soo lange gheweest was; hem ter antwoort gevende, in Vranckrijck. Hebt ghy dan mijn Dochter niet vernomen? Iae, seyde hy, sy woont in een Bordeel: Bordeaux, seyde hy, is een schoone Stadt, heb ick wel hooren segghen; Ey lieve wat doet sy doch daer? Sy wint de kost met de vuysten daer sy op sit, seyde hy; De ander antwoorde weder, Backen is een goedt handt-werck.

Van de vierkante Bonet.

Een Boer vraeghde eens een Priester, die een Bonet met vier tuyten droegh, waerom hy sulcken Bonet met vier tuyten droegh, De Priester antwoorde hem, indien ghy het

niet qualijck nemen woud, soo wil ick 't u wel segghen, die Boer beloofde niet quaedt te worden: Wel dan, soo sal ick het u segghen; Om dat wy zijn Heeren, en ghy moet ons eeren, dat spijt u, en dreyde so den eersten hoeck om? Wy gaen te Kercken en ghy moet wercken, dat spijt u, en draeyde soo den tweeden hoeck om? Wy doen de Misse, ende hebben t gelt in de Kiste, dat spijt u, en hy draeyde den derden hoeck om: Ghy moet trouwen, en wy slapen by u Vrouwen, dat spijt u, midts draeyde hy den vierden hoeck om. Doen seyde de Boer, daer sal u de Duyvel over halen, soent ghy de Wijven af, en trock Heer-Oom met het Mes achter sijn gat.

Van een Boer die de Duyvel Bedroogh.

Een seecker Boer een stuck Landts met een Duyvel te samen hebbende, en die Boer dat selve moeste bezaeyen, dewijl de Duyvel geen Bouw-werck doen konde. Soo souden sy daerom spelen wat een yegelick hebben soude van't geen onder de aerde wies, of daer boven, en die de meeste oogen wierp, die soude keur hebben, Sy trocken te werck, die Duyvel de wierp twaelf oogen, soo dat hy de keur hadde, en hy dachte de oer sou het lant met Kooren bezaeyen, en koos doen 't geen boven de aerde wies, Den Boer niet slecht zijnde, bezaeyde 't lant met Wortelen, en gaf de Duyvel het loof,

die voor dat Iaer daer mede te vreden moest zijn. Des Iaers daer nae speelden sy wederom op een nieuw, en die Duyvel won het weer, en koos doen dat onder de Aerde wies; De Boer zaeyde doen Kooren op het Landt, behielt het bovenste, en gaf die Duyvel de stoppelen. Doen werde de Duyvel quaedt, en seyde, ick wilder liever teghen u om krabben, den Boer daer geen groot sin aen hebbende, en was daer over bedroeft; Sijn Vrouwe dit merckende dat hy soo bedroeft was, hem vragende hoe hy soo treurigh was? Och lieve wijf, ick sal tegen die Duyvel moeten krabben, 't welck my onmoghelijck is om te doen; De Vrouwe antwoorde, het is geen noodt, wat tijdt sal hy komen? Och! seyde hy, hy sal na de middagh te twee uren komen; daer is niet aen gelegen, ick sal hem wel af keeren, gaet ghy maer uyt, gelijck hy dede. En als de tijdt genaeckte, dat de Duyvel komen soude, ginck de Vrouwe op de rugge ligghen, haer kleederen op geslagen en karmde; Ondertusschen quam de Duyvel en riep, waer bistu Boer? de Vrouwe dit hoorende, sprack wederom al stennende, och! waer sou de schelm wesen, hy is nae de Smit gegaen om sijn naghels te laten scherpen, en hy heeft my alreede met sijn kleyne vingher sulcken schrabbe gegeven, de Duyvel dat siende, werde verschrickt, ginck deur, en liet de Boer met vreden.

Klucht van twee Bier-dragers.

Het is gebeurt, dat binnen Vollenhove, een Bier-dragher was, die goet vertrouwen op sijn Vrouwe hadde, van haer groote liefde, en roemde daer op, en seyde, ick ben verseeckert van mijn Wijf, indien ick quam te sterven, sy sou haer leven niet weer hertrouwen: Sijn mede maet daer by sijnde, seyde teghens hem, ick wedde teghen u om een Tonne Bier, kom laet ons heen gaen als uw Vrouwe eens op een tijdt een dagh of twee van huys is, ick sal uw op het stroo leggen, en segghen dat ghy haestigh gestorven bent, en sy sal my datelick weer belooven; eer ick van haer gae: Dit weddespel gingh aen, en t gebeurde dat de Vrou eens een dagh van huys was, leydemen hem op 't stroo, en deckten hem een linnen laken over, als men gemeenlick over de dooden legt: Ondertusschen ghenaeckte de tijdt, dat de vrouwe te huys soude komen, soo ginck desen haer te ghemoete; by haer komende, beklaeghde hy haer seer, segghende, Och! u man die is soo haestigh ghestorven, het welcke my rouwt, wy waren sulcke groote maets; sy beginnende te schreeuwen en te kermen, en seyde: Och! mijn lieve man, soo haestigh te verliesen; Hy haer weder troostende, seyde tot haer, het is wereldts beloop, daer is niet teghen te doen, ick hebbe mijn Huys-vrouwe oock

moeten missen, en is so voort met haer in huys ghegaen, daer komende, sagh sy haer man liggen, die sich hielt als doot; Doen seyde hy teghens haer, ick wil dese nacht by u blijven, tot dat hy in de kilte is, dat sy in danck aen nam, hy dan by haer blijvende, trooste haer, seggende, het is ons beyde qualijck ghevallen, maer men kan daer niet tegen doen, en nu het soo is moet men 't voor lief nemen, en het kan noch weder goedt komen; wat dunckt u dat wy nu weer met malkander accordeerden, dat wy weer een paer worden, en ons begaven in den Houwelijcken staet? Het welcke sy met den eersten wat af-sloegh, segghende dat sy daer noch niet toe kon resolveeren; Hy nochtans aen hieldt, segghende de eensaemheydt en is niet goedt, en andere dierghelijcke reden meer. Doch na een langh gepraet heeft hy eyndelijck het Iae woordt bekomen, en dat ghedaen wesende, seyde hy teghens haer, nu Liefste, dewijl wy ons weder te samen sullen begeven, so willen wy malkander ons gebrecken te kennen geven, segghende, ghy weet wel dat ick een Bier-dragher ben, ghelijck u overleden Man oock gheweest is, soo hebbe ick alte-met het ongheluck dat ick in't bedde pisse; jae, seyde sy, daer is niet aan ghelegen, die daer light heeft menighmael in t bedde ghescheeten. Hy die dus langhe geswegen hadde, konde hem niet langher onthouden, maer sprongh

op, en seyde, dat lieghtstu loose hoere, dat hebbe ick mijn leven niet gedaen, en hy bekende doen de tonne Bier verlooren te hebben.

Van een Man die sijn Manlyckheydt verlooren hadde.

Een seecker Vrouwe was wijs ghemaeckt, dat haer Man sijn Manlijckheydt verlooren hadde; hy sulcks merckende, liet haer in dat geloove, en liet haer ongetroost legghen; Sy daer niet wel in te vreeden wesende, was seer verstoort, doch en seyde niet: Dit nu wat langh gheduert hebbende, begon het de Man selfs te verdrieten, en bewees haer weder een vriendschap. Sy daer over verwondert, ende verblijd wesende, seyde: Och! Lieve Man, hoe bent ghy daer weder aen ghekomen? Door hulpe van de Medecijns, seyde hy; Hoe ginkt ghy dat aen? Wy gingen in onse Stal, en sneden onse kleyne Tel het sijne af, en setteden dat selve weer soo warm aen mijn Lijf; Och lieve Man, seyde sy, ghy soudt de groote Bruyne genomen hebben.

Cluchtigh Antwoordt.

Een seecker Edelman, gaende eens tot Enckhuysen langhs de Melck-marckt, alwaer hy een Vrouw-mensch met bloote beenen vondt staen, seyde teghens haer: Wel hoe zijn u de beenen soo roodt? Sy antwoort, mijn

Heer, sy staen onder een vyerigen Oven. Hy weder seyde, ick woude wel dat ick daer eens in backen mocht: Het sou mijn Heer niet geraden wesen, ick hebber van de morgen noch een Gans in ghebraden, ick wou dat ghy 't vet daer van om de tanden had.

Van een jonge Vrouwe die niet ghesoent, maer wel in de neers wou geblasen wesen.

Een seecker Ionghman een Dochter ghetrouwt hebbende, dewelcke een quaedt vermoeden op de Paep hadde, vreesende dat hy wel een blaeuw ooge daer aen wagen soude om sijn swagher te moghen worden, en by hem selven over-legghende wat hy best doen soude als hy by sijn Bruydt te bedde quam, vondt geraden om een garde op het bedde te leggen, t welck hy dede: By haer op 't bedde komende, vraeghde hy haer, of hy haer wel eens soenen mocht, sy antwoorde, jae Liefste; doen nam hy de roede, en geesselde haer daer dapper mede, dat haer niet wel aen stont: maer daer nae haer vragende of hy haer wel eens in de neers soude moghen blasen; Sy antwoorde weder jae, doen bewees hy haer een vriendtschap die haer beter aen stondt, en haer beter vermaeckte. Sy nu malkander wat gehad hebbende, soo quam de Pape en leyde sijn laghen, (gelijck de jonge Man gevreest hadde) na sijn Wijf, om by haer te slapen; haer vragende of

hyse wel eens soenen moght, waer op sy antwoorde van neen, vreesende dat 't weer op een geesselen uyt komen sou, maer seyde weder om teghens de Pape, wilt ghy my eens in de neers blasen, dat moght ghy wel doen. Hy wederom seyde, daer blaes dy de Duyvel in, en hy gingh verstoort en beschaemt wegh.

Van een Vryer die niet gheloofde dat sijn Vryster een Hoere was.

Buyten Leyden was een seecker Ionghman die een Dochter vryde, die so reyne maget was, als een Koe die wel seven kalveren gehad hadde; By nae het jae woordt verkreghen hebbende, gaf het selve te kennen aen een van sijn speel-knechts, die doen teghen hem seyde, wat wilt ghy doen? het is een Hoere; hy wederom seyde, dat en geloove ick niet; Ick sal het doen blijcken, seyde sijn kameraet wederom, komt tavent ontrent te neghen uuren, in de buyrte, en gaet in een stoep ligghen, ick sal dan by haer komen, en met haer spreken, en mijn wille met haer doen. Hy nam dat aen, en quam op de ghestelde tijdt, als gheseyt was: Den anderen by haer komende, en haer groetende, begonnen allenskens in de praet te raken, en hy seyde, wat hoore ick, salmen u oock haest gheluck wenschen? My seyde sy? dat weet ick noch niet, hoe qualijck dat ghy dat weet: Met wie sou dat dan wesen? ghy weet

het wel wien ick meen, en noemde haer doen de persoon; jae, seyde sy, is het versien, so kan het geschien. Hy wederom seyde, ick hoore wel het is al klaer, wel wat dunckt u nu, wy hebben voor desen wel een ganckjen ghegaen? dat wy nu noch een ganghjen gingen, nu kunnen wy geen quaedt, nu hebben wy een beschermer? En nae een langh aenhouden; resolveerden sy met malkander, om te gaen op het Kerck-hoff, onder de Boomen. Den anderen dat hoorende, liep heymelick wegh, na het Kerck-hoff toe, en klam op een Boom, om te vernemen hoe 't afloopen wilde. Eyndelick quamen dese twee Liefjes ook op't Kerk-hoff, haer legghende onder een Boom, niet denckende dat daer een in de Boom sat. Doen seyde sy, of hier nu wat af quam, en den anderen my dan niet hebben woude, wie soude het Kindt dan onderhouden? Sorght daer niet voor, dat sal de man doen die daer boven is, die sal 't wel voeden: Die in de Boom sat begon doen te spreken, en seyde, daer sou de Duyvel met speelen, dat ghy het Kindt soud maecken, en ick soud voeden.

Van een Boer en een Pape.

Een Boer eens te Biechte gaende by sijn Pastoor, die hem vraeghde, of hy oock vlees in de Vasten ge-eten hadde? hy antwoorde van neen, maer wel Eyeren; de Pastoor seyde

dat het even veel was; Hoe, seyde de Boer, dat is immers geen Vlees; jae dat weet daer niet aen seyde de Pastoor, daer komt vlees uyt? De Boer wederom antwoorde, dat gheloof ick niet, Brenght my Eyeren, seyde de Pastoor, ick sal het u doen ghelooven: Den Boer niet slecht zijnde, seide, ick sal u Eyeren beschaffen, ginck heen en koockte de Eyeren gaer, en brachtse doe de Pastoor. De Pastoor dies tijds een broetse Henne hebbende, leyde de Eyeren daer onder, en seyde, komt over drie weeken weder, ick sal u daer Vlees van leveren; Den Boer quam ten bestemden tijt weder, en vragde sijn Pastoor of daer al Vlees uyt ghekomen was? Ick gheloove niet dat de Eyeren goedt gheweest zijn, en sloegh een van de Eyeren op, en sagh dat sy ghesooden waren, seyde tegens de Boer dat sy gaar waren, dat weet ick wel seyde de Boer, die ick at waren oock gaar, ick weet wel dat uyt raeuwe Eyeren Vlees komt, daerom had ickse gesooden.

Van een Bruydt die haer liet Voor-booren.

Buyten Alckmaer is het ghebeurt dat daer een jonghe Deerne aen een Iongh-man verlooft was, dewelcke van haer Ouders nae de Stadt ghesonden wierdt, om Botter te verkoopen, in de Stad komende, vraeghden haer de luyden, hoe veel de Botter? Vijf stuyvers, seyde sy moetse ghelden, doch ick be-

hoore een oortjen meer te hebben, ick sal de Bruydt wesen, 't welcke een Boeve hoorde, die haer riep alleen, en seyde, Ionghe Dochter, ghy seght dat ghy de Bruydt sult wesen, zijt ghy al Voor-gheboort? Daer op sy vraeghde, wat is dat ghedaen, voor gheboort? Wel, seyde hy, soo ghy by u Bruydegom te bedde quaemt, en waert niet Voor-gheboort, soo waert ghy oneerlijck en u gheheel gheslachte, waer daer raedt toe, ick wil de Botter daer wel aen vermallen: Het is mijn Ambacht seide hy, ick ben een Kuyper, gaet met my op een plaets, daer sal ick u voor-booren, dat eens ghedaen zijnde, seide sy is het nu goedt? Ick meene jae seide hy, het sal nu wel goedt doen: Daer is noch een Rijcks-daelder, sprack sy, maeckt het dan goedt, ghy moet dan noch een uur wachten, 't welck sy dede, en doe maeckte hy het voort goedt. Doen seide hy tot haer, ghy mooght nu wel onbeschroomt by u Bruidegom te bedde gaen, al-waer sy heel om verblijdt was, en quam singhende te huys. De Moeder seide, ghy moet een goede Marckt ghehadt hebben, dat ghy so vrolijck zijt: ja seide sy, wat schande woudt ghy my aenghedaen hebben? Wat? Sprack de Moeder, Ick soude daer by mijn Bruidegom te bedde ghegaen hebben, sonder niet eens Voor gheboort te zijn. De Moeder vraeghde haer waer het gheldt was dat sy voor

de Botter in gekocht hadde; sy seyde, dat hebbe ick de Meester gegeven, die my Voor-geboort heeft: De Moeder merckte doen wel watter te doen was, kreegh een stock, en begon haer te slaen, onderwijlen quam de Bruydegom daer aen, om haer eens te versoeken, siende dat de Moeder haer sloegh, seyde, wat hebt ghy haer te slaen? Sy is nu de mijne, ick wilse van u niet gheslaghen hebben: De Moeder dachte segghe ick hem watter schuylt, soo wil het spel niet doogen maar seyde, soude ik haer niet slaen, sy heeft my daer een Pispot gebrocken die ick wel twintigh jaer ghespaert hebbe. Hy seyde, daer is een blanck, koopt een nieuwe, ick wilse daerom niet geslagen hebben.

Van een Boots-gesel die tegen de Kerck ghepist hadde.

Een Hollandts Boots-gesel wesende in Polen, komende in een Kercke daer een Pape sat en hoorde een biechte; de boodts-gesel liet hem van verre een Poolsche daelder sien, de Paape begon daer op te vlammen, en maeckte het soo kort als hy konde, om sijn biecht-kinderen af te schepen, en om de boodts-gesel by hem te krijghen; hy dede sijn bichte op sijn maniere, en seyde: Heer-oom, ick hebbe my eens grootelijcks te buyten ghegaen, ick hebbe eens teghen de Kercke ghepist, dat is heel qualijck gedaen, seyde de Pastoor, so ghy

het tot kleyn-achtinghe van de Kercke hebt ghedaen, en u de noodt daer niet toe ghedronghen heeft: Och neen Pastoor, seyde hy, het was door groote noot, om dat ick anders geen gelegentheyt en hadde, so is 't een kleyne sake, seyde de Pastoor, vlammende ondertusschen op de Daelder, 't is wel gebeurt dat ick van noots wegen achter't Altaer ghescheeten hebbe, en hem hier van gevende Absolutie; De boots-gesel gaf hem doen in de plaets van een Daelder een Oortjen. De Paep dat siende, seggende, gaet heen du pisser: Hy wederom antwoorde, en seyde, bruy du dijn Moer, du schijter, en ginck sijns weeghs.

VVeddeschap tusschen een Duyvel en een Boer.

Een geklaeude Duivel quam te wedden met een vierkante Boer, dat hy alle Voghelen kende die daer in de Lucht sweefden, die boer daer teghen van neen, soo wees die boer hem allerley soorteeringhe van voghelen, van die op het water op de aerde, en in de Lucht haer geneerde, die hy altemael kende: de boer niet slecht zijnde, om dese winst uyt des Duyvels klaeuwen te halen kleede sijn wijf naeckt uyt, besmeerde haer met Teer, en lietse doe in een tonne met Veeren kruypen, de Duyvel dit pluym-ghedierte siende, welcke het hooft tusschen de beenen hadde, bekende sulcken

Vogel nooydt gesien te hebben, die met twee monden, en geen nebbe begaeft waer, noch en wist het selvighe oock niet af te beelden.

Kluchtighe Vraghe.

Twee Ionghe Dochters met malkander in praet wesende, d'een d'ander al jokkende vragende, ende seide: Wat woudt ghy liever wesen een koe of een Henne? Den anderen dat vreemt voor komende seide: Wat vraghe is dat? ick begheere gheen van beyden, en ick ben blijde dat ick een redelick mensche ben: De andere wederom seide, of het een van beyden sijn moest: Wel, antwoordde de andere, soo was ick liever een Koe. Ick niet, sprack sy, ick was liever een Henne: Waerom dat? (Sy en konde de reden niet begrijpen). De ander seide, bent ghy soo onnoosel? Een Henne wort alle daghen ghesoent, en een Koe alle Iaer maer eens.

Ongheschicktheydt van de Dochter, en geschicktheyt van de Moer.

Een seecker Twentsche Boerinne, sont eens op een tijdt eenighe Mispelen aen haer Landt-vrouwe, by haer Dochter, segghende tot haer, ghy moet niet ongheschickt spreecken teghen onse Iuffer neen, seyde de Dochter, dat sal ick niet doen; Sy gingh heen, en seide, Iuffer, mijn Moer send u hier wat Mispelen,

leghtse in't bedde-stroo sy sullen soo murw worden als drijtte. Weder te huys komende, vraeghde de Moer haer, hoe sy geseght hadde, sy seide ick hebbe teghen onse Iuffer gheseght dat syse in't bedde-stroo soude leggen, sy worden dan soo murw als drijtte. O du ongheschickte Deerne! hebt ghy soo ongeschickt teghen onse Iuffer gesproken, ick moet gaen en makun t weer te rechte, daer ginck sy heen, en seide oock, goeden dagh Iuf-vrouw, ick hebbe u-lieden wat Mispelen by mijn Dochter gesonden, dat is waer, seide de Iuffer, daer bedanck ick u voor, de moeder seide, mijn Dochter heeft wat ongeschickt ghesproken, ick begere hout het haer ten besten, sy is noch jonck, zy weet niet meer van den tug of den tureluer, als kom lick my in de neers, her inne.

Aerdigh Antwoordt.

Zeecker Iongh-man ghinck een Straate langhs, siende een Dienst-maeght met bloote beenen, haer stoop op seylen, Meysjen seyde hy, als ghy die kousen af hebt, dien ghy daer aen hebt, soo sal ick u een paer nieuwen gheven: Mijn Heer, seyde sy, soo moet ghy al haest in de winckel gaen, want daer is boven al een gaetjen in.

Dispuyt tusschen twee Nieuwgehoude.

Twee Nieuw-ghehouwde jonghe lieden by malkander te bedde komende, raeckten in twist wie van beyden het hembd oplichten soude, en konnende daer niet met malkander in over een komen: De jonghe man liedt haer voor de Schepen roepen, alwaer sy elck haer saecke voorstelden. De Schepenen d'aensprake, en het antwoordt ghehoort hebbende, kenden voor recht, dat het Vrouw-mensch sou gehouden zijn op de Puel te gaen sitten, en glijden daer dan af, en wat daer dan meer aen scheelde, soude hy moeten doen, en die kosten wierden gecompenseert om reden.

Van d' Meydt die in gedachte was.

Het is gebeurt tot Amsterdam, dat een seker Dienstmaeght, de welcke in een Brouwerije woonde, soude eens water pompen om te Brouwen, sy raeckte onderwijlen in gedachten, de knechten stoockten ondertusschen het vyer aen, en daer quam geen water inde Ketel: De Brouwer gingh by de Meydt, en seyde tegens haer: Wel, hoe is het dat ghy niet pompt, den Ketel verbrant? Sy antwoorde, ick was in gepeynse: Wel wat peynset ghy seyde hy? Sy wederom, ick peynsde of de Oude Kercke vol Mannen was, of die de Bron-ketel wel vol Iannemans soude vullen.

Aerdige klucht van een Barbier en een Apoteeckers Vrouwe.

Zeecker Barbier dickwils komende tot een Apteecker om sijn waren te koopen, kreg onder-tusschen lust om, by des Apteeckers Vrouwe te slapen, (dewelcke seer schoon was) en was haer dickwils aen om by haer te slapen, maer en konde niet wel tot sijn voornemen komen, soo gebeurde het eens op een tijt, dat de Apteecker van huys was, quam weder en hieldt hart aen om by haer te slapen, maer sy wilde dat niet toestaen: Doch eyndelijck door groote giften van eenige stucken Gouts, die hy haer gaf, dat sy uyt gierigheyt aennam, en dede doen sijn werck met haer: dat gedaen hebbende, leende hy haer de Vijsel af. De man weder te huys komende, het welck den Barbier ghehoort hadde, bracht doe de Vijsel wederom, en seyde tegen de Man, doet so wel en langht my nu het gheldt weder, dat ick u Vrouwe te pande ghelaten hebbe: De Man dat vreemt voor komende, seyde, Vrouwe, hebt ghy de Meester pandt afghenomen? Wat is dat ghedaen? een Man daer wy daghelicks soo veel gheldt van ontfanghen, ick wil hem wel voor hondert gulden borghen, ick swijge van een Vijsel te leenen. De Vrouw quaedt, en half beschaemt wordende, seyde ick en woudese hem niet doen sonder pandt, heeft hy

de Vijsel al weder gebracht? ja seyde de Man, Wel, daer is dan sijn pandt weer, maer ick sweer hem, hy sal sijn leven niet meer in mijn Vijsel stooten, hy sal seker al, seyde de Man, hy sal niet, seyde sy; hy niet wetende wat Vijsel dat sy meende.

Aerdighe klucht van twee Nieuw-Getrouwde.

Het is tot Leyden gebeurt dat een seeker Wedenaer, vryende na een Weduwe, die groot van middelen was; Hy daer en teghen van een kleyne staet, en min van goedt: Doch sy hem wel ghesint hebbende, dewijl hy een fraey Manspersoon was, ging het Houwelick met hem aen, maer midts conditie dat elck by sijn goedt soude blijven, alwaer een Houwelijcks-contract van ghemaeckt wierdt: en by malkander gekomen zijnde, sliepen sy by malkander, als Man en Wijf behooren te doen; maer hy liet haer dien nacht stille leggen, sonder haer eens een vriendtschap te bewijsen: Sy een Weduwe wesende, en by haer eerste Mans tijdt wat anders ghewendt was, seyde: Lieve Man, wat is dat ghedaen, ghy hebt immers voor desen ghetrouwt gheweest, en hebt Kinders by u Vrouwe ghehadt, ghy kunt wel dencken dat ick oock van vlees en bloedt ben als andere menschen. Hy haer datelick antwoordt gaf, en seyde: dat weet ick wel, maer

wy hebben in onse Houwelicks-contract beslooten, dat elck by sijn Goederen soude blijven, daerom en wilde ick niet gaerne de eerste wesen, die het selve breken soude: Sy seyde, wy hebben die conditien te samen ghemaeckt, die konnen wy oock breecken als wy willen; dat was dat hy sochte, en seyde, laet ons dat doen. Sy ontboodt des anderen daeghs een Notaris, die haer nieuwe Houwelicks conditien maeckte, te weten, gemeenschap van goederen, en doen quamen sy beyde tot haer voor nemen.

Van een beleefde en mildadighe Drent.

Een seecker gierighe Drent, hebbende sijn Soone ten Houwelick besteedt, soo ghebeurden het dat hy op den tweeden dagh van de Bruyloft, des morgens in sijn deure stondt, siende een Iongman met een Dochter teghen sijn huys over staen, en sich in-beeldende dat sy yets van het Houwelick spraken, wees daer over de jonge Luyden in de neers: De Dochter daer over verstoort wordende, en seyde tegens de Ionghman, daer sal de oude hontsvot de duycker over halen, laet ick eens weer by hem komen, ick sal hem wat anders segghen. De Ionghman lachte daerom, en seyde, het is een beest. Sy daer nae eens weer by hem komende, seyde, wel Naebuer wat was dat ghe-

daen, dat ghy my en die Ionghman die by my was in de neers wees? Hy sich excuseerende, seyde, ick hebbe u niet ghemeent, maer daer was een schamele Vrouwe, die meende dat daer yets over gebleven was van de Bruyloft, en begheerde een aelmoesse, ick seyde teghens haer, dat sy wat uyt mijn neers hebben soude, en ick wees haer achter in; soo dat hy sijn doen vry verbeterde, en dat hy liberael was, en dat men wel mercken kon, dat hy van S. Engberts Gheslachte was, die de Eyeren at, en gaf de schellen den Armen.

Clucht van drie Dronckers.

Eenighe Drincke-boers by malkander in een Kroeghe zijnde, niet wetende hoe sy met fatsoen uyt het gelagh souden raken, sloeghen raedt, en seyden, hoe sullen wy best uyt het gelagh raken, wy willen een bedroeft Man maken; beslooten dat sy souden uyt-gaen, en wat den eenen dede, dat souden de andere nae moeten doen, en wie dat niet en dede, die soud dat gelagh moeten betalen, alwaer sy in consenteerden, en zijn te samen uyt-gegaen, ende op straet komende, vonden sy een kind op een stoeltjen sitten, dat sijn behoef dede, dat sy al te samen proefden, en voort-gegaen zijnde, vonden sy een Boer sitten die sijn werck dede; Doen vraeghden sy hem, wat zijt ghy voor een Boer, Edelman of Vuyleyn? proef het, seyde

de Boer, aen 't geene ick daer geleght hebbe, het welcke sy alle deden, en seyden, ack foy, het is Boeren dreck, ginghen al voort, en vonden een hooge Leer staen, daer klam den eenen op ende de anderen volghden hem nae, boven komende, riep den bovensten, het ghelagh is gewonnen, streeck doen sijn Broeck af, ende bescheet die onder hem stondt, desgelijcks dede oock den anderen, tot den ondersten toe, die niemant beschijtten kon, en meest bescheeten was, en moest het gelagh toe betalen.

Van een Coopman die thien duysent Croonen Winnen konde.

Een seker rijck Koopman, hebbende twee schoone Dochters, waer van hy d'eene ten Houwelick bestede, aen een rijck Ionghman, en gaf haer met ten Houwelick twintigh duysent kroonen, en richtede een groot Gastmael aen: Daer was een goedt Gesel die geern mede aen de maeltijdt woude weten, en wist niet hoe hy daer best aen raecken soude, bedacht een raedt, en ginck nae des Koopmans huys op de tijdt als sy aen de Tafel saten, en daer zijnde, begeerde hy de Koopman te spreken, ende seyde, dat de Koopman daer veel aen gelegen was; de Koopman quam by hem, ende vraeghde wat sijn begheeren was? Hy seyde, mijn Heer, ick weet een Koopmanschap, voor u, daer mijn Heer wel thien duysendt

kroonen aen kan winnen, de Koopman die vlamde daerop, en sey, komt binnen vriendt, en weest mijn gast, ick hebbe eenige Vrienden ten eeten, komt hier by: Hy die anders niet en socht, ginck binnen, en sat mede aen, was mede vrolijck; De maeltijdt ghedaen zijnde, riep hem de Koopman alleen, en vraeghde hem waer in dese Koopmanschap bestondt, hy antwoorde, mijn Heer, hoor ick, heeft een van sijn Dochters beraden, welcke hy twintigh duysent kroonen mede ten Houwelick gheeft; en nu heeft mijn Heer noch een Dochter, die wil ick wel aen nemen voor thien duysent kroonen: Ergo soo wint mijn Heer daer noch thien duysendt aen; De Koopman sagh bril toe, en seyde: Vriendt, ick bedancke u voor die presentatie, en ghy meught wel weer vertrecken.

Van een Heer die sijn Bouw-meester bedroogh.

Het gebeurde op een tijdt, dat een Rijck Edelman, de welcke een groot Huys liet timmeren, en selfs daer niet wel raedt toe wetende om het selve te ordineeren, ontboodt een seecker Bouw-meester uyt Hollandt, de welcke al nae bootzeerde wat den Heer dede, soo in het drincken, als oock in het eeten; De Heer dat gewaer wordende, belast sijn Kock eens Moes te koocken, en een kop vol voor de Heer op te scheppen die koudt was, en dan

voor de Bouw-meester een die heet moest zijn, het welck geschiede, en aen de Tafel sittende, nam de Heer sijn kop met Moes, ende slobberde dat haestig op, het welcke de Bouw-meester sagh, dede dat nae, nam doe oock sijn kop, en slorpte daer uyt, en hy voelde dat het soo heet was, wierde geweldigh bangh, ende kromp, en lieter een van achteren vliegen, doe seyde de heer, foey du beest, gaet ghy hier in mijn presentie sitten schijtten? hy wederom, seyde, vergeeft het my mijn heer, dese is het alleen ontvlucht, en al de andere zijn verbrant.

Clucht van twee Vryers.

Binnen Hasselt is het eens gebeurt, dat daer een Herberghe was, daer drie Dochters waren, die (soo men seyde) eerlick van herten waren, maer sy vielen wat licht van neers, soo dat daer een spreeck-woordt van was, de oudste is de beste, de middelste slaept by de gasten en de jonghste gaet om de heert. Soo gebeuerde het, dat daer een Ionghman (van buyten) nae een van dese Dochters quam te vryen, en hy ginck daer ter herberge, hem ontmoetende een Ionghman van sijn kennis, die hem welkoom heete, en hem vraeghde waer hy ter herberge was, hy antwoorde, ick ben daer ter herberge, en noemde hem de plaetse. De ander seyde, dat is welghedaen, want Ioncker Iutfaes leerde sijn Kinderen, dat sy ten eersten

in 't Hoer-huys souden gaen, soo konnen sy een Herberghe besparen, want (seyde hy) sy willender doch wesen. De Ionghman hem dat aen-treckende, wist niet hoe hy dat verstaen soude, komt weder by sijn Vryster, daer hy genoeghsaem aen verlooft was, en vertelde haer wat hem bejeghent was; De ander Ionghman wierdt ontbooden, en hem ghevraeght wat hy met soodanighe woorden meende, als hy ghesproocken hadde, en of hy haer voor sulke Luyden aen sagh; Hy wel marckende watter doe schuilde, en dat het Baecken verset was, seide: Wat heb ick geseght? ick wist wel dat hy hier vryde, daerom seyde ick dat uyt kortswijl, en meende dat het best was, dat hy voort by de Bruidt in trock, dat hy dan op geen ander behoefde te loopen; Hier mede waren sy aen beyden zijden wel te vreden.

Aerdige klucht van een Vryer en een Vryster.

Binnen Steenwijck is eens een gerieffelicke jonghe Dochter gheweest, daer een Iongman de Serviteur was om kortswijl na maeckte, ende raeckte ten lesten by haer op het bedde, ende dat duerde soo langhe dat het straetmaer, ende ruchtbaer worden: Haer Ouders die het selve mede wijs worden, bestraften haer daer over, ende seyden, wat hebt ghy met de Ionghman soo by nachte, ende by ontijde

te loopen, het welck u in een quaedt g[erugt] brenght, tot schande van u en ons: g[y weet] wel dat hy u in eeren niet en versoeckt[, dat] het u pertuer niet en is Sy wederom a[ntwoor]de, dat sy met hem niet te doen hadde[, en dat] hy een eerlijck Ionghman was, sy kon[den hem] het huys niet verbieden. De Ouders [daer en tegen,] dat is soo veer wel, maer wacht u, dat hy [u niet] naeder en komt: Sy wederom antwoo[rde,] ghy behoeft daer niet voor te sorghen, ic [zal] my wel wachten: Het was een dagh ofte t[wee] daer na, doen quam den selven Ionghma[n] wederom by haer, en meende op de oude voet weder aen te gaen, als hy ghewoon was om te doen, en seyde, willen wy een straetjen, of eens om de wall gaen, 't welck sy af-sloegh, ende seyde, ick en derf dat niet meer met u bestaen, mijn Vader en Moeder is het ter ooren gekomen, en zijn seer quaedt, ghy soudt my eerst moeten trouwen: Hy seyde, dat derf ik niet bestaen, mijn Moeyen zijn noch al veel quader.

Van een Boer die sijn Peerdt verlooren hadde.

Een seecker Boer sijn Peert verlooren hebbende, ginck het heele Landt door soeken, om sijn verlooren Peerdt weder te vinden, en geen kundtschap daer van kunnende krijgen, klam op een hoogen Boom, om soo het Landt over te sien, op hoope dat hy sijn Peerdt

[mogt ko]men te sien. Ondertusschen quamen [daer twee so]ete Liefjes onder den selven boom[, om met m]alkander de Wolve dans te dans[en, te we]ten, met de steert tusschen de bee[nen. Haer n]eder-leggende, met de Quantemo[levestis blo]ot, seyde, ick sie de gantze weerelt [daer in: d]e Boer die daer boven sat, riep, siet [gy mijn] Peerdt dan niet, waer over sy ver[stoort w]ierde*n*, en onverrichter saken scheyde*n*.

[Van] een Soldaet die ses Catten doodt soende.

Een Soldaet komende te Biechte, by een seecker Pape, en seyde ick hebbe grootelijcks gesondight, en ick wilde geern mijn sonden bekennen, en absolutie versoecken. Ick ben bereydt, seyde de Pape, seght dan ongheveynsdelick op. Ick hebbe, sprack den Soldaet, een hondt sijn eere ghestoolen, ick hebbe een Koe misdaen, ick hebbe ses Katten doodt gesoent, die sevende ontsprongh het: De Pape seyde, dat is een schrickelicke sonde, dat derve ick niet over my nemen, gy moet na sijn Heyligheyt gaen, hy ginck nae sijn Heyligheydt toe, en dede de Biechte, diem oock seyde, dat het al te swaer voor hem was te doen. Doch seyde hy, gaet uyt de Stadt, ende de eerste Krijghsman die u teghen komt, Biecht die u sonden. Hy ginck heenen en hem ontmoetede een Ruyter, die hy vraeghde, of hy in dienst

was: Hy seyde jae, soo het u dan belieft, soo moet ghy mijn Biechte hooren: ick, seide hy, jae sprack de Soldaet, sijn Heyligheydt heeft my aen u ghesonden. Laet dan hooren sprack den Ruyter, ick seyde hy, hebbe een Hont sijn eere gestoolen, ick hebbe een Koe misdaen, en ses Katten doodt ghesoent, maer de sevende ontsprongh het: Wel Krijghsman seyde hy hoe ginck dat toe? dat moet ghy my eens seggen. Den Soldaet seyde, ick was in een Herberge gelogeert, daer lagh een deel ghebraden aen 't vyer, en ick nam daer een Hoen af, ende stack het in de Holster, daer de Hondt mede beschuldight wierdt, en daer dapper om geslagen, als of hy het Hoen ghestoolen hadde, en ick die een arm gesel was, en weynigh gheldt hadde, moeste in 't Hooy slapen, en heen gaende, stondt daer een Koe, die Hooy voor hadde, dat ick haer af nam, en gaf dat het Peerdt dat daer by stondt: en voort gaende, so quam ick by een ledige Bedstee, daer lagh een Katte op die ses jongen by haer hadde, ende soo de Maeghdt die daer voorby quam, greep ick doe by het lijf, ende wierp haer op de Beddestee, daer de Katten lagen, en de oude Katte quam daer af, en die Meydt quam op de jonghen te liggen, doen soende ick de Meydt soo langhe dat de jonge Katten smoorden: Ghy hebt seer wel ghedaen sprack de Ruyter, ick absolveere u daer af.

Van een Man die rechtveerdigh werck dede.

Twee Persoonen, uit wandelen gaende, vonden onder wegen een man staen, die een sloot op maeckte, dewelcke sy voor by ginghen sonder hem te groeten; wat verder gaende, vonden sy een man op sijn eygen landt sijn eygen wijf soenen, den eenen seide wel bekoemt u arbeydt; sijn mede-ghesel seyde, wel, waerom groet ghy desen, daer sijn vleeschelicke lust pleeght, en den anderen die daer sijn suyren arbeyt dede, die groetet ghy niet? Hy antwoorde wederom, dese doet rechtveerdigh werck, hy soent sijn eyghen wijf, en dat op sijn eygen landt, en hy komt beyde wallen even na, dat dede den anderen niet, maer stack sijn nabuyrs Landt meer af, dan sijn eyghen.

Van vier Persoonen die te Bedevaert gingen aen St. Iacob.

Het is eens ghebeurt dat vier Persoonen te bede-vaert ginghen aen St. Iacob, waer van d'eene was een Pape, de ander een Wever, de derde een Quacksalver, de vierde een Bedelaer; en by hem komende, soo begheerden sy elck een bede van hem; De Pape quam eerst en begheerde goede daghen, die hy oock verkreegh; de tweede was de Wever, die

oock goede daghen versochte, kreegh tot antwoordt, die hebbe ick die Pape ghegheven, dat acht ik niet, sey de Wever: Daerom sult ghy u leven oock niet gheacht worden, seyde S. Iacob: Daer nae quam de Quacksalver, die begheerde het selve, te weten, goede daghen; S. Iacob seyde wederom, die hebbe ick de Pape ghegheven, de quacksalver seyde, dat gheloove ick; Wel sprack S. Iacob, ghy sult oock ghelooft worden van de Boeren, als ghy op de Marckt staet en poght van uwe Salve. Doen quam de Bedelaer, en versochte om dagelicks Broodt, en na sijn doodt het Hemelrijck; ghy sult het hebben sprack S. Iacob. Sy inde Harberge weder by malkander komende vertelde elck sijn avontuyr: de Pape die seyde, ick hebbe de goede daghen ghekregen, en seyde tegens de Wever, wat hebt ghy ghekregen? Och! sprack de Wever, Ick seide datick dat niet en achte, doen sprack S. Iacob, ick soude mijn leven niet gheacht worden, ick noch gheene Wevers op aerden: Doen werde de quacksalver ghevraeght wat hy verkreghen hadde, ick seyde dat ick het gheloofde; doe sprack S. Iacob de Boeren sullen u oock ghelooven als ghy op de Marckt sult staen, en nu kan ick ghemackelijck aen de kost komen: En teghen de Bedelaer, wat hebt ghy verkreghen? dat ick versocht hebbe, dagelijcks Broodt, en na mijn doot het Hemelrijck: De

Pape seide, ick moet wel een eerloos schelm wesen, soo ick eens om den Hemel ghedacht hebbe.

Clucht van een Mulder.

Een seecker Molenaer, woonende tusschen twee Kerck-dorpen, soo dat sijn Huys stondt in het eene, en de Mole in 't ander ghebiedt, de welcke seer gepresen wierdt van beyde de Dorp-lieden, van sijn groote vroomigheyt, soo dat hy beyde de Dorpen bediende, en oock seer lieftaligh was: Soo gebeurde het dat desen Mulder quam te overlijden, en de Dorp-lieden van beyde dese Dorpen teghen malkander quamen te twisten, om dat elk hem op sijn Kerck-hof wilde hebben, daer over sy niet konden accordeeren, en vinghen een proces aen voor onpartijdighe Richters, die daer over uyt spraken: men soude hem setten op een Wagen, en doen daer twee peerden voor, en slaen de Peerden met de sweepe voort, wat Kerck-hoff sy naest bleven staen, souden sy hem begraven, gelijck sy deden: Sy brachten hem op de wagen, en sloegen de peerden aen; de Peerden zijn voort-ghegaen, sonder ghestuert te werden, ende ginghen regel-recht nae de Galghe, ende bleven daer staen: de Boeren dit siende, doch vol van wan-geloove zijn, seyden, souden wy oock bedrooghen gheweest zijn in ons vertrouwen, dat dit wonder hier

geschiedt, wat sullen wy nu doen? dit is ook een plaets daer men luyden begraeft die niet veel en doogen, wat weten wy wat hy in sijn herte geweest is, wy willen daer niet meer om twisten, en laet ons hem hier begraven? als sy hem van de Waghen af nemen souden, quam daer een Bulle gheloopen, ende brulde, hangh op, hangh op, de Boeren noch meer verwondert wesende, begroeven hem aldaer.

Van Meester Ian Koe-voets Prophetie.

Een seecker Landt-vooght in 't Sticht van Munster, werde sijn wapen-ringh gestoolen, en daer over seer moeyelick was, dede alle vlijt om de selve weder te bekomen; ende alsoo hy verscheyden Scholten hadde onder sijn Ampt, onder allen eenen genaemt Meester Ian Koevoet, die wel een van de minsten was: Liet alle sijn Scholten ten eeten nooden, om van haer te versoecken dat sy wilden alle vlijt aen-wenden, soo sy eenighe vaghebonden mochten bekomen, haer wel scherpelijck te ondersoecken, of sy eenigh bewijs wisten van den voorschreven Rinck; en Meester Ian mede genoodight zijnde, seyde tegen sijn wijf, wy willen ook heen gaen, daer sullen wel twee of drie Gherichten komen, en daer komende aen de Maeltijdt, quam daer een van de Dienaers, welcke den Rinck mede had helpen steelen,

en bracht een gericht op de Tafel, en meester Ian seide tegen sijn wijf, siet wijf dat is al een: De knecht dit hoorende werde verschickt, en seide, wy zijn verraden, Koevoet weet dat wy die Rinck gestoolen hebben: de ander seyde, hy moght de Duyvel weten dat Hy wederom seyde, gaet ghy hem en brenght oock een gerichte op de Tafel, soo sult ghy het wel hooren, en hy dede alsoo: Meester Ian seyde, wijf dat isser al twee: De Knecht quam weder en seyde, hoe sullen wy het maken, hy seght dat ick de tweede ben, ende de derde desghelijcken. Doch sy beslooten raedt met malkander om Meester Ian op te eysschen, 't welck sy deden: en seyden tegen hem; Meester Ian wy weten dat ghy het weet, dat wy soo ontrouwelick by onse Heer gehandelt hebben, doet soo wel en gheeft ons raet hoe wy het best maken sullen, dat onse Heer de Rinck weder krijght, en wy by onse eere blijven: Meester Ian seide, kom mannen, ick weet raedt, gaet heen en doutse een Kalkoensche haen in de keel, dat sy deden: Nu, de maeltijdt ghedaen zijnde, seide den Landt-vooght, waerom hy de by een komst versocht hadde, te weten, om den ghestoolen Rinck; begeerende van alle sijne Scholten dat sy haer beste devoir wilden doen, om die selve weder te bekomen, datse beloofden: Meester Ian Koevoet daer op antwoordende, seyde, ick ben met een Helm ghebooren, ick

kan soo wat waer segghen, mijn gevoelen is, dat de Kalkoensche Hane hem in sijn mage heeft, doen wierde daer last ghegheven, hem te dooden, en den Rinck werde daer in bevonden, tot groote verwonderinghe van alle die daer waren, en seyden, Wel Meester Ian bent ghy sulcken Propheet? Voorders vraeghde hem de Landt-vooght en seide, Meester Ian, mijn Vrouwe is swangher, weet ghy niet of sy een Soon of een Dochter draeght? Daer hy op antwoorde, en seide, soo het mijn Vrouwe gelieft, soo gaet de Kamer eens over, dat sy dede. Hy seyde wederom soo 't mijn Vrouwe gelieft, kom eens wederom nae my toe, ghelijck sy dede, Meester Ian seide, in't heen gaen was 't een Soontjen, en in het wederom keeren een Meysjen. En als de Landt-vooghdinne beviel was het een Soon met een Dochter, en Meester Ian wierdt doen voor een Waerseggher ghereeckent.

Van een Boer die twee Studenten kluchtigh antwoordt gaf.

Twee jonghe Studenten met malkander uyt wandelende, saghen een Boer sijn behoef doen, en wedden teghens malkander, als die Boer sijn werck ghedaen hadde, dat hy daer nae om sien soude, als hy deden. Sy by hem komende vraeghden hem, waerom hy dat dede, of hy den strondt een anghst of

jaghen wilde, als of hy hem weder op vreten woude? De Boer seyde neen, maer ik sag daer twee jonge maets aen komen, ick besagh of het oock ghenoegh was voor twee sulcke jonghe maets, anders woude ick het verbetert hebben.

Van een Vryster die haer billen liet.

Een jonge Dochter gaende eens over een Vestingh daer een Moole stondt, die, soo haer docht, wat snel om liep, en sy den Moolenaer siende, vraeghde hem, hoe die Moole soo ras omme konde loopen, met soo weynigh koelte? De Moolenaer gaf haer voor antwoordt, dat komt dat sy gebilt is, en waert ghy oock gebilt, ghy soud oock wel rasser gaen; Sy seyde, wat kost dat billen? De Moolenaer seyde, vijtehalve stuyver, Sy seyde daer is ses stuyvers, bilt my oock een reys; Hy ginck met haer op de Moole, ende bilde haer een reys, en haer dit wel aenstaende, seyde sy teghens hem, ick hebbe u twee blancken over gegeven, bild my oock daer soo veele voor als ghy tuygen kondt? De Mulder seyde, so moet ghy soo langhe wachten dat ick mijn Bil hamer wat ghescharpt hebbe; Wel, ick sal soo langhe wachten, seyde sy, Hy ondertusschen maeckte sijn Bil hamer scharp, so hy best konde, en trock weer aen 't billen; Sy vernemende dat de Hamer soo wel niet bilde, als de eerste mael, seyde: De Mulders zijn boeven, sy

willen voor twee blancken soo veel niet billen, als voor vijftehalve stuyver.

Aerdighe pots van een Man, die sijn wijf af ghesoent wierdt, ende noch slaghen toe kreegh.

Het is tot Franckfoort geschiedt, dat een oudt Man, hebbende een jonge Vrouwe, die seer schoon was, en hy was soo jalours, dat sy haer niet kon keeren of wenden, of hy hielt haer in 't ooge: Ging sy in de Kamer daer het Geselschap was, soo ginck hy haer altijdt nae, quam daer yemandt die haer yets vraeghde, soo ginck hy'er altijdt by, en heete de Vrouwe wech gaen: Soo ghebeurden het op een tijdt dat de Franckfoorder Misse gehouden wierdt dat een Zeeuws Koopman (die dickwijls tot sijnent te huys lagh daer weder quam, dat hem een goedt gast was, en veel verteerde in die tijdt als hy daer was, dat hem seer wel aenstont. Deese Persoon siende de jalousie van de man, wist niet hoe hy met goedt fatsoen eens by de Vrouwe soude komen, om haer eens alleen te mogen spreken, doch hy bedocht een vondt, ende riep des morghens, als de Man noch op het bedde lagh, om een soopjen: De Man die soo vroegh niet op mocht staen, seyde teghens sijn Wijf, gaet haestelick eens by de Koopman, en hoort wat hy hebben wil? maer komt my terstondt wederom hier; het welck sy dede;

By de Koopman komende, vraeghde sy hem wat sijn begeeren was? Hy seide doet soo wel en brenght my een soopjen, dat sy dede, ick sie wel, seide hy, dat uw man so jaloers is, dat men u niet eens te woorde kan komen: Daer op sy seide, dat is waer, maer ick weet raedt, komt morghen nacht precys te een uure voor ons Leedikant, en ick ligghe aen de zyde van de deure af, maeckt my dan wacker, ick sal uw dan wel gherieven, dat hy aen nam om te doen. Hy des nachts komende als gheseght was, om met haer eens sijn werck te doen, stiet haer aen: Sy uit den slaep komende, greep hem by de handt, hieldt hem vast, en druckte hem eens aen de handt. Doen riep sy haer Man, die noch sliep, wacker, en seide teghens hem, de Zeeu versoeckt my in oneeren, en heeft daer datelick gheweest, en seide dat ick onse Hof soude gaen, in't Prieeltjen, daer woudt hy dan datelick by my komen, doet soo wel en staet op, en treckt mijn kleederen aen, en doet mijn huyf op, en een zantee voor, en gaet ghy in mijn plaetse sitten, en soo hy'er noch en is, soo sal hy er wel haest komen dat hy dede. Ondertusschen speelde de Zeeuw sijn personagie met sijn Vrouwe, en sijn werck met haer ghedaen hebbende, seide de Vrouwe tot de Zeeuw, gaet ghy nu nae mijn Man toe, en houdt u of ghy meent of ick het ben. Hy gingh heen nae de Hoff, en vondt hem daer sitten met sijn

Vrouwen habijt aen, en seide, wel liefste ben 't ghy hier al, ick hebbe my wat versuymt dat moet ghy te goede houden, en begon hem nae de borsten, en nae de schortel-doeck te tasten, ey nu seyde hy. De Zeeuw een goedt eynde houts by hem hebbende, sloegh doe de Man lustigh wat om het lijf, en seyde: Wat meenstu Hoere dat ick 't doe om by dy te slapen, neen, ick doe 't maer om te sien wat ghy doen soud. Hy trock doen op de loop, en by sijn Wijf komende, seide hy, mijn lieve Wijf, ick ben blijde dat ghy er niet gheweest bent, het was maer ghedaen om u te beproeven, en ick kreegh lustigh slaghen van hem, doe ick my hieldt of ick het hem toe staen woude. Maer de Vrouwe die lachte, en docht ick hebbet beter ghehadt als ghy.

Boeren Vryagie.

Een seker Boeren Soon van sints zijnde een Ionge Dochter in sijn naest gelegen Dorp te gaen Vryen, is op een morgen tijdt heen gegaen om haer daer eens van te spreecken, in't Dorp komende, vondt hy haer Vader in de hof gaen, dewelck hy groettede, de Vader desgelijcks wederom, en hem vraeghende wat hy daer so vroegh maeckte: Hy wederom antwoorde, ick kome om u Dochter in eeren te versoecken, de Vader seide mijn Dochter? Hy seide wederom jae u Dochter, de

Vader seyde, mijn Dochter is noch al te jonck, sy heeft nog gheen gheldt in de kiste, sy en heeft noch gheen hayr op de buyck, sy kan oock noch geen swenck by de neers verstaen, doch wat ghy aen haer verwerven kundt, daer ben ick mede te vreden. Hy is voorts gegaen nae haer toe, en groetede haer, sy hem wederom, ende met een vraghende wat hy daer soo vroegh maeckte; Hy antwoorde dat hy quam om haer in eeren te versoecken; waer op sy seyde, wat mijn Vader daer van seght, daer ben ick mede te vreden; Ick hebbe by u Vader gheweest, die seght dat ghy noch al te jonck bent, ende dat ghy oock noch gheen gheldt in de kiste hebt, en oock gheen hayr op de buyck hebt, ende dat ghy oock noch gheen swenck met de neers kondt verstaen: Sy wederom seyde, seght mijn Vader dat? jae antwoorde hy, dat seght u Vader. Daer over sy seer toornigh wierdt, ende sprack, dat mijn Vader vijftigh duyvels op het lijf vaer, Hels Vuyr daer toe: Ick hebbe wel gheldt in de kiste, ende ick hebbe oock wel hayr op de buyck, en ick kan oock wel swenck met de neers verstaen, en wilt ghy dat niet ghelooven, soo vraeght het onse Nabuyr Ians Knecht, Klaes, die gaf my gister avondt noch wel drie swenck, dat my een nieuw vlassen hembd voor de neers brack.

Van een Meester en een Leer-jonghe die malkander een veest leerden klooven.

Zeeker Glas-schrijver, een kluchtigh snaek zijnde, hebbende een Leer-jonghe, die de Meester in leere ende in leven ghelijck was, soo ghebeurde het eens dat sy te samen op een kamer saten, en de Meester liet een scheet, en seyde: Ionghe, schaemt ghy u niet, soo te schijten? De jonge antwoorde, soude ick my altijd schamen als een ander scheet, dan soude ick wel dagh-werck hebben; De Meester vraegde de Ionghe, ende seyde, soudt ghy wel een veest kunnen klooven? de jonghe antwoorde van neen; De Meester seyde, soo moest ghy een schuym-spaen voor de neers houden: daer op de Ionge seyde, ick soude noch wel beter raed weten, maer Meester gy moest niet quaet worden, gelijck hy beloofde dat hy niet quaedt worden sou: de Ionge seyde, ick heb menighmael in een Oly-meulen geweest, ende aldaer gesien dat de Oly-slagher een houten backjen hadde, daer een middel-schot in was, daer hinhen twee sackjes onder aen, en als hy sijn zaedt over sloegh, so quam in elck sackjen vast even veel, en weet ghy wel Meester, dat in u Neuse oock een middel-schot is, ende als Meester dan sijn Neuse in mijn Neers stack, dan soo soude men die daer oock klooven konnen, so behoefde men na geen schuym-spaen te loopen.

Het is wel overleght seyde de Meester, ick hoope noch eere met u in te leggen, en ick bekenne dat ghy het wint. De Ionge dat siende, dat het de Meester wel behaeghde, begon meerder vryheydt te gebruycken, en soo gheviel het op een tijdt dat de Ionghe sijn hoofdt geswollen was, en des morgens op de winckel komende, en die Meester hem siende, dat de Jonghe soo dick om de kop was, seyde: Hoe siet ghy daer soo uyt, hoe nae hebt ghy noch niet ghescheeten? De Ionghe antwoorde van neen, en seyde, heeft Meester al wat ontbeeten? die oock neen voor antwoordt gaf: De Ionge seyde, wel Meester, leght dan u mondt by mijn neers, soo zijn daer twee nuchteren by malkander. De Meester seyde, soo Ionghe dat gaet braef.

Een ander Pots.

Dese voorsz Ionghe, siende dat sijn Meester met soodanige deuntjes gedient was, ende des anderen daeghs daer nae wederom op de winckel komende, seyde de Ionghe: Meester, ick hebbe verleden Sondagh sulcken klucht met een Boer gehadt, Wat was dat voor een klucht, vraeghde de Meester? Ick was seyde de Ionge, eens buyten gegaen, ende ick vondt een Hoef-yser, doe quam daer voort een Boer aen rijden, (sittende op een graeuw paerdt) siende dat ick een Hoef-yser hadde,

die my vraeghde of ick het gevonden hadde? Ick seide jae: Voorts vraeghde hy my of ick het hem verkoopen wilde? En ick antwoorde van jae: Wat wilt ghy daer voor hebben, seyde hy? ick seyde twee blancken: Kom aen, sprack de Boer, langht het my. Ondertusschen trock de Boer syn buydel uyt de sack, als of hy geldt krijghen wilde, ende ick was soo slecht en dede hem dat Hoef-yser, doen gaf de Boer sijn peerdt de spooren, en reedt wech, en liet my nae sien; maer in het voort rijden, so stack hy sijn beurs voor by sijn sack, en ick dat siende, liep nae, en kreegh de buydel, ginck doe daer mee deur. De Meester vraeghde, wat was in dese buydel? De jonghe antwoorde, twee Buffels konten, die een op uw Neuse, ende de ander op u &c. Doe seyde de Meester: jonge wy willen onse accoort breken, ghy soudt anders Meester worden, en ick Knecht.

Clucht van twee Ionge Luyden, ende een Pelsser.

Een seecker Pelsser tot Aernhem, sijn werk dagelijcks doende, met vellen te wasschen, buyten de Stadt; hy veel tijdts siende dat daer twee jonge Lieden met malkander uyt gingen nae een seecker plaetse, alwaer hy quaedt vermoeden op kreegh: Speurde haer eens op een tijdt nae, en klam op een Boom, om te sien wat sy met malkander aenvingen. Soo ghebeurde

het dat dese Ionghe luyden, t'samen quamen onder den selven Boom daer hy op was, en sy wilden daer haer werck eens doen, den Iongman gereet wesende, seyde tegen haer, ick ben nu soo wel gemant, ick schuyve de Boom om veer: Hy die boven sat, riep laet my eerst afkomen, ick soude anders licht den hals breecken.

Van twee nieuw-getroude.

Twee Nieuw-getrouwden by malkanderen komende op 't Bedde, kreghen twist wie 't hembt op lichten soude, en konden daer niet in over een komen, hy sprong van 't bedde en ginck deur, en liep buyten de kamer, trock de deure toe, en hy bleef daer buyten staen, en ten laetsten begon het hem te verdrieten, doen wilde hy weder binnen gaen, maer konde de deure niet op krijgen, doe haelde hy een hevel, en tilde de deur uyt de haecke, en quam wederom by haer: Doen seide sy, wel onnosele bloet, bent ghy nu soo sterck dat ghy de deure uyt de haecke kondt lichten, en kondt ghy niet een hembt oplichten? Hy wat by haer geweest hebbende, en konden noch niet eens met malkander worden, en dat duyrde soo langhe tot dat daer brandt in't Huys quam, doe liepen sy beyde nae de deure, daer werden sy het eens.

Van een Iuffertje en haer Cameniere.

Een jongh Iuffertje seer zijnde gequelt van het Colijck, liet (met reverentie) een klein windje van achtere waeyen; De Medecijn, die by haer was, sulcks hoorende seide, Wel, dat is hondert gulden weert: Een groote Cameniere daer by staende, liet op staende voet een die veel beter was klincken, seggende; Hou daer, die is wel twee hondert gulden weerdigh: Het Iuffertje hier over begon so te lacchen, dat het van stonden aen genas.

Van Pontius en Pilatus.

In de vermaerde Universiteyt van Leyden, was een Professeur in de Keyserlicke Rechten, een seker Pijnacker, een man van een vrolick humeur, ende minnelicken omme-gangh; Het gheviel dat sekere Boerinne van een Dorp daer ontrent, wiens man kranck was, quam in de Stad om haer mans water eens te laten besien. Doch gheen kennis hebbende, vraeghde sy een Student, die sy ontmoetede, waer een Medecijn woonde, Dese gaf zijnde geslepen als een naeld, en wijst haer het huys van Pijnacker, en seydt, vraeght aldaer of mijn Heer Pilatus by huys zy. Sy vraeghde sulck, het Meysje die haer opende, verstondt niet anders dan of zy nae Pijnacker vraeghde. Pijnacker dan geroepen zijnde, ende meynende een consultatie te

sullen geven, begint onse Boerin aldus: Och mijn Heer Pilatus! mijn Man is seer kranck, ick bidt u mijn Heer Pilatus hem te helpen, ofte van sijn pijne wat te verlichten: Pijnacker stondt verwondert, sich hoorende voor Pilatus uyt schelden, en wist niet wat te dencken; Echter, hy vraeght onse Boerin of sy haers Geloofs Articulen konde, ende geboodse haer over luydt op te seggen, als sy ghekomen was tot de woorden, die gheleden heeft onder Pontio Pilato, Al goet, seyden hy; nu om dees Articulen te verstaen, weet dat u Man is lijdende, dan moet hy eerst by Pontius zijn, eer by Pilatis te komen: Want siet, Pontius is voor Pilatus. Och! mijn Heer, seyde sy, waer vind ick die Pontius? Nu was in de selve Stadt een ander gheheeten Bontius, zijnde Professeur in de Medecijne, wiens name door sijne geleertheydt ghenoegh de Weereldt bekent is. Pijnacker laet de Boerinne nae Bontius geleyden; als sy by hem quam, was het beginsel van haer aenspraeck: Goeden dagh mijn Heer Pontius ick ben van mijn Heer Pilatus hier ghesonden, eer sy voleyndighen konde, Wat Pontius, wat Pilatus? wat duyvels? seyde hy al vloeckende. Och! valt sy weder in. Hoe zijdge soo verstoort mijn Heer Pontius, mijn Heer Pilatus en heeft my soo qualick niet gheantwoordt: dan hy een korsel Man zijnde, vloekcte ende keef dies te selder. Eyndelick vraeghde hy haer, wie

haer ghesonden hadde, ende als sy Pilatum noemde, vraeghde hy haer met een bats, waer woont die Pilatum? en is uyt de aenwijsinghe, niet twijffelende of Pijnacker sulcks hadde beschickt, vlieght schielijck nae des selfs wooninge, stuyft wacker op. Dan Pijnacker, als hy genoegh gekeven hadde, seyde met een statig backhuys: Ghy hebt, Domine Collega, gheen oorsaek u t'ontstellen, wy staen beyde in 't credo, 'twelk ons anders wel feilt: nu waren sy alle beyde diep in schulden, en het credo vry slecht.

Een Duel neder gheleydt.

Een Fransman daeghde een Italiaen in Duel, uyt oorsake, om dat hy sijne wapenen voerde; Den anderen seide hem satisfactie te sullen doen met eht rappier inde vuist, indien sulcks waer was: Vraeghde dan, welck sijn wapen was, het is een Ossen hooft in een goen veldt, waer op den Italiaen repliceerde: Wat is van nooden in Duel te gaen, ick voer een Koeyen hooft in een groen veldt. Waer mede partyen haer soo te vreden hielden.

Van twee nieuw Getrouwde.

Zeecker Ionghman, insiende, dat in deeser eeuwe de Meysjes ghemeynlick wat licht van rock vallen, ende dat sy kuisch zijn die het nooyt ghevraeght wordt. Nam een resolutie, en dede belofte van nooyt te willen soodanige

Iuffrou te trouwen, die sijne minnesieckte wilde genesen al eer hy met haer ghetrouwt was. Hy hadde door sijne practijcken, en onder schijn van trou-beloften menighe Vryster in't strick gebracht. Eyndelick kreegh hy de muts op een soet en schoon Iuffertje, dan wat laghen hy oock daer na leide, konden hy haer uiterste faveur niet genieten, voor al eer hy haer troude. Oordeelde dan genoeghsame preuven van dees haer eerbaerheidt ghesien te hebben, en daerom kort te gaen, is daer op met haer ghetrouwt. Op den ersten Bruiloft-nacht verhaelden hy sijne Bruid, hoe dat sijn dessein was geweest, geen Iuffrou te trouwen die soo verre buiten eere wilde wijcken, dat sy haer maegde-bloem van hem liet plucken aleer de Bruiloft was ghehouden, en verhaelde haer voorts vele Vrysters die hy te licht bevonden hadde, en prees hare volstandigheit, ende dat sy menteerden alleen sijne vrouwe te zijn Iae maer antwoorde sy, ick was eens bedrooghen, voor de tweede reyse moest ick my wachten.

Van een Man die met sijn Meyt het Leck-gat stopte.

Een seecker Man een Dienst-maeght hebbende, die hy lange nae ginck om by haer te slapen, maer konde daer niet wel toe komen. Soo ghebeurde het eens op een tijdt dat de Meydt in de Kelder ghesonden werde, om te

tappen, en alsoo sy gheneghen was tot droncken drincken, bleef sy wat lange in de kelder, en hy niet wetende waer sy soo langhe bleef, liep in't lest in de kelder by de Meydt, en vond haer daer staen drincken? Doe seide hy, du loose Vercken, staetste hier, en drinckste dijn gat vol, ick hebbe u soo langhe nae het gat gegaen om eens by u te slapen, nu sie ick wel datge u gat vol ghesoopen hebt, soo ben het ghy oock niet te goedt om by my te slapen, en nu sult ghy oock mijn wille doen, of de duicker sal u halen, het welcke sy hem doe toe liet; De Vrouwe niet wetende wat het beduyde dat haer Man soo langhe bleef, riep, Man waer blijft ghy soo lange? Hy antwoorde, onse tonne heeft een Leck, dat heb ick ghevonden, dat stop ick, en onse Meydt helpt my.

Van een Boer die geschoren wierd.

Een seecker Barbier, woonende tot Enckhuisen aen de Melck marckt, ghenaemt Meester Gerrit, daer doen des tijdts een Boer voor de deure quam met melck te verkoopen, de welcke in lange Iaren niet geschooren was, en siende dat daer een Barbier woende, segghende in hem selven ick ben in langhen tijdt niet gheschooren, ick moet my nu laten scheeren, dat hy dede. Hy in het huis komende, en seide, Meester ick wilde wel eens geschooren wesen, wat sal ick gheven, maer ghy moet het

schoon af te scheeren; De Barbier seyde een Rijcks-daleder, dat is te veel seide de Boer, men plach maer een stuyver te gheven, doch veraccordeerden voor twee blancken: Den Boer ginck sitten, den Barbier trock aen het scheeren, ende schoor den Boer heel naeckt, de oogh-hayren van sijn oogen af, ende al het hayr met een scheermes van het hooft af. De Barbiers Huysvrouwe seide, Man, ghy bederft de Man met scheeren, de Barbier seide, Vrouwe ghy verstaet het u niet, het komt dese man niet gheleghen om hem alle weecke te laten scheeren: Neen, seide de Boer, het is soo bedonghen, het moet schoon af wesen. de Boer dus gheschooren zijnde, ginck naer huys, by het huys komende, stondt de deure toe, ende hy klopte aen; De Vrouwe de deur opendoende, ende sagh dit monster aen, begon te krijten, seggende, wat voor een Monster is daer voor de deure? ende kroop schuyl: Hy riep al, Vrouwe ick bent, ick ben u Man; Sy seide, ghy lieght het, mijn Man heeft een langhe ruyghe baert, ghy bent de Duyvel, die mijn Mans spraecke heeft aenghenomen; Hy seide wederom, ick ben seecker u man, ick hebbe my in Stee laten scheeren, ende het komt my niet gheleghen, om alle weecke nae de Stadt te loopen, om my te laten scheeren, ende altijd soo veel geldt te gheven; de Meester dorste wel een Rijcks-daelder eisschen,

maer ick hebbet voor twee blancken ghedaen ghekreghen; ick hebbe liever seide de Vrouwe, dat ghy alle maendt eens liet scheeren, ende gaeft dan een schellingh, soo souwie alle mans spot niet wesen, du gierighe rijcke Duyvel, ick wilde wel dat elck hair op dijn kop een kram-draet worde, soo houdt ghy gheen lust tot scheeren weer hebben.

Van drie dronckene Gesellen.

Drie Dronckene Gesellen, by malkanderen sitten en drincken, niet wetende hoe sy des anderen daeghs wederom aen de bier-kost souden komen, beslooten met malkanderen, sy souden gelijck naer huys toe gaen en wat haer Vrouwen deden, of seiden, dat souden sy nae doen, ende wie dat niet en dede, soude des anderen daeghs het ghelagh moeten betalen, daer sy alle drie in consenteerden: soo ginghen sy aen de eerste sijn huys, daer sloegh de Vrouw een Pot aen stucken, hy dede oock so, en sy seyden, ghy hebt voldaen, en wy hebben aen u niet. Gingen voort aen de twede sijn huys, hy, die een groote scheet liet, en die Vrouwe sprack, dat ick in u plaetse was, ick sou de Luyden voor de voeten schijten, hy streeck datelick sijn Broeck af, en scheet haer voor de voeten, en sy seyden, wy hebben aen u oock niet. Doen gingen sy voort tot den derden, die in huis komende, viel neder op de vloer, dat sijn

wijf sagh, en seide valt en breeckt den hals; waer op hy antwoorde, dat schickt my niet, ick geef het verlooren En soo raeckten sy wederom aen die Bier-kost.

Van drie Wenschen.

Een jongh paer Volcks, de welck geern door de werelt wilden, en daer weynigh voor te doen, baden altijdts dat sy drie wenschen mochten verkrijghen, soo ghebeurde het op een tijdt dat de Vrouwe in de Kercke sat, en met lusten zijnde, seide; Och, ick wilde wel dat ick een Koevoet hadde! en terstont quam daer een Koevoet die wel ghekoockt was: Die Vrouwe werde daer van soo verblijdt, dat sy' er niet van en at, en t'huys komende by haer man, seide sy, ick hebbe om een Koevoet gebeden, die is terstont gekomen, en ick twijffele niet of die andere twee wenschen sullen wy oock wel krijgen: De man dit hoorende, seide, hebt ghy anders niet geweest? ick wilde dat u de Koevoet in't lijf stack, en terstondt voer haer de voet in't lijf, en doen waren sy seer verleghen, en seiden; Och wy wilden wel dat die Koevoet weder uit het lijf was, wy souden ons leven om geene wenschen meer wenschen, en terstondt voer die Koevoet weder uit haer lijf, en sy waren verblijdt, en soo was al haer wenschen om een Koevoet te doen, daer sy niet als verdriet af hadden.

Dispuyt tusschen een Mulder en een Backer.

Twee persoonen by malkanderen sitten te drincken, kregen dispuyt, d'eene was een Mulder, en d'ander een Backer, wie van haer de besten souden wesen, de Mulders of de Backers, want sy worden beyde voor dieven ghereeckent: De Backer seide, dat de Backers de besten zijn, want wy en kunnen niet steelen als met vreese, wy hebben altijdt de Broodt-weghers om de deure, en als die ons krijghen soo scheeren sy ons op: maer ghy Mulders steelt soo veel als ghy wilt, men kan het u soo niet nae rekenen. De Mulder ter contrarie seide, ghy weet nochtans wel te seggen, ick krijghe soo weynigh meel uyt mijn Teruwe, de Mulder moet daer veel uyt ghestoolen hebben: Dat is soo seyde de Backer, maer de Boeren die soo naeuw niet en meten voor haer eyghen eeren, daer kondt ghy uwe konst plegen, ende nemen in plaetse van een spijnt, anderhalf, en dat blijckt wel aen u Verckens en Hoenders, die ghy houdt: Iae ick hoore wel antwoorde de Mulder, ghy lieden zijt vroom, en dat uyt vreese van de straffe, en niet uyt vroomigheyt: Doch seyden sy, wy kunnen malkanderen niet scheyden, maer daer komen twee oude Mannen aen gaen, het eene is een Beesem-maker ende het ander een Rijm-snijder, die kunnen

immers niet wel dieverie plegen in haer hantwerck, laet ons het daer aen verblijven, dat zy deden; Riepen dese twee mannen in, en seiden tot haer, wy hebben hier een questie, en wy wilden wel van u beyden versoecken, dat ghy ons daer in scheydet: Waer in bestaet die questie? De questie is wie van beyden de besten zijn, te weten, de Backers of de Mulders, maer niet van ons beyden generalijck? De mannen namen het aen, en met malkanderen buiten ghegaen zijnde', seiden sy teghens malkander, wat sullen wy doen in dese sake, dewijl sy doch beide dieven zijn, want men seght ghemeenlick in een spreeck-woordt, dat ghy een Mulder, en een Backer, en een Snijder, met een Wever in een sack hadt, wat sou daer eerst uit komen? daer ghemeenlick op geantwoordt werdt, een dief, dewijle se het alle zijn: Het is soo seide den anderen, maer nochtans meen ick sal deese saecke te vinden wesen, tusschen dese twee, want daer staet gheschreven, twee sullen op een Meule malen den eenen werdt aenghenomen, en den anderen niet, ergo, soo zijnder noch redelicke Mulders, het welcke vande de Backers niet kan bewesen worden, maer wel dat se ghegaen zijn, ghelijck het blijck by den Backer Pharaonis: Het is wel ghevonden seide den anderen, wy sullen alsoo onse uit-spraecke doen, en condemneeren de Backer in de kosten van dese Procedeure, en

daer een Amende van 50. Krakelinghen, en 50. Koeckjes, gelijck sy deden; De uit-sprake gedaen hebbende, bedanckten de Mannen, en de Backer seide ick hebbe daer niet tegen, het is ghenoegh bewesen.

Van een Apteeckers knecht die een Boer schoor.

Een Boer komende tot Leeuwaerden, in een Apoteeckers huys, alwaer de Meester en de Vrouwe in de Kercke waren, sey hy tegens de knecht ick wilde wel geschooren wesen: De knecht antwoorde, men scheert hier geen hair, ghy moet tot een Barbier gaen: De Boer seide weder, gerieft my, ick hebbe het ghelt ghereed in de hant: De Knecht wederom, men doet het hier niet, het is ons werck niet: De Boer seide, ick wedde was u Meester in huys, ghy soudt het wel moeten doen. Doe seide de Knecht, als ghy immers wilt gheschooren wesen, soo koemt in, dat hy dede, hy een loosen schalck zijnde, nam een Oly-vat en rolde dat in de winckel, settede de Boer daer op, en kreegh een vuile Rijs-sack en dede die den Boer om, en doen haelde hy een Tanghe met een Rooster, begon doe de Boer wat sachjes op het hooft te scheeren, dat de Boer niet en vernaem, overmidts hy so vele te speculeeren hadde op de Dosen, en wat daer op gheschreven was, dat hy nerghens op en

dacht; De Knecht denckende, ick moet noch wat anders by de handt nemen, liep nae achteren toe, en haelde een groote Leer, quam daer mede aen slepen, meenende den Boer die teghen de rugghe te setten, maer de Boer dit vernemende, seyde: Wel Knecht, wat wilt ghy met de Leer doen? De Knecht antwoorde, daer wil ick dy plompe beest mee teghen de rugge op klimmen; Doe sprongh de Boer van de Tonne af, scheurde de sack van den hals, ende seide, scheert ghy my? Ia antwoorde de Knecht, dat hebt ghy immers van my begeert, en ick hebbe geen ander scheeren geleert. Die Boer gingh verstoort wech, en seyde, du schelm is dat scheeren.

Van een Bolle die de Melck op dronck.

Het is gebeurt tusschen Franeker en Leeuwaerden, dat een seecker Boer een Bolle had, de welcke door het gheheele Landt liep, ende quam op een Landt daer de Boer sat en melckte: Dese Boer een Koe of twee ghemolcken hebbende, ging nae een ander Koe, die hy oock melcken wilde, maer hy konde de selve niet wel vanghen: Ondertusschen quam de bolle en dronck de Emmer leegh, de Boer daer niet wel in te vreden zijnde, gingh by de Eyghenaer van de bolle, ende seyde dat hy de melck van hem betaelt wilde hebben die de bolle gedroncken had, het welck hy niet doen

wilde: Raeckten in een pleyt daer over, dat lange tijdt duerde, en haer beyde veel gheldt koste: Soo gebeurde het dat sy te samen nae't Hoff ginghen om haer saken voort uyt te richten, en onderweghe zijnde, vonden daer twee jonghe Studenten, die haer baden, seyden doe teghen malkanderen, laet ons het advijs eens hooren, wat sy van onse sake segghen wy verpleyten onse geldt en dat uyt dertelheydt, om een saecke die niet weert is, daer sy in accordeerden, en stelden dese Studenten de saecke voor, en seyden daer mede te vreden willen wesen. Dese Studenten beyde partyen gehoort hebbende, vraeghden of de bulle gheseten ofte ghestaen hadde? waer op sy antwoorden, hy heeft gestaen. Sy zijn daer op met malkander wat bezijden gegaen en hebben daer aldus beslooten, dat een dronck staende niet en gaf, maer was den broeder gheschoncken, en hebben de uytsprake alsoo ghedaen, en compenseerden de kosten. Sy bedanckten de uytsprake, en seyden, hadden wy dat met den eersten gedaen, wy hadden veel geldts kunnen besparen, en daer mede waren sy goede Vrienden.

Clucht van Botjannerlandt.

Daer is een seecker Landt, genaemt Botjanner-landt, en is bewoont met ruygh plomp Volck, dat so wanneer sy haer bruyloften of waerschappen houden, vreemde spijse

ghebruycken, sy eeten eerst Oyevaers nesten voor Salade, en haer wees-boomen of hooy-boomen voor Ael, en tot haer bancquet eeten sy raden van Ploeghen voor Krakelingen; jae wat meer is, sy gheven de Koeyen speck-struiven, en de Kalvers stock-vis, sy zijn oock soo onvernuftigh datse het Kooren met Bogen afschieten. Dese luiden hebben eens op een tijdt een Buckingh op den wegh gevonden, daer sy seer af verschrikten, niet wetende wat het voor een monster was; Doe quammer een oude Vrouwe, en seide, mijn Soone is seer bereyst hy heeft eens ter Meulen, en twee-mael ter Kercken geweest: Die wierde daer over voor den Raedt ontbooden, alwaer hem dit monster ghetoont worde, en seyden hem, wy hebben verstaen dat ghy veele ghereyst hebt, soo souden wy geerne van u weten of gy dit monster kendet, en ons te segghen hoe het heet; Hy het wel besiende, seide, soo het gheen Leeu of geen Wolf, of gheen Beir en is, soo isset een Ringhel-duive; waer over sy noch huyden ten dage genaemt werden Botjanners.

Pots van twee Ridt-meesters.

Twee Ridt-meesters in een Herberghe te huys-leggende, dat beide slimme Boeven waren, en sy deden malkanderen alle boeverie die sy konden; Soo gebeurde het eens op een avont, dat den eenen na't gemackhuis gink,

om sijn behoef te doen, en siende dat daer eenighe papieren in laghen, tot scheer-messen, ginck heen en bewreef die altemael met Peper, ende teldese altesamen; Des morghens is den anderen op ghestaen, en is oock heen ghegaen nae het gemack om sijn behoefte te doen, en dat ghedaen hebbende, nam een van de papieren en veeghde sijn poorte; Hy dit ghewaer wordende, en wel merckende wien het ghedaen had, dacht in sijn selven, hoe sal ick dat weder betalen, hem bedocht hebbende, riep sijn jonghe, en seide tegens hem, haelt my een emmer met water, en gaet dan uit, en komt dan over een uur of twee wederom hier, dat hy dede. Hy nam daer doe een pot met water uyt, daer hy hem in wiesch, streeck doe sijn broeck af en wiesch sijn achter-poorte daer in: Doen ginck hy wederom nae de Kamer daer sijn spits-broeder sliep, en wenste hem goede morghen, den anderen desghelicks wederom, kleede hem doe datelick aen, en stont op, en hy die nieuws-gierigh was, gingh voort nae het ghemaeck, en siende dat daer een van de briefkens af ghenomen was, dien hy ghetelt had, begon doe te lacchen in sijn vuyst: En wederom binnen komende, seide sijn spitsbroer tegen hem, mijn jonge is my ontloopen, doet so wel en leent my u jonge soo langhe dat hy een boodtschap voor my doe: Hy seide gheern en seide teghens de jonghe gaet waer u

de Rit-meester sendt, hy sondt de jonghe soo veer dat hy bykans twee uuren werck hadde om wederom te komen. Den ander ondertusschen wilde hem oock reynighen, en seide, mijn jonghe hadde my eerst wel wat water moghen halen. Den anderen seyde weder, mijn jonghe heeft datelick een emmer schoon water ghehaelt, ende ick hebbe daer een pot vol uyt gheschept, daer ick my in ghewasschen hebbe. De ander seyde, soo mach ick my in de emmer wassen, ginck heen en spoelde eerst sijn mondt wel te degen, ende voort sijn hooft met sijn handen, ende alsoo hy den anderen niet veel toe vertrouwde, beelde sich in dat hy Peper gheproeft hadde, komt wederom boven gaen, by sijn spits-broer, die hem geliet of hy nergens van en wiste. Den anderen hem vragende, seyde, spits-broeder, hebt ghy van dese morgen al gescheeten? Den anderen wel wetende waerom hy dat vraeghde, vraeghde hem wederom, hebt ghy u mondt al gespoelt? Doe seyde de ander, dat u de Duyvel hael, hoe nae hebt ghy daer de neers in ghewassen? dat is even geraden, seyde hy; Iae seyde den anderen my docht al dat my de Peper in de Mondt quam: ende alsoo bedroogh den eenen Boef de ander.

Van een Vryster die van gheen Ezel bestaen wilde.

Een seecker Boeren Soon, wesende kleyn ende teer van persoon, moest derhalven een Handt-werck leeren, om dat hy onbequaem was tot Boeren werck, soo lieten sy hem een Snijder worden, om dat het een bequaem handt-werck is voor teere Lieden, (ghelijck men in een spreeck-woordt seght, de Snijders die hincken, ende de Schoesters die stincken). De Ionghman sijn Ambacht geleert hebbende, ende tot sijn jaren ghekomen zijnde, vrijde nae een dienst-maeght, ende recommandeerde sijn persoon geweldig, pochte mede op sijn goedt: De Dochter sijn versoeck verstaen hebbende, seyde, ick begeere van u gunt my uytstal om mijn beraedt te nemen tot morgen te twee uuren, ghelijck sy dede; ende van haer scheydende met een kusjen, seyde hy haer goede nacht, ende ick sal morgen wederom komen als gheseght is. Hy quam des anderen daeghs op de ghesette tijdt wederom, ende hy vraeghde haer, hoe sy haer beraden hadde? Sy seide, ick hebbe my beraden, dat ick noch liever wil een Iaer gust gaen, als van een Ezel bestaen: Hier hadde hy doe sijn bescheydt, en afscheydt mede.

Van een Paep die sijn Gemeente leerde dat sy nae sijn woorden maer niet nae sijn wercken souden doen.

Daer was een seker Pape, dat een groot speelder en een dronckaert was, leerende sijn volck dat sy nae sijn woorden, maer niet na sijn wercken souden doen: so gebeurde het op een tijdt dat hy het Sacrament om droegh, en ginck daer mede door slijck en dreck, en het ghemeene volck ginck daer het schoonst was: De Pape vraeghde warom dat sy hem niet na en gingen? Waer op sy seiden, Heer-oom, ghy hebt ons immer geleert, dat wy souden nae uw woorden doen, en niet nae uw wercken.

Van een Paus die sijn Capelaen volle macht gaf om sijn Bichte te hooren.

Het is ghebeurt op een tijdt dat een seker Paus kranck zijnde, dewelke volle macht gaf aen sijn Capelaen om sijn Biecht te hooren, en hem oock te absolveeren, soo wel van pijn als van schult, dat hy dede: De Paus quam te sterven, en werde verdoemt, daer na verscheen hy de Capelaen met een treurig aengesicht, en met treurige kleederen; De Capelaen vraeghde hem of hy de Paus was, hy antwoorde van jae; de Capelaen vraeghde hem wederom, hoe hy soo jammerlijck verscheen? De Paus ant-

woorde, ick ben verdoemt: Wel seide de Capelaen, waerom? ghy hebt doch volkomen aflaet verworven, dat is waer seide de Paus, maer Christus en wilde die aflaet niet aennemen.

Van een Backer die onse lieve Vrouwe om neering badt.

Het is binnen Steenwijck gebeurt dat daer een Backer was genaemt Andries Quaedpenningh, de selve quam in de Vrouwen kercke, by onse Lieve Vrouwen beeldt, die op een groote stoel sat, met het Kindeken op de schoot, haer biddende dat sy hem doch neeringe wilde verleenen; die Koster die achter een pilaer stont, sprak met een teere stemme, backt swaerder; hy hielt aen, en de Koster sprack weder, backt swaerder; hy ten laetsten quaet wordende sprack, swijgh du schijtte, laet dijn Moer spreken.

Een Ander van Quaet penningh.

Het gebeurde dat deese Andries Quaedtpenningh een Huysvrouwe trouwen soude, komende in de Kercke voor de Pastoor, het Formulier gheleesen hebbende, vraeghde haer de Pastoor of sy begheerde dat haer sake mochte ghevordert worden: De Bruydt seyde ick begheere anders niet: Hy dat dwars nemende, seyde, begheert ghy Andries

niet, wat doe ick dan hier? en liep tot de Kerke uyt, en liet de Bruidt daer staen, doch quam door ander onderrichtinghe wederom in de Kerck, en trouwde de Bruidt.

Een vermackelijcke Comoedie.

De Fransche Coning, Hendrick de Groot schiep sonderlinge vermaeck in Tonneel speelen, als zijnde de selve een leersaem tijdt verdrijf, ende met vermaeck stichtinghe. Nu was tot Parijs een Dichter die veele kluchten van de Vryagien van de Hoovelinghen op het Tooneel brachte. Op een seeckeren tijdt de Koningh over deese Kluchjes met dees Dichter discoureerende, liet sijn Majesteyt hem ontvallen, dat hem niet onaenghenaem zijn soude, indien men van sijn Vryaadje een kluchje speelde, alleenigh dat men daer mede niet al te ruygh door-gingh. De ander beloofde sulcks ter liefde van sijn Majesteyt te sullen doen. Binnen weynigh dagen sagh men al-om Biljetten op de hoecken van de straten aen geplackt, in-houdende, dat de Comedianten van den Coningh souden vertoonen een raer stuck, welck noyt ghepresenteert was, geintituleert: *Henrij le Grand triumphant*, in Duyts: Hendrick de Groote triumpheerende. Als de uure van de tijdt te speelen ghekomen was, isser een onghelooftelick ghetal van Volck ghekomen, zijnde yeder nieuws-gierigh dat Spel te

beschouwen, de Koningh selfs verscheen aldaer, ende nam sijn plaets dicht aen 't Toneel. Voorts hier nae begint men te speelen, daer quam op het Tooneel een aensienlick Personaadje, zijnde van taillie ende kleedinge ghelijck als den Koningh, ende dese was vergeselschapt met een groote staet van Raets-heeren Krijghs-oversten, ende Hovelingen. Deese representeerende de Koningh, begind te stoffen en sich te beroemen van sijne vrome Oorlogs-daden, wat Steden hy verovert, wat Veldt-slagen hy gewonnen hadde, seggende voorts, dat hy noch hoopte de gantsche Weereldt te beheerschen, ende sich Monarch van de selve te maecken. Beraedtslaeght voorts met sijne Raedts-lieden by wat middel hier best toe te gheraecken. Sy stemden een-parigh dat men van een machtigh Vorst assestentie soude versoecken, maer van wien en konden sy niet accordeeren, eyndelik nae veel stribbelings vinden sy geraedtsaem, datmen een getal van dartigh duysent duyvelen soude versoeken. Sulks wierd geapprobeert, en daer wierden eenighe Ambassadeurs na der Helle ghesonden. Als sy audientie hadden, waren alle Vorsten by een, Pluto presideerende, nae ghedaene harangue de Ambassadeuren buyten gaende, quam men tot deliberatie, de meesten hoop varen tot dees assestentie ghesint, alsoo de Weereldt hier door vol oproer soude gheraecken, ende alsoo

de windt in haer zeyltje wagen. Als nu sy meest alle tot dees subsidie aen Hendrick te senden waren gesint, soo stonter op een oudt rimpeligh Duyveltjen, zijnde ghebuldt, en hebbende een bril op de neus. Dese raedt sulcks af: Hoe mijne Heeren (seyde hy) wilt ghy sulck een adsistentie aen den Franschen Koningh senden? My dunckt ghy sijne grootsheyt en eersucht weynigh kendt, meyndt ghy dat hy met de Weereldt sich sal vernoeghen? jae zijt vry verseeckert, hy sal de Hel in-nemen, en Pluto uyt sijnen troon stellen. Hier door de Duivelen een vrees aengejaeght zijnde, sloegen sy de assistentie plat af, en moesten de Ambassadeuren onverrichter saecken vertrecken. Dit behaeghde den Koningh noch al wel, gelijk men uyt sijn gesicht konde bespeuren. Hier nae de Ambassadeuren wederom keerende, deden raport van hare ambassade, en dat sy niet hadden verkreghen. Op nieuws besluyt men een Ambassade nae den Hemel te senden, en dartigh duysent Engelen tot adsistentie te versoeken. Soo geseydt, soo gedaen, de Ambassadeuren vorderden hun reys, en klopten aen de Hemels poorten, dan S. Pieter maeckte swarigheyt haer inne te laten, alsoo het niet geoorloft was eenigh levendigh Mensche daer binnen te komen, niet te min uyt complaisance, ende vermidts sy Ambassadeurs waren, die veele privilegien hebben, is haer de poort gheopent.

Stracks liepen die gheruchten in den Hemel, daer waren Ambassadeurs van het Aerdtrijck gekomen. De Heyligen vergaderden daer op aen stondts by een, men vraeghde van wie de Ambassadeurs quamen, en als sy nu verstonden van Hendrick de Groot, soo wist men niet wie de selve was, en niemandt kende Hendrick de Groot. Men vraeghde de Apostelen, sy en kenden hem niet; Maria insghelijcks niet, men gaet tot de Oudt-vaders van het oude Testament, Abraham en kende hem niet: Isaac, Iacob, immer soo weynigh. Eyndelick al om vraghende komt men tot St. Iob: Dese sich wat bedenckende, my dunckt seyd hy, ick ken hem laetstmael in het Smeer-bedde legghende tot meester Iaques in de straet Itonore, badt hy my aen, dat ick hem wilde verlossen. De Koningh dit hoorende, meynde vyer en vlam te spouwen, hy springht als rasende van sijn plaetse, ende roepende de Duyvel heeft u sulks geseydt, schopten hem met de voet dat hy van 't Tonneel af rolde, ende voorts maeckten hy sulcken heeten alarm, dat een yeder sagh nae een goedt heen komen, waer mede het Spel eyndighde. Hy meynde dat niemandt yets daer van wiste, ende naemaels en lusten hem niet de Comedianten van sijn vryaadjen te laten speelen.

Van een Ioncker die sijn Knecht om Dia Satiria sondt.

Een oudt Edelman een jonge Vrouwe getrouwt hebbende, hem niet vertrouwende haer genoegh te kunnen doen, sond sijn jonge na een Apoteecker, en segghende tegens hem, haelt voor my voor ses stuyvers Dia Satiria. De jonghe ginck heen, en tot de Aptekers komende seyde, Meester ick sal hier een seecker Dia Dia Dia halen, en het is my vergeten: De Apteker seyde wy hebben verscheide Dia, wy hebben Dia Catholica, Dia Phoenicum, Dia Prunum; jae seide de jonghe dat is 't, doet my voor ses stuyvers, hy dede hem soo veel, en de jonghe bracht het sijn Ioncker die het selve in nam, en in plaets van haer vriendtschap te bewijsen, leyde hy haer de schoot vol, en maeckter een vergulde Bruydt van.

Van een Mennisten Bisschop die sijn VVyfs pels verwisselde.

Een seker scheven Kerel, de snootste Weder-dooper die in de werelt was, en sijnde een Bisschop van die seckte, een man van een statigh wesen, en sag so wijffelik als een Apostel die de Kalvers maeckt; dese hadde een Concubyne naest sijn deure woonen, daer niemandt quaedt vermoeden op hadde: Soo ghebeurde het op een nacht dat hy by sijn Vrouwe

op het bedde lagh, en hem de grillen wederom in de kop komende, om by haer te wesen, seyde tegens sijn vrouwe, wijf ick krijghe sulcken snijdinghe in mijn lijf, ick moet eens nae het gemaeck gaen; Sy seide doet soo, maer slaet mijn pels om ghy soud anders verkouden, ghelijck hy dede: Hy stont op, en ging achter uyt, en ginck tot sijn Nabuyrinnen weder in, en dede daer met haer het gheen hem luste, maer spoede hem soo kloeck als hy konde, en door het haestigh wederom keeren nam hy de onrechte pels mede, en ginck wederom by sijn Vrouwe op het bedde: Des morgens wilde sijn Vrouwe op staen, en schoot die pels over het hooft, maer konde daer niet in, overmidts sy een dicke Vrouwe was, en die ander daer tegen een teere Vrouwe: Doen seide sy, Man waer koemt ghy aen dese pels? dit is sijn leven geen deegh spel: Hy wist niet wat hy segghen sou, seyde dat het die pels wesen moeste die hy mede ghenomen hadde, en sy quaedt achter dencken krijghende, en wel merckende dat de Aexster de eyeren ghestoolen waren, begon sy te kijven en te rasen dat het die ghebueren hoorden: Doen quam het voort in 't licht, en oock onder sijn Ghemeente, die tot hem quamen en seiden, Broeder, hoe hebt ghy dit soo gemaeckt? Hy wist niet veel te seggen, dewijl't alleman wist: Sy seyden voorders tot hem ghy hadt dat wel beter mogen maken, want dit sal

ons in een quade fame brenghen by onse partijen, die doch alle quaedt van ons spreken, en sullen seggen, sy makender doch gheen werck van, sy seggen, mijn geest begeert u vlees, ende andere sullen segghen, het zijn maer een deel schijn heyligen, Borsten tasters, Tobbe-kruypers, Dreck-wagens, en luxurieuse boeven, hoere-katers, bordeel brocken, en veel andere lasterlijcke namen meer, die sy gewent zijn van ons te spreecken: want het is altijdt met haer die Tibbets, de Huyse koopers, die Faem roovers, en dierghelijcke lasterlijcke namen meer. Ongetwijffelt sullen sy ons nu weder met een nieuwe quade naem versien, het welcke oock geschiede; want hy wordt noch op desen dagh Wissel-pels genaemt, ende sijn Ghemeente de Wissel-pelssen.

Van een Pape die sijn Boeren drincken leerde.

Op een seecker Dorp stondt een Paep op sijn Predick-stoel en predickte, en seyde tegens sijn Gemeente, ghy Boeren ghy drinkt soo onverstandigh als ghy by malkander in 't gelagh komt, soo seght ghy eerst het geldt een kopvol en daer nae seght ghy, het gheldt een mengelen, en daer nae seght ghy een kanne, soo dat het niet mogelik is of ghy moet top-swaer worden; Daerom wilt gy wel doen, so drinkt eerst een Kanne, en dan een Mengelen, en dan

daer nae drinckt by Koppen vol om, soo heeft het fondament daer het op rust; Ghy weet immers wel als men een Thooren bouwt, dat men het swaerste onder maekt. Daerom volgt mijn raedt, ghy sult het goedt bevinden, ick sal te achtermiddagh by u komen, en ick sal u Voor-ganger dan wesen, ghy sult my bedancken, en ghy sult dan soo niet loopen slingheren by de wegh tot spot van anderen.

Van een Soldaet die sijn Wijf of gesoent wierdt daer hy by lagh.

Het is nu onlanghs ghebeurt, doen de Bisschop van Munster, die stadt Munster belegert hadde, datter een Vrouwe was die een Man hadde tijdt gestelt die des avondts te tien uren by haer komen soude buyten aen de Tente, en sy soude hem het stroo openen, om dan sijn wille met haer te doen, daer haer Man by lagh, 't welck geschiede. Hy des avondts komende als gestemt was, hadde sy een gat ghemaeckt, en sy ginck daer voor leggen; hy trok met haer te wercke, en haer Man wat gewaer wordende, seyde, wat moet daer aen de Tente te doen wesen? Waer op sy antwoorde, ick weet het niet: Ick geloove wel, seyde hy, datse malkander daer wat soenen; dat gheloove ick oock wel, seyde de Vrouwe, want sy wiste wel dat het waer was.

Van twee Nieuw gehoude.

Een seker Ionghman een jonghe Dochter getrouwt hebbende, soo hy meende, quam doe de eerst Bruylofts nacht was by haer te bedde, doe vertelde hy haer uyt jock, en seide, Liefste, ick hebbe een jonghe dochter van een Jaer oudt dat ick lief hebbe, en die moeder heb ick oock lief ghehadt, en ick begeere ghy sult het oock lief hebben: Waerop sy seide, ick hebbe oock een Soontjen ontrent van anderhalf Iaer oudt, by sulcken Ionghman ghehadt, soo kunnen wy dan noch t samen wel een houwelick maken. Hy seer t'onvreden wesende, seyde des morghens teghens haer Vader, u Dochter heeft my bedrooghen, sy heeft een kind ghehadt by sulcken Ionghman, ick denck haer niet te houden, want sy heeft het selver my geseght. De Vader antwoorde dat heeft sy uyt kortswyl geseght: Neen seyde hy, sy heeft my man en peert genoemt: De Vader seide wederom, ick weet raedt, ick sal de Moeder by haer senden, die sal haer onder vraghen, en wy sullen achter de deure staen en hooren wat sy seggen, gelijck sy deden. De Moeder die ginck by de dochter, en vraeghde haer of sy sulcks teghens haer Man gheseght hadde, dat of sy een kindt by een ander ghehadt hadde, of dat waer is, en of zy het uit jockerye geseght had? Sy antwoorde, ick hebbet in ernst geseydt, als

de waerheydt was: Hebt ghy dan een kindt gehadt? Sy seyde jae: Wel, sult ghy dat dan tegen u Man seggen? Waerom niet, hy sey my het sijne Du gecke oye, sey de Moeder, ick hadde wel drie kinders gehadt eer ick u Vader kreegh, en ick hebbe het hem mijn leven niet geseght. Sy die achter de deure stonden, en hoorden dit alles aen, waren seer verwondert van het gene sy teghen malkander spraken; de Vader seyde, wy moeten ons ghedulden Swager, het schijnt wel men kanse soo niet krijgen als sy van de Moeder komen.

Van de Landt Gravinne van Hessen die geern een Swabe wilde sien.

De Landt-Gravinne van Hessen was eens begeerigh om een Swabe te sien, alsoo sy die dickwils hadde hooren noemen, seide teghens eene van haer Hovelinghen, ick hebbe veele van een Swabe hooren segghen, ick wille wel geern eens eene sien; die Hovelingh antwoordde, sy komen hier dickwils, ick sal mijn Ghenadige Vrouwe dan wel waerschouwen: Soo ghebeurde het dat daer een Swabe op het pleyn quam wandelen, en den Hoveling hem siende, wel wetende dat het een Swabe was ginck binnen en seyde teghens haer; mijn Ghenadighe Vrouwe, daer gaet een Swabe op het pleyn wandelen; Sy uytkomen vraeghde waer is hy? Hy seyde daer gaet hy, die in dat

gesmette Leer gekleedt is, dat is hy. Sy verwondert wesende, seyde, ick hebbe mijn leven gheen dinck ghesien, dat soo wel nae een mensche gelijckt als een Swabe, als dat Dier spreken kon, men soude het in den Oorlogh kunnen gebruycken.

Van twee die gebiecht hadden.

Twee persoonen te Biecht gaende aen sijn Heyligheyt, den eenen quam eerst en dede sijn Biechte, seggende, Heylige Vader, ick hebbe grootelijcks gesondight; Wat is dat dan dat ghy gedaen hebt, vraeghde hem de Paus? Ick hebbe my eens verloopen met een Bagijne en mijn wille daer mede ghedaen, begeerende daer van absolutie: De Paus wederom seyde dat is groote sonde, en swaer om te vergeven dat soude veel ghelts moeten kosten; Hy seyde, dat hebbe ick niet mijn Heylighe Vader soo meught ghy dan voor den Duyvel varen ende hy moest alsoo onghetroost wech gaen. Den anderen quam oock om sijn Biechte te doen, ende seyde: Heylighe Vader, ick hebbe my grootelicks verloopen. De Paus seyde laet hooren: Ick hebbe, seyde hy, onnatuerlicke moet-wil bedreven met een Koe: De Paus seyde, dat is een groote gruwel, maer men kan met gheldt veel doen: hy seide, dat heb ick ghenoegh, ende sy veraccordeerden om een stuck geldts, kreegh Absolutie, ende

ginck doe heen. Hy quam weder by sijn mede maet, ende hem vraeghende hoe hy ghevaren was. Och! seyde hy, voor my was geen genade, ick hadde geen gheldt, maer hoe bent ghy gevaren vraeghde hy wederom? Al wel seyde hy, hadt ik meer geldt ghehadt, ick hadde de Koe wel mogen trouwen.

Van een Woeckenaer.

Een Woeckeraer was eens in een Kercke, maer quam daer seer verstoort wederom uyt loopen, om dat de Pastoor gesegt hadde dat de Duyven alle Woeckenaers in de helle soude dragen, en hem bejegende een goedt Gesel, hem vragende hoe hy soo toornig was: De Woeckenaer antwoorde, over de Munnick, die daer staet en predickt dat de Duyvel alle Woeckenaers in de Helle soude dragen: De Gheselle sprack, dat lieght hy, gheeft my een stuck geldt, ick sal het tegen staen voor al het volck, en segghen dat hy qualick gheseght heeft: De Woeckenaer gaf hem een stuck gelt, en ginck doe in de Kercke, tegen de Predick-stoel over staen, met de Woeckenaer by hem, ende seyde teghen de Pastoor, ghy hebt niet recht van de Woeckenaers gesproocken, dat haer de Duyvel in de Helle sal dragen. De Pastoor vraeghde, waerom niet? Daerom, seyde hy, de Duyvel salse soo veele eere niet aen doen, maer hy salse by de beenen ne-

men, en sleepenser soo in. De Woeckenaer liep wederom verstoort uit de Kercke, en was sijn geldt noch toe quijt, dat hem spijttede.

Van een Brief die de Paus aen de Keyser schreef.

Een seecker Paus schrijvende eens aen de Keyser een Brief, hem noemende sijnen Soon, ghelijck de Pausen ghewent zijn aen Keysers en aen Koningen te doen; Soo ghebeurde het dat desen Brief gelesen worde in't by wesen van de Narre, die het selve hoorde, dat hy de Keyser sijn Soon noemde; doe seyde de Narre, dat lieght die olde Schelm mijn Heer is gheen Papen of geen Hoeren Soon, hy is van vroome Ouders gebooren.

t' Samen spraeck tusschen twee jonghe Dochters.

Twee joege Dochters t'samen uit wandelen gaende, soo vraeghde den eene den anderen, en seyde, indien de mannelickheden vleughelen hadden, wat Ambachts-lieden souden daer de meeste schade by hebben? Den eenen dat vreemt voor komende, wiste niet wat sy daer op antwoorden soude, seyde, ick hebbe mijn leven op sulcke dinghen niet ghedacht en kan daer oock gheen reden van gheven De ander seide weder, kondt ghy dat niet gissen? Neen ick, seide sy wederom; Wel, seyde

de ander, dat souden de Wevers wesen: Waerom dat seyde sy; Ick soude voor eerst van mijn garen, dat ick ghesponnen hebbe, gheen doeck laten maken: Wat dan vraeghde sy weder? Ick, seyde sy, soude daer Netten van laten maken om die te vanghen, en dat souden daer vele doen, en dan souden de Wevers weynigh neeringhe hebben.

VVijven Discours.

Twee jonge-Iuffrouwen sittende by malkanderen om een praetjen te houden, soo ghebeurde het dat daer een windt hondt sijn beck op des eenen Iuffrouws schoot leyde, en sy hem wat stroockende, seyde, wat hebben de Beesten vreesselicke becken; Ia seyde de ander, dat soo een beest u Mans ghereedtschep in de beck hadde, en u Man hadde sijn mondt voor sijn neers, wat hadt ghy dan liever dat hy beet, of dat hy scheet? De ander Iuffrouw seyde dat is een vraeghe die met hoornen is, daer kan men niet ongheschendt afkomen; De ander wederom seyde, ick wiste daer noch keur in: wel seyde den eenen weer, wat soudt ghy dan kiesen? Ick soude liever hebben dat hy scheet, soo mocht sijn mondt weer spoelen, maer als hy beet, soo was hy het sijne quijdt, en so soude mijn schade de grootste wesen.

Wijven van een Hondesteert gemaeckt.

Een seker Pape seide eens op sijn Predickstoel dat de Wijven van een Honde-steert gemaeckt waren, ghevende daer reden van, en seyde, daerom staense noch op alle hoecken en kassen als de Honden, kaf, kaf, kaf, en waer de Mans te biere gaen loopen sy'se stracks na, ghelijck de Honden haer Meesters doen; en sy zijn oock met de Vloon gequelt, het welcke sy noch van de Honden natuere behouden hebben. Doe was daer een oudt Wijf die dat hoorde, ende sprack; jae Heer-oom, ghy behoort de Vrouw-luiden soo niet te verachten, want op de mans valt oock al wat te segghen, het is met haer oock also klaer niet. De Paep seyde waerom niet? sy zijn immers uyt der aerden ghemaeckt: Niet geheel seyde sy, haer buyck is van een Katte rugge gemaeckt; Gheeft daer reden van, seide hy; Sy wederom seide, men siet immers wel als men een Katte de rugge stroockt, soo steeckt sy haer steert op; soo zijn de mans oock als men haer over de buyck stroockt, en dan soo rijst haer steert mede om hoogh.

Van een Apoteeckers Ionghe die hem vergiste.

Een seecker Doctor hebbende eens twee Pacienten, waer van d'eene een oudt Man was, die een jonghe Vrouwe getrouwt hadde,

en begheerde wat tot versterckinghe van sijn natuure. De ander was een jonck Man, die en konde gheen stoel-ganck krijghen, begheerde een Purgatie ghemaeckt te hebben. De Doctor ginck tot een Apteecker, en ordineerde voor haer beyde, en seyde, stiert elck het sijne, en ginck doe wegh. De Apoteecker stierde sijn Ionghe daer mede heen, en de Ionghe hem vergissende, brenght het verkeert. De oude Man het ingenomen hebbende, ginck te bedde, en een half uur op het bedde ghelegen hebbende, kreegh snijdinghe in sijn buyck, dat hy uyt het bedde moest, en dat duyrde de gheheele nacht, soo dat de Vrouwe daer weynigh van te bed was, en seer te onvreden. Den anderen nam des morghens het sijne oock in, en meende daer stoel-ganck me te verkrijgen, maer in plaets van dat kreegh hy verrijsenisse, soo dat hy liever een Venus dier hadde, als een Kack-stoel. De Doctor ginck 's anderen daeghs sijn Pacienten eens besoecken, en quam eerst by de oude Man, die hy noch op 't bedde vondt, en vraeghde hem hoe hy ghevaren was. Hy antwoorde, ghy hebt my bedrooghen, in plaets van versterckinghe van mijn natuyre, hebt ghy een Purgatie gemaeckt. De Doctor wel merckende wat daer schuylde, lachte in sich selfs: En ging doe na den anderen, vraegde hem oock hoe het hem vergaen was, en of hy al stoel-ganck ghehadt hadde, Ick mocht

de Duyvel op u lijf ghehadt hebben, ick ben gheweest als een rasendt mensche, ik heb beter een Vrouw-mensch van doen gheweest, als een Kack-stoel. Doe ginck de Doctor al lachende wegh.

Van de Boeren die Goudt aten, en Kooper kackten.

Het is ghebeurt dat binnen Enghuysen eenighe Sturghers, of soo mense noemt, Quacksalvers waren, die dapper op-sneeden van al haer Cuiren die zy ghedaen hadden, toonende daer veele Certificatien en Bollen van, en alsoo zy het Gheloove ghekreeghen hebben van S. Iacob, ghelijck in het voorgaende bewesen is: Soo ghebeurde het dat sy groote toe-loop kreeghen van Boeren, die sy seiden dat al-te-samen eener-hande sieckte was, en, seyden dat de Boeren moesten haer brenghen een Mans hembt, een stuck Roock-vlees, en ontrent een half loodt Erf-goudt, seyden dat sy souden aen het Goudt niet verliesen, alsoo sy het door den stoel-gangh weder souden lossen, behoefden slechts de materie maer uit te wasschen: De Boeren (die doch van sulcken imaginatie zijn om vreemde Landt-loopers en Quack-salvers meer te ghelooven als de beste Doctoren en Medicijns) namen dat aen, en bestelden haer het gheene

sy ghe-eyscht hadden; Bevoolen doe de Boeren dat zy het souden in-nemen in het eerste quartier van de Mane, het welck zy deden; de quacksalvers ginghen tot een Geel-gieter, en kochten daer Vijlsel van Kooper, gaven dat de Boeren in, in plaets van Goudt: En doe de Boeren dat in het lijf hadden, lichten mijn Heeren de quacksalvers de hielen, en vertrocken doe by de Noorder Sonne; De Boeren dat selve wat in het lijf ghehadt hebbende, begon het te wercken, en sy op potten kackende, bewaerden sy elck haer dreck wel, wiessen en spoelden dat weder schoon, waer in sy onder in de Pot het Vijlsel vonden, waren seer verblijdt, meenende dat zy het Goudt weder ghevonden hadden, brenghende het selvighe tot een Goudt-smit om weder aen een stuck te laeten smelten, het welck doe gheschiede: De Goudt-smidt seght, mannen, blijft hier soo langhe by, ick sal het met der haest doen, ghelijck zy deden, het selve ghesmolten zijnde, sagh de Goudt-smidt dat het Kooper was, en seyde, Mannen, dit is gheen Goudt, maer het is Kooper: De Boeren siende verbaest toe, en seyden; wy hebben Goudt ge-eeten, hoe! souden wy dan Kooper gescheeten hebben? Doen saghen sy dat sy bedrooghen waren, want haer siecken waren als soo fris als een doodt Peert.

Van een Pape die een nieuwe spraecke oprechtede met sijn Dienst-maeght.

Een seecker Pastoor Huys-houdende met sijn Meydt, dewelcke met malkanderen een seecker spraecke ghepractiseert hadden, waer door sy malkander konden verstaen; Hy noemde de Meydt Colongnia, en sijn Hondt Colvia, en een Worst Caldunia; en alsoo hy aen de Kercke woonde, en in sijn huys sien konde, sagh hy dat de Meydt een Worst op de Rooster leyde, en dat de Hondt quam en nam de Worst van de Rooster, en riep van sijn Predickstoel; Colongnia, sla Colvia al om Caldunia. Siet, hoe slockert hy daer: De Boeren seyden, onse Pastoor moet een gheleert Man wesen, hy kan soo schoon Latijn spreecken; alsoo sy meenden dat het in sijn Predicatie te passe quam.

Van een Pape die half droncken in de Kercke quam.

Het is ghebeurt dat een seecker Pape eens op een tijdt by de Scholte van het Dorp in het ghelagh sat te drincken, en sich droncken en voll ghesoopen hebbende, en des anderen daeghs in de Kercke komende om sijn dienst te doen en noch half droncken zijnde van den avondt-sagh, viel in de slaep, en als daer ghe-

songhen was stiet hem de Koster aen, seggende; Heer-oom het is uyt: Hy ontwaeckende, meenende dat hy noch in de Herberghe was, en seyde; Schenckt het weer voll en gheeft het de Scholte.

UIT.

Voor-Reder. *Aen den* Lezer.

Gunstige Leser,

Dewijl der niet en is dat een Autheur kan en moet meer tot schrijven anporren, als wanneer hy siet dat sijn Schriften in 't licht komende, met een bly aenghesicht en goet gemoedt van alle Man verwelle-koomt en aenghenomen worden. Soo zijn wy recht daer door bewoghen, om het Derden deel van onse Kluchten, (dat niet minder vermaecks dan het Tweede den Goedt-willigen Leeser sal aanbrenghen) aen de Lief-hebbers mede te deelen Want het Tweede deel voor een Jaer uyt ghegeven is, soo haest niet van de Pers ghekomen, of is terstont van veele ghesocht en uytgekocht, soo dat het ons niet vreemt ghedocht heeft het Derde-deel in de herdrukkinghe daer by te voeghen. Op dat onse werck den Goedt-gunstigen Leeser niet alleen de selfde geneuchte, maer (een grooter veldt van Boerterijen en ware geschiedenisse voor stellende) oock meerder aengenaemheydt mach veroorsaecken, twijffel niet of den Lief-hebber sal goede vernoeginghe, soo niet, doch in het meeste in alles scheppen. Want dese uyt de selfde Geest daer de voorighe voort-ghekomen, met gheen minder aertigheydt op het papier ghestelt zijn. Van de nuttigheyt en profijt der Kluchten dynckt my onnut en overvloedigh veele te schrijven, dewijl het een materie is die sich selfs ghenoeghsaem recommandeert, en van

niemandt ghehater en wordt, dan van stuire onverstandighe Grijnebyters, jae van soodanige daer gants geen vermaeck aen en is, waer van wy nae de leere des grooten lichts ERASMI ons moeten wachten, niet anders als van bytende Honden en krabbende Katten, op dat wy door haer ommegangh van alle Menschen gunst niet berooft en ontbloot en worden Voorders wil ick versoecken van de Goet-gunstige Leser; dat, soo hem yets onaengenaems mochte komen te ontmoeten, hun ghelieven sal een blaetjen om te slaen: Want niemandt heeft oyt soo gheluckigh gheweest, die elck een heeft kunnen behagen,

Vaer Wel.

De Geest van Jan Tamboer,Tot nutt en dienst voor de Kortswijlige Geesten by een versamelt. Derde deel.

Clucht van een Moorjaen en een Boer.

Een seecker Moorjaen komende in't Sticht van Munster, quam voor een Hecke, alwaer hy niet wel door kon, en een Boer daer ontrent wesende, riep hem om het Hecke open te doen: Den Boer desen zwarten Mensche siende, was vervaert, en dorst niet komen, den Moorjaen begon te schelden, en dreyghde hem te slaen. De Boer seer bevreest, quam al bevende en opende het Hecke: Open ghedaen zijnde, vraeghde hem de Moorjaen waer de wegh nae Koesvelt was, den Boer sijn hoet af-nemende, seyde, mijn genadige Heer Duyvel, dat is de naeste wegh, maer daer staet een Kruys onderweghen, ick weet niet of mijn Heer daer voorby derft, an-

dersints kan mijn Heer de ander wegh nemen, maer dat is wel een half uur gaens om. Doen reedt hy voort, en hy smeet de Boer een schellingh toe, maer de Boer en dorst het niet aentasten.

Aerdige Klucht van een Schilder die sijn Macker vergulde.

Een seecker Schilder tot Enghuysen des avonts by de Strate gaende, hebbende noch een gesel by hem die hem gelijck was, als men seght, ghelijck soeckt ghelijck, als de Duyvel seyde, gelijck vindt ghelijck, doen sagh hy een Koolbrander. Dese twee resolveerden om een praetjen te gaen, quamen voor een goet Mans deure, klopten daer aen, meenende dat de Dochter uyt komen soude, het welcke haer Vader niet wilde lijden; Sy daer over quaedt worden, resolveerden dat men haer een Bruydt voor de deure brenghen soude, te weten, een tonneken met stront, om haer voor de deure te brengen, t welck geschieden soude; De Schilder droegh het eerst een wijle, sette het doe op sijn Mackers hooft, die daer mede heen gingh: Hy ondertusschen een Wijn-verlaters Stock-mes by hem hebbende, hieuw de onderste hoepen van dat Tonneken, so dat de bodem in schoot, en liet sijn Macker daer met de kop inschieten, en liet hem daer alsoo met staen en ginck sijns weeghs. Sijn Macker niet wetende hoe het ghekomen was, riep om hulpe, tot dat

de Ratel-wacht quam, die hem soo vergult vonden staen, en hem hielpen.

Van een Man die meende dat hem de Duyvel halen woude.

Het is tot Campen ghebeurt dat eenighe Drincke-broes by malkander in een Herberge waren te drincken, en eene van haer was in de Hof gegaen om sijn behoefte doen, en een ander volghde hem, en in de Hoff komende, rees d'eerst uyt-gegane over eynde, en liet de Broeck op de hielen vallen; Den anderen van hem niet wetende, wierde vervaert, alsoo het duyster was, meende dat daer spoeck stondt, en riep wie daer? Den anderen sweegh al stille: Hy roept noch eens wie daer? en die ander sweegh noch al stille, en quam soo nae hem toe gaen. Hy noch meer vreese krijghende, trock op de loop, en om de naeste wegh te kiesen, sagh hy een Venster open staen dat leegh by der aerden was, om daer in te klimmen, dat hy dede: De ander een loosen schalck zijnde, liep hem aen, en greep hem by de beenen, settede sijn eene been teghen de Muyre en trock hem te rugge: De ander begon te krijtten, en riep om hulpe; Hy die daer en tegen een sterck man was, hielt hem lustigh vast: Hy seer beanghst zijnde, riep, mannen Broeders helpt my, de Duivel wint het anders, en doe quamense en helpen hem, maer en konden het hem

sijn leven niet uyt het hooft brenghen, hoewel de Man selfs seide, dat hy het geweest was die hem by de beenen getrocken hadde: Hy daer en teghen seide dat het onmoghelick was, dat een mensche sulcke kracht hadde.

Clucht van een Man die nae wat nieuws vraeghde.

Een seecker Ossen-weyder tot Deventer, naer Enghuysen reysende, om magere Ossen te koopen, soo quam daer ondertusschen een goedt Ghesel tot sijnen huyse, ende soende hem sijn Wijf af, met de Dochter ende de Maeght. Hy weder t'huys komende, ontmoete hem sijn nieuwe Swager, die hem welkoom heetede, hem bedanckende; vraegde hem doe voort of hy oock wat nieuws uyt Hollandt bracht? waer hy op antwoorde van neen, en hy wederom vragende, is hier ook yet nieuws ghepasseert, terwijl ick uit gheweest ben? Hy antwoorde oock van neen, maer als gy in huys komt, seght anders niet als ick weet het wel: Hy in huys komende, was de Meyt in't Voorhuys, en heete hem wellekoom: hy seide, ick weet het wel; De Meydt verbaest wordende, van sulck antwoort, liep nae de Vrouwe toe, die in de Hoff gegaen was, en seyde: O Vrouwe! mijn heerschap weet het, De Vrouwe seyde, hoe kan hy het weten, ghy hebt hem qualick verstaen, gaet heen ende heet hem noch eens

welkoom. De Maeght dede alsoo: hy wederom seyde, Ick weet het wel: De Maeght gink weder nae de Vrouwe toe, ende seide, voorseecker weet hy het, want hy seght dat hy het wel weet. De Vrouwe wederom seide, het is onmogelick, daer is immers niemandt vreemts in ons huys gheweest, gaet noch eens heen, ende seght Heerschap, hoort ghy het niet, dat ick u welkoom hiet, datse dede. Hy seide wederom, ick weet het wel: De Maeght quaedt wordende, seyde, weet ghy het, soo weet ghy het, hy heeft u Wijf en u Dochter alsoo wel gesoent als my. Doen hoorde hy immers wat nieuws, al was het niet veele goedts.

Liefde tegens een Smit, en haet teghens de Weevers.

Een Smit woonende in een seecker Dorp, beginck een doodt-slagh, worde daer over geaprehendeert, en tot der doodt verweesen. De Boeren van 't Dorp die hem lief hadden, ginghen by de Drost, versoeckende perdoen, seggende dat hy een goet arbeyts man was, en dat sy en de omleggende Dorpen groot gerijf van hem hadden, alsoo zy maer een smidt hadden: De Drost seyde, mannen, daer is een moetwillighe doodtslagh gheschiedt, daer moet immers justitie gedaen worden: De Boeren gaven weder tot antwoordt, als het doch wesen moet, soo hebben wy twee Wevers,

daer wy aen eene genoegh hebben, so kan mijn Heer Drost een van de Wevers hanghen laten, en laten de Smit weer los.

Van een Momber die sijn Reeckeninghe dede.

Een seecker Man zijnde gestelt tot een Corateur of Momber over eenige Wees-kinderen, dewelcke het Weesen goet door braght, en wierde daer over voor de Wees-vaders ontbooden om reeckenschap te doen, te weten van sijn ontfanck en uytgave: Hy de Heeren Wees-vaars toonende sijn mondt, en seyde, daer is mijn ontfanck geweest, en hem om keerende wees haer de neers, seyde, daer is mijn uytgave geweest en hy en konde anders gheen reeckeninghe doen, alwaer hy grooten loon voor ontfingh van een hant voll Bircken Rijsebry, en een gebraden schouder dat sijn rugghe ghewaer wierdt, en hy moest daer doe oock mede te vreden zijn.

Van een Iuffrouw die de Pot op vreeten woude.

Een seecker Rijcke Vrouwe woonende tot Grooten-broeck in de Streeck, buyten Enchuysen, alsoo sy op een tijdt sieck was, ontboodt daer over een Medecijne Doctor, ghenaemt Paludanus, begeerende van hem dat hy soo wel wilde doen en ordonneeren haer yets

dat haer dienstigh mocht wesen, ghelijck hy dede: Ordineerde haer yet 't welck in een Potjen gedaen wierd, seggende tegen de Apoteeckers knecht brenght dat potjen tot soo een Man, en seght dat het voor sijn Vrouwe is, en dat sy dat te samen innemen sel. De Knecht ginck heen en dede gelijck hem bevoolen was, en quam wederom. Des anderen daeghs is den voorsz Doctor heen ghegaen om te sien hoe het met sijn Patient al was; hy daer komende vraeghde hoe het met haer was, en of sy het inghenomen hadde het geene hy gesonden hadde: Sy voor antwoordt ghevende ten deele, maer de rest is soo hart, dat ick het niet bijtten kan: De Doctor verwondert zijnde, en niet wetende wat hy denken sou, seyde, laet het my eens sien; Sy kreegh dat potjen en liet het hem sien, en seyde, dat in dit potjen geweest is was wel om in te nemen, maer de Pot selve en heb ick noch niet meer van ghegeeten als de Doctor sien kan. De Doctor noch meer verwondertzijnde, begon te lacchen, en seyde Wel Iuffrou, woud ghy de Pot mede opeeten? Sy antwoorde jae, de Knecht heeft my gheseght ick soude het te samen innemen De Doctor wederom seyde Iuffrouw, de Knecht kon het immers in sijn hoet niet brenghen, en seyde voorders Iuffrouw ick moet de Pot met my neemen, doet soo seyde sy; Hy heeft de Pot langhen tijdt bewaert by sijne Rary-

teyten, en meenigh mensche getoont, also daer een groote hoeck uyt ge-eeten was.

Dispuyt tusschen een pape en een Koster.

Het is een ghebeurt dat een Koster met een Pape in dispuyt raeckten, en de Koster vraeghde de Pape, waerom dat de Papen geen Echte Vrouwen mochten hebben, dewijl doch alle Priesters des Ouden Testaments al te samen zijn getrouwt gheweest: De Pape tot antwoordt gevende, dat sulcx nu by het Nieuwe Testament van sijn Heyligheyt verbooden was, uyt oorsaecke dat alle Priesters nu de Kercke ghetrout hadden, en mochten daerom geen ander trouwen. De Koster seyde dat hy met sulcke reden niet gecontenteert was; nademael hy hem selven, meenende de Pape, wel dickwils hadde de Kercke sijn Moeder hooren noemen; en soo dat waer was souden alle soodanighe Papen in bloedt-schande leven, want het is ongheoorloft sijn Moeder te beslapen: Ende oock soo moest de Kercke een Hoere wesen, want want ick hebbe dickwils ghesien dat de Leyen-decker daer op sat, soo moesten dan alle Papen Hooren-draghers wesen.

Van een Snijder die een Beurs met gelt met drooge lippen verteerde.

Een seecker Snijder woonende tot Amsterdam op een Burghwal, die een Buurman had die dagelicks om een Pintjen ginck: Dese Snijder maeckte de rekeninge die hy alle daghen ses stuyvers verteerde, leyde alle daghen ses stuyvers op, en dat duerde soo een jaer of drie, en doe sag de Snijder eens hoe veele gelt hy bespaert hadde: Dede dat in een Sackjen, ginck daer mede voor sijns Buurmans deure staen, slengherende dat sackjen om het hooft, roepende, dit heb ick met sparen ghewonnen, dit heb ick met sparen gewonnen, slingerde so langhe dat de Snoer brack, en het gheldt in de Burghwal vloogh: Doe stondt de arme Snijder en sagh jammerlijck toe, en hadde alsoo sijn geldt met drooghe lippen verteert, en wierde noch van yeder een toe begheckt en uyt ghelacht.

Van een Handtswellinghe.

Het is eens ghebeurt binnen Campen dat daer een seker Iuffrou was, die een Iongman aensprack, seggende dat hy haer belofte van trouwe ghedaen hadde: Hy daer en tegen sulcks ontkennende: Sy dede hem voor het Recht roepen, en dede derhalven eenighe Vrou-luyden citeeren om ghetuyghenisse der

waerheydt te gheven; alwaer haer ghevraeght worde, of haer bewust was dat hy sijn wille met haer gedaen hadde; Sy antwoorden dat sy daer niet van wisten, en dat men daer niemant by en roep: Doch de eene verklaerde dat sy de handt in sijn Broeck hadde, ende hadden alsoo te samen een Handt-swellinghe, ghemaeckt.

Clucht van een Burgemeester van Zurich.

Een seecker Burgemeester van Zurich, dat een Gierigaert ende een woeckenaer was, ginck dickwils des morghens vroegh tot de Poorte uyt; de Poortier hem vraghende waer hy soo vroegh heen wilde? Hy antwoorde, ick wil heen Boeren schinden. Soo ghebeurde het op een tijdt dat daer een Boer quam die een Koe af-ghestorven was vraghende aen de Poortier, waer dat de Schinder woonde, ende de Poortier wees hem aen des Burghemeesters huys: De Boer daer komende, vraeghde de Burghemeester ofte hy soo wel wilde doen en Villen hem een Koe: De Burgemeester vraeghde hem, Wie heeft u hier gesonden? Hy seyde, de Poortier. De Burgemeester verstoort wordende, liep nae de Poortier toe, hem vragende of hy de boer aen sijn huys ghesonden hadde, ende gheseght dat hy een schinner was; De Poortier seyde jae, want mijn

Heer heeft my dickwils selfs gheseght, dat hy ginck uyt Boeren schinden, doen docht my, die niet te goedt was om Boeren te schinden, oock niet te goedt was om een Koe te villen.

Van een Boer die Alssen-wijn dronck, meenende dat het Galle was.

Een seecker Boer in Zallandt, beschuldigt zijnde aen sijn Landt-heer, dat hy hem sijn Eycken hout af hieuw, om Dijcken en Dammen daer mede te maecken, waer over de Landt-heer qualick te vreden was. Soo ghebeurde het op een tijdt dat dese voorsz Lant-heer op een morghen stondt in de Alssen-wijn was, ende den Boer die quam daer voor-by gaen, de Landt-heer hem siende, riep hem in, en seyde: Wat hoor ick van u? ghy hout my het Eycken hout af, om Dijcken en Dammen te maecken, daer doet ghy my gheen vriendtschap mede, ghy kondt immers wel week hout nemen, dat daer ghenoegh is: De Boer sulcks ontkennende, dat het noyt gheschiedt was: Dat is my lief seyde de Landt-heer, soo brengh ick u dan, eens gedroncken hebbende, langhde hy de Boer den Roemer: De Boer de Roemer in de handt krijghende, en niet wetende wat daer in was, seyde: Mijn Heer, soo ick daer schult aen hebbe, soo moet dit Galle worden dat ick in't lijf drincke: De Boer ghedroncken hebbende, en proefde dat het soo bitter

was, meende dat het in Galle verandert was, en hy sijn schult bekennende, seyde, Och Godt wreeckt, al spreeckt hy niet.

De een stoot de ander het Bot uyt de Neuse.

Seecker Ionghman nae een jonge Dochter vryende, het welcke wat langhe duerde eer hy by haer in gunst konde geraecken, soo gebeurde het dat hy op een avont by haer quam, en hielt al sterck aen, quam op 't leste soo verr' dat hy by haer in huys geraeckte, (en alsoo sy te Antwerpen groote ghebouwen van huysen hebben, alwaer groote Kelders onder zijn, de welcke sy mede bewoonen) soo quam hy met haer in de Kelder, en met haer soetjes discoureerende van sijne liefde die hy haer toe droeg begon hy soo veel van haer te verwerven, dat hy te nacht precijs te een uure aen haer deure soude koomen kloppen, en de Maeght soude hem in laten, ende hem geleyden op de Kamer daer sy sliep, en als dan sijne vyerighe brandt te koelen, en sijne ruste te nemen in sijns Liefs armen. Het welcke een Fiel (soo men op sijn Antwerps seght) of een Vagebondt, die in het Kelder-gat lag, hoorde. Desen quant hem verstoutende, klopte aen de deure, soo dra als de klocke een uure geslagen hadde, de Meyt het kloppen hoorende, opende de deure, nam hem by de handt, ende gheleyde hem in donckeren

(gelijck haer bevoolen was) op de Kamer by de voorsz Iuffrou: Hy by haer komende sweeg al stille, en trock hem uyt, ginck by haer onder ligghen, en koelde sijn brant met haer; sy noch niet wetende of het was haer Serviteur die sy bescheyden hadde: En alsoo hy dien nacht in Venus Boomgaert al vry veel gearbeyt hadde, begon hy in het eynde slaperigh te worden, en sliep tot den lichten morghen: Sy des morghens wacker wordende, sagh daer so een vreemt Bakhuys by haer liggen, verschrickte. Hy die sulcks hoorde, ontwaeckte terstondt, en seyde; Mijn alderliefste, indien ghy het doen woudt, ghy kondt my wel laten Schavotteren, maer wat is het, dan waert ghy selver oock geschendt. Doch sy een goet genoegen hadde, dat hy sijn boogh wel had konnen af-schieten, en bedenckende haer dat het doch niet goet konde komen, liet hem andere kleederen maken, trouwden hem voor haer Man. Maer d'ander klopte ondertusschen, doch en wierde niet in ghelaten, maer wierdt het bod uyt de Neuse ghestoten.

Clucht van drie Studenten.

Het is ghebeurt dat drie Studenten op een tijt by eenige Ioffrouwen op een Collassion ghenoodight waren, alwaer sy lustigh vrolick waren: En alsoo het lange duerde dat

sy by malkanderen zijnde, soo moest den eenen een boodtschap doen, daer hy niemand om senden kon; en de maniere van kleedingh was dat de Broeck en 't Wambais aen malkanderen vast sat, soo konde desen sijn Broeck soo kloeck niet los krijghen, trock sijn Wambais uyt en scheet door haestigheydt in de Mouwe van het Wambais; Hy die doe verlegen was; en niet wetende hoe hy het best klaren sou, snee de Voeringe uyt de Mouwe, alwaer den stront in sat, trock het Wambais doe wederom aen. En hy die een loosen Schalck was, kreegh een Blaesbalgh, en brack die loos, stack daer de voorsz Voeringhe, die vergult was in, en sloegh de selve doen weer toe, ginck wederom by het geselschap. Daer noch een tijdt langh vrolick gheweest hebbende, scheyden sy allenghskens. En alsoo sy goede Companjons waren (die malkanderen wel verstaen konden en veel kluchjes uit rechten) soo sliepen sy alle drie in eene Kamer, twee op het Bedde, en een in een Slaep-banck, die aen de zijdt van de Bedde-stee stondt; sy ginghen te bedde, hy mede in de Slaep-banck, nam die Blaes-met, waer mede hy blies, als volght? Dese twee op't bedde legghende, begosten te slapen, doe nam hy die blaes-balgh en stack die onder haer Deecken en Laken, en blies daer lustigh onder: Daer op sy seiden foey, hoe stinckt ghy, den ander seide ghy doet het. Hy die al stille lag, lachte in sijn

vuyst: Sy wederom in de slaep komende, begosten hy weder te blasen; En sy den stanck wederom inde Neuse krijghende, begoste den eenen te vloecken, en seide, wat Duivels stincken is dat; den anderen begon oock alsoo uit te varen, op het lest sy kreghen malkander by het hooft, en sloeghen malkander. Hy die daer sijn vermaeck in hadde, blies het meeste van de nacht, waer over d'andere tot drie mael toe malkander wat om t lijf gaven.

Van een Bruydegom die sijn Bruydt afghesoent wierde.

Het is eens op een tijdt ghebeurt (in't vermaerde Vleck het Heeren-Veen, ghelegen in Vrieslandt) dat een seecker Ionghman Vrijde na een jonge Dochter, en na een langh aenhouden beloofde sy hem te trouwen, waer door hy seer verblijdt was; En alsoo de Ieught wat haestigh valt in't by slapen, versocht hy aen haer om sijne couragie eens haer te toonen, het welck sy afsloegh, en seide, het gheeft hier nu gheen pas, maer als het doch geschieden sal, so koomt precijs te neghen uuren op die Hooy-berg die daer by ons huys staet, dat hy beloofde om te doen; 't Welck een loosen Boeve hoorde, alwaer sy niet op en dochten. Den Bruydegom verblijdt zijnde, nam sijn afscheyt van sijn Liefste, denckende by hem selven hier

mach nu wel een Vaen op staen, ginck in een Herberge en dronck aldaer een tijdt lanck. En alsoo de tijdt verloopen was ginck sy op de Hooy-bergh, en verwachtede haren Bruydegom, die noch al in de Herbergh sat en dronk en niet gehoort hadde dat de Klock negen uuren had gheslaghen: Desen voorsz Boeve hier op lettende dat de Bruydegom niet en quam ter gestemder tijdt, soo klam hy op de Hooy-bergh, en soende haer eens met een gauwigheydt, en ginck doen wegh van haer: Quam doe voor de selve Herberghe, ende vondt den Ghehoornden Bruydegom daer noch sitten, maer stondt voort op, en ginck al lacchende ten Huyse uyt; en komende ter plaetse als ghestemt was, en haer niet siende, klom op den Hooy-bergh, segghende, bent ghy hier niet Liefste? doch gheen antwoordt krijghende gingh verstoort weder wech.

Onnooselheydt van een Camper.

Een seecker Man komende van Campen op een Winter Avondt, als de Poorten gesloten waren, voor Zwolle, en alsoo men daer tot neghen uuren in kan komen als het open water is, maer dese daer komende, was het Veer-water toe gevrooren, en hy by den Veerman komende, vragende of men daer niet over konde komen, alsoo hy noodigh in de Stadt te doen hadde; De Veerman seyde jae, seer wel,

ghy kond daer wel sonder perijckel over gaen, daer zijn terstondt noch 5 of 6 Mannen over ghegaen: Hy wederom seyde, ick derve dat niet bestaen, ick vreese dat het Ys noch al te kranck is; De veer-man seyde ick sal u wel voor-gaen; Hy seyde dat hy dat niet bestaen dorfste, maer vraeghde wat hy hem geven soud dat hy hem daer over droegh, sy accordeerden daer over, en hy droegh hem daer over, meenende dat hy dan sonder perijckel was, niet denckende dat twee meerder swaerte hadden als een; Maer ick dencke dat hy van Klaes Narre geleert hadde, die oock tegen het Peert seyde, doe het scheet, nu salstu oock niet langer rijden, want doe ick in de Broeck scheet, moest ick oock gaen, ende nam het Peerdt de Zadel of en droegh dat op 't hoofdt.

Van een jonghe Dochter die een Oudt Man trouwde.

Een seecker jonghe Dochter trouwde een seer rijck oudt Man, op hoope dat sy met dese oude pot aen een nieuwe soude gheraecken, en een tijdt lang getrouwt gheweest hebbende, sagh sy dat van de rest niet en quam, en dede alle neerstigheyt om sijne natuere te verwecken, maer konder van wegens sijne ouderdom niet gheschieden: Sy bedacht ten lesten een raedt, en seyde, lieve Man, ick heb noch een raedt bedacht, ick soude meenen het soude

dan wel gaen; Hy seide, weet ghy yets dat tot onsen voordeel is, ick wil het geern doen: Sy seide, ick soude u raden ghy soud u Broeck vol schijtten, en soo hy dan niet al te vuyl van aerd en is, soo sal hy het hoofdt wel uyt een dreck lichten? Hy dede alsoo, maer wat was't? Niet: Hy lijckte de Mulders, en ruste op de saecken, en sy hadder niet meer van te bedt, dan een bescheeten broeck schoon te maken.

Aerdige Clucht van een Soldaet.

Een seker kluchtigen Soldaet leggende tot Meppel, in een Herberge wesende, en niet wel met geldt versien was, sagh dat de Waerdinne roode Buys-kool ghekoockt hadde, en dat sy het water wilde wech-gieten, seide doen tegens haer, giet dat niet wech, maer geeft het my, gelijck sy dede: Hy gingh tot een Kruidenier, koft daer Glaesjens, en vulde die daer mede, ginck daer met op de Marckt staen, en verkocht het de Boeren voor Ooghen-water, maeckte daer noch wel vijf gulden aen gheldt van: En weder in de Herberge komende, seide hy teghens de Waerdinne, siet dit ghelt hebbe ick'er van gemaeckt, is dat nu niet beter als of ghy het wegh gegooten had; Laet de Boeren nu de Oogen wasschen, datse vet worden.

Een seeckere Missive gheschreven aen H: M. I: B.

Sapparentie.

H: M. I: B. Mijnen goeden Vrunt, nae alle ghebiedenisse, soo is mijn vruntelick Requireri aen V E, met den Collaterael, dat V E, metten anderen, soo wel gelieven te doen, ende disponeeren, my nu het Solaris, van wegens de Kinders van vergangen winter, alsoo dat nu wel t'eenemael soude toe passe komen om eenen die my attediose valt, so is mijn minnelick suppliceeren, om 't selve te laten insommeeren, alsoo mijn intentie is, indien my Godt onsen Hemelschen Vader ghelieft te bewaren voor delibiteyt om den selven weg met aggregatie toe wandelen, ende dat dit selve mochte conquesteeren ofte verkrijgen, ofte kan't V L. my by eene doen situeren ofte ordonneren, sal my groote graviteyt gheschieden, wilt dan met contemplatie ofte beliefte hier van 't Communiceeren ende niet te allalieneren.

Diffinitijf ofte eyndtelicken beveele ick u lieden, met V L Huysv. de gantsche Familie, Iae alle goede bekenden in de protexie des Alderhooghsten, den welcken ick bidde V L: te ghesparen in voorspoedt ende saligh lanck leven. Saluit.

Van de perfecte Kacker tot Harderwijck.

Het is ghebeurt tot Harderwijck dat twee Studenten met malkanderen wedden om een vaene Biers, dat hy hem tusschen Neus en Mondt soude Kacken, soo kleyn als een Spelden-hoofdt, of op het grootste als een Eruwte, de ander ter contrarie, dat hy sulcx niet soude konnen doen, ginck doen op de rugge liggen; Den ander streeck sijn Broek af, begoen te Kacken, en bescheet hem sijn gantsche aensicht over, en opspringende riep, ick hebbet gewonnen, waer op de ander begon te lacchen, en seide, ick bekenne het verlooren te hebben.

VValgigheyt van een Hoovaerdighe en Laetdunckende Snijder.

Een seecker Boer in Mastebroeck, hebbende een Soone die seer jammerlick met de Meppeler Roose gequelt was, dat is de Bedelaers kranckheyt, by de gheleerden ghenaemt Pigritia; de Vader sagh, dat hy sulcken swaren gebreck daer van had, en dat hem d' werk ader ghekrompen was, dachte by hem selven, mijn kindt is niet bequaem om Boeren werck te doen, ick sal hem by een Ambacht bestellen, gelijck hy dede, bracht hem by een Lant-snijder, die by de Boeren ginck naeyen, de welcke men Caldunstockers noemt; en daer een jaer

of drie by geweest zijnde reysde naer Hollandt toe, om sijn Ambacht te vervorderen; Daer een tijdt langh gheweest hebbende, quam wederom eens te huys, wesende seer hoovaerdig, (gelijck men seght voor een spreeckwoort, dat een Snijder op een ghehuyrt Peert, het hoovaerdighste schepsel op aerden is.) t'huys wesende sprack hy soo Hollandts dat men hem qualick verstont, hy mocht wel uyt een Sloot ghedroncken hebben daer een Hollander in gescheeten hadde; Hy vraeghde wat een Karne voor een dinck was. Item, Melck-emmers, Melck-vaten, &c. Hy sagh sijn Vader t'huys komen met een voer Hooy, en vraeghde hem waer dat van ghemaeckt worde, of sy dat van Rosijne korven maeckten; De Vader deese malligheydt aen hoorende, seyde, ghy sult met my gaen in't Landt, daer sult ghy het sien; Hy voer met sijn Vader heen, en in t Lant komende, sagh een Hercke leggen, en soo hy sijn Vader vragen wilde hoe het heete, trat op de tanden van de Herke, en seyde, hoe heet dit ding? en eer hy dit woordt uyt brenghen konde, hoe dat ding heet, sloegh hem de Hercke voor sijn tanden, dat hem neus en mondt bloede, doe riep hy, de Duyvel hael de Hercke; De Vader dat siende, worde quaedt, en nam de Hercke en sloegh hem een dicht lijf, en seyde, ick sal dy schelm leeren wat een Hercke is: Hy seyde, o Vader, vergeeft het my, ick dede het om korts

wijl, ick oock seide de Vader, daer mede leerde hy alle dinck weder kennen, en was needrigh.

Van de Onghehoorsaemheydt der Vrouws-persoonen.

Het is gebeurt dat een seker Korve-maker wel by de seven jaren over eene Korf wrochte, en de selve ree zijnde, seide hy tegens sijne Vrouwe dat sy seggen soude, de Heere zy ghedanckt de Korf is ree, Sy seide dat sy dat niet seggen wilde: De Man seide sy soude het doen: Sy niet willende, soo begon hy haer te slaen, en onderwijlen quam'er een Edelman voor by gaen, en seide, waerom slaet ghy u Vrouwe, dat is qualick ghedaen; Hy seide mijn Heer, ick hebbe seven jaer over een Korf ghewrocht, en is nu ree, en ick beveele haer sy sal seggen, de Heere zy ghedanckt de Korf is ree, en sy is soo stijms dat sy dat niet segghen wil; De Edelman seide, is de Hoere stijms sla dan te deghe, voortgaende quam hy in sijn Huys en verhaelde het tegen sijn Vrouwe, daer op zy antwoorde, dat hadde ick oock niet ghedaen, al hadde hy my doodt geslagen. De Edelman seide, wout ghy oock soo stijms wesen? en sloegh de Vrouwe oock een goe poose: De knecht dat siende, vertelde dat tegens de Meyt, die oock aldus seide, ick hadde het oock niet gheseght, al hadde hy my doodt gheslaghen:

De Knecht trock oock te werck, en seide, wiltstu Vercken oock stijms wesen, en haer oock lustigh wat om de lendenen gaf; Aldus wierdt de Ongehoorsaemheyt van dese drie Vrouws-persoonen gestraft.

Clucht van een Bruydt en een Bruydegom.

Een Iongman eens een jonge Dochter getrouwt hebbende, die noch reyne Maeght was soo hy meende, en getrout zijnde, en haer beslapen hebbende, vraeghde sy hem, of sy haer niet wel gehouden hadde? Hy antwoorde heel treffelick: Iae seide sy, dat hebbense al-te-mael geseght, die met my te doen hebben gehadt.

Van een perfecte Twentsche Boer.

Een seker Twentsche Boer te Gast genoodigt wesende van een goet Vrient, de welcke meer goede vrienden ten Eeten hadde, en aen de Tafel sittende, soo quam'er Salade op de Tafel, daer sy alle van begonden te Eten, behalven desen Twentenaer, en seiden teghen hem, hoe sit ghy soo? eet oock Salaet? Hy antwoorde my lust gheen Soldaet, de andere begosten te lacchen en seiden, langht hem wat op het Tafelbort, dat sy deden? Hy nam sijn Mes en sneedt de Salaet aen stucken, stackse aen de punt van het Mes, en atse alsoo op. De andere

haer niet wederom van lacchen onthouden konden van dese perfectheyt die desen Twentenaer over hem had: Waer over hy toornigh wierdt, en seide, Wat Duyvel weit ich von Soldaet toe vretten, wen ich Gras wol vreeten, so wil ich by de Kuene gaen in der Wayde en vreeten daer den balgh dicke, wat bruytme dese Hase-koppen, toe ginneken en te schatteren.

Van twee Huys-houdende luyden.

Een seker paer Volcks aen malkander ghetrouwt zijnde, dewelcke beyde geern eens droncken, en ginghen veeltijdts te samen in de herberge en droncken met malkander, so ghebeurden het eens op een tijdt dat de Man eerst heen gegaen was, en had wel een Mengelen of twee op eer sy quam, doch betaelden het ghelagh van te voren, en hieldt noch een Kanne te goet: Die tesamen uyt ghedroncken hebbende, seyde sy, Man, gheeft gheldt voor het Bier: Waer op hy antwoorde, en seyde, de Man is wel, en 't Wijf oock, sy seggen beyde van geen geldt, ginghen doen voorts naer huys, en alsoo sy arme luyden waren, en niet veel Credit hadden, waren nochtans seer gheneghen tot het drincken, so gebeurde het des anderen daeghs dat de Man de wacht had, en alsoo sy alleene in huys was, niet wetende hoe sy het best klaren sou om Bier te krijghen, bedacht zy ten

lesten een vondt, trock haer hembt uyt, bracht dat selve in de Lombert, en haelde daer een schellingh op, ginck doen met een groote Kanne nae d'herberghe, en koght daer twee Kanne bier voor 't geldt: Daer met in huys komende, sette sy de Kanne in het bedde, en spaerde dat tot der tijt toe dat haer Man quam. De Man des avondts te huys komende, at wat en ginck te bedde by sijn Wijf, en een weinigjen gheleghen hebbende, kreeg hy grooten dorst, en seyde tegens haer, och wijf, ick hebbe sulken machtigen dorst, ik smachte schier van Dorst. Doen kreegh zy de kanne met bier, en seyde, Man ick brengh u eens: Hy de kan ontfangende dronk een goede teugh en seyde doe wel Wijf, hoe komt ghy hier aen? dat is goet bier: Doen seyde sy, ick hebbe mijn hembdt uit getrocken, en hebbe dat in de Lombert gebracht, en hebbe daer ses stuyvers op ghehaelt waer voor ick het bier gekoght hebbe. Doen begon hy hem noch seer te verblijden, haer prijsende, ende seyde: O Wijf, wat bent ghy een huys-houdersche, hoe suinigh weet ghy 't te overleggen.

Aerdighe Pots.

Het is tot Amsterdam ghebeurt, dat twee loose Boeven eens met malkanderen op stemden om in een Hoer-huys te gaen, het welcke gheschiede; Daer komende, soo saten

sy een poose by malkander en droncken, en over-leyden met een hoe sy best souden die Madamme, welcke seeer cierlick gekleedt was, om haer dat selve kleedt een wijl tijdts afhandigh te maken: Doch beslooten dat den eenen dien nacht by haer soude blijven, en gaen in de voor-Kamer by haer heen te bedde, het welck gheschiede; Dese Beddeste was dicht by de Vensters, al waer een Tafel voor stondt, daer sy beyde haer kleederen op leyden, hy de sijne, en sy de hare; gingen doen by malkanderen liggen op 't Bedde: En als sy dan in de slaep waren, sou den anderen komen en nemen de kleederen, door het Venster dat al los gemaeckt was, het welcke geschiede. Sy die met malkanderen de Wolven dans speelden, te weten, met de steert tusschen de beenen, en lagen soo langhe op het Bedde tot dat het licht dagh was, doen souden sy beyde Liefjes opstaen, en de Kleeren waren wegh, waer over hy begost te roepen, ende seyde: Hoe Duyvel is 't hier gelegen, zijn hier Dieven in huys? ick wil mijn kleeren weder hebben, of daer sal wat anders om gaen, De Waerd en de Waerdinne swoeren by Eede hoogh en deur, dat sy'er niet van wisten: Doen begost hy weder in stil-stant te komen, ende seide teghens de Meydt, gaet in die straet en in dat huis, en seght dat sy u een pack kleeren voor my langhen, het welck gheschiede, en sy brachtse hem, hy ginck doe sijns weeghs: De

Madamme was haer kleederen quijt, en 't gelt toe dat sy die tijdt verdient hadde. Hy lachte al vast in sijn selven, en ginck heen na sijn Confrater, die sijn, en haer kleeren ghekregen hadt, gingen doen te samen weder in een ander huis, daer de selve neeringh gedaen wiert, waer een schoon jongh Venus diertje was, trocken dat die kleederen van de voorsz Madamme wederom aen, en voeren doen te samen op een wagen na Haerlem, om een speel-reysjen; Sy daer langh ghenoegh gheweest hebbende, trocken doen weer nae Amsterdam. En alsoo hy des wercks moede was, geleyde hy haer in dat huis daer de Madamme woende, die de kleederen toe quamen, de welcke doen begost uit te varen, ende seyde: Du dief-achtighe Hoere, hebt ghy mijn kleederen gestoolen, flucks trecktse wederom uit, dat sy doen moesten of sy wou of niet, en sloeghen malkander noch eerst een goe schoer.

Discours van eenige Passagiers.

Het is onlanghs gebeurt dat eenige Passagiers in Brabandt in een Veer-schuyt voeren, welcke altesamen Papisten waren, en onder allen een Gereformeerde: Dese Papisten seiden onder malkanderen, dat sy seer verwondert waren dat de Guesen so hartneckig bleven, dat sy niet wilden ghelooven aen het Rooms Catholijck gheloove, daer sy soo veele Mirakelen

van sagen, als dat haer Priesters konden Duivelen uit drijven, en meer andere Mirakelen die haer Sancten deden: Dese Gereformeerde de reden aenhoorende, seide? Ick sal ons ook van een Mirakel vertellen, dat ook geschiedt is, (luystert toe: Het is een ghebeurt dat eenighe Passagiers na de helle reysden, en voor de helle komende, klopten aen, doch en vonden daer niemandt t'huys als een kleyne jonge, die haer vraeghde wat sy hebben wouden: Sy seyden, wy willen in d'Helle wesen? De jonge seide hy liet niemandt in, sijn volck waren altesamen uit? Sy vraeghden waer? Hy gaf haer tot antwoordt, dat sy nae Roomen waren, de Paus was doodt, en dat zy aldaer als bloedt-vrienden, tot begraffenisse waren ghebeden. De Papisten seiden doe, dat's een leugen! Hy seide, 't is soo, ick bekenn't: ghy liegt soo wel als ick, Ick gheloove immers niet dat ghy soo onnoosel zijt, dat ghy alsulcke Apen, ick wil segghen Papen deuntjes gheloove gheeft.

Seeckere aensprake van een Dienst-knecht gedaen aen sijn voorige Heerschap.

Een seecker Boeren Knecht, Quirte ghenaemt, dienende op Ruynder-wolt, by een rijcke gierige Boer, alwaer niet wel gheschaft

en worde, ende leet aldaer grooten honger alsoo daer des tijdts niet wel aen te gheraken was, moest het voor dien tijdt daer uyt houden. Trock op het lest nae Steenwijck, en verhuerde hem aldaer, ende alwaer hy het vol op gedischt kreegh, soo begosten hem de Broodt-kruymen te steecken, wist niet hoe hy het wreken soude aen sijn voorige Heerschap, bedacht een raedt, ende ginck nae Ruynder-wolt, ende liet sijn oude Heerschap Dagh-legghen: De Heerschap de Boodtschap ontfangen hebbende, wierdt verbaest, ginck heen nae hem toe, ende seyde: quirte, ghy hebt my Dagh legghen laten, wat isser te doen? isser noch wat resteerende? seght dat, wat behoeven wy te Pleyten. Hy antwoorde, ghy mooght de Aenspraecke aenhooren. Ende des anderen daeghs als de Banck ghespannen was, worden de Partijen inghe-eyscht, binnen komende, dede hy sijn Aenspraecke, ende seyde: Comp. Quirte, als mede last hebbende van sijn Cameraet, en spreeckt aen sijn oude Heerschap, te weten, G. H. voor hem selfs, en mede voor sijn Cameraet, elck voor een Waghen vol stucken Eetens, of Bruggen (so men daer seyt), toonende Procuratie van sijn Cameraet, en betaelde het Teecken-geldt, ginck doen weder wech, en liet sijn Heerschap met een beschaemt aengesicht staen: meenende hem doen genoeghsaem gewroocken te hebben.

Snijders gemaeckt van Menschen dreck.

Twee Drincke-broers by malkanderen saten en droncken, kregen dispuyt waer dat de Snijders van ghemaeckt waren: den eenen seyde, het was van een Koe-stront; den anderen ter contrary, seide dat het een Menschen strondt geweest was. Gheeft daer reden van seyde den eenen. Dat kan ick wel doen en seyde: Het geschiede dat S. Pieter uyt wandelen ginck, vondt een Menschen-dreck, sloeg daer met sijn Staf op, en seyde, Fiat; Terstont quam daer een Snijder uyt springhen. En dat sulcks waer is, dat het een Menschen-dreck gheweest is, en geen Koe-stront, blijckt daer uyt, dat sy selden, of nimmermeer op de aerde sitten om te naeyen, of de Deuren moeten toe zijn: maer ghemeenlick op de Venters, of op een Tafel, vreesende altijdt noch dat haer de Verckens vreeten sullen. Den eenen seyde doe ick ben gecontenteert, de reden zijn goedt,

Munneken ghemaackt van een koe-stront.

Alsoo wy in het voorighe verhaelt hebben van de afkonste der Snijders, soo moet ick u nu oock eens verhalen van de afkomste der Munneken: De Duyvel sulcks ghesien hebbende, dat S. Pieter de Snijders gemaeckt hadde, wilde dat selve nae bootsen, en sagh een

Koe-stront ligghen, stiet daer met sijn Voet aen, en seyde Fuat, in plaets van Fiat, en daer quam een Munnik voor den dagh. De Duyvel sagh vreemt toe dat hem dat misselick schepsel so gelijck was, en sagh het met verwonderinge aen, dacht wat sal ick nu met hem beginnen, en seide, ick mach daer een Bedelaer af maecken, gelijck hy dede. En al-hoe-wel het Bedelen een schandaleus dinck is, ick sal 't nochtans metter tijdt noch wel tot een goedt eynde maken, het welck oock geschiede, maeckte de Lieden vroet dat het een heyligh werck was, en dat hy een Heyligh Persoon was, en dat hy ook die gheene was, die haer uit het Vagevuer helpen konde, door Aelmissen, die sy hem toe brachten, waer door hy van de slechte Lieden veel gelts vergaderde, kreegh doen noch seer veel Spits-broeders die hem ghelijck waren, en vermenichvuldichden gelijck de Maeyen in een verrotten Kaes. Doch eyndelick koosen sy de Paus van Romen tot haren Generael, die sy noch ghetrouw zijn als de Byen haren Koning. Daer nae werden sy verdeelt in verscheidene Colonelschappen, als namentlick onder Franciscus ende Augustinus, ende meer andere Ordens, dat al te langh valt te verhalen. Zijn op 't lest so verr gekomen dat sy geheele Lantschappen tot haer besit hebben gekregen, ende hebben aldaer groote Gebouwen ghemaeckt, niet alleen voor haer, maer oock voor haer

Hoeren: Dese Renten zijn vry afgheslaghen, door de komste van Luyter en Calvinus, hoewel sy in veel plaetsen noch groot gesag hebben, als blijckt in Brabandt, ende meer plaetsen daer haer Hane Koninck is.

Aerdighe Pots van twee Tooveressen.

Het is in 'sGraven-Haghe gheschiedt dat daer twee Vrouwen met Tooverie beschuldight wierden, waer door sy genootsaekt waren om haer met Recht te verdedighen; Sy riepen haer partien voor 't Recht, welcke haer sulcks niet konden bewijsen, en wierden daer over gecondemneert, om Revocatie te moeten doen. Dit dus veer gebracht zijnde, gingen sy met haer Advocaten in een herberge om voor haer een gelagh te spendeeren, voor haer goede dienst: In de herbergh een tijdt langh gheweest hebbende, begosten sy de Wijn in't hooft te krijgen, seyden doe tegen haer Principalen: het is nu al even veel, ghy hebt het doch ghewonnen, en 't sal nu doch even veel doen, wy weten doch wel dat ghy daer soo vry van zijt als een hondt van Vloon in de Mey maendt, doet ons nu vry een kunsjen: Sy seyden tegen haer dat sy eens uyt souden gaen, als sy deden. Buyten gekomen zijnde, wouden sy haer water eens afslaen, tasten in de Broeck en bevonden dat sy Ontmant waren, en seyden: hoe Duyeel is 't hier! Ick mist mijn Manlickheyt.

Ick oock seyden de anderen: Sy die verbaest weer in de Kamer quamen, seyden doen teghens haer, flucks ghy Hoeren geeft ons elck onse Manlijckheyt weer; Waer op sy seyden, ghy hebt immers een kunsjen van ons begeert, en dat hebben wy gedaen, nu kunnen wy u niet helpen, of t en zy ghy u Vrouwen hier ontbiet, gelijck sy deden. De Vrouwen daer komende, were haer de saecke ontdeckt, die (soo men dencken mach, niet wel te moede waren) wegens haer groote schade, moesten de Hoeren noch vleyen, dat haer mans mochten weder ghestoffeert worden: Wel seiden deese Tooveressen, soo gaet dan achter in het Somer-huys, daer sult ghyse vinden in een hoender-korf, ende eeten Haver; De Vrouwen gingen heen, en bevonden het alsoo, ende elck meende toe te tasten nae de beste, raeckten onderwijlen in een suyse, even als of sy in een droom waren; en weer by haer selven komende, hadde elck van haer sijn eyghen Man in de Voor-broeck, en vonden de Mans weder wel gestoffeert, al waer doen groote blijtschap was, en waren noch een wijle vrolick, maer begeerden geen kunsjes meer van haer te sien.

Van een Pape die de Biechte Clapte.

't Is gebeurt in de Grietenie van Wolvega, dat daer een seeckere Boeren Ionge sijn Biechte dede an een Pape, die hem heel scherp

ondervraeghde, bekennende alle sijne misdaden die hem bewust waren, ende seyde dat hy noch wat heymelicks wiste, maer hy en dorst het de Paepe niet seggen: De Paepe meenende een seer sekreete saecke te hooren, hieldt al sterck aen, en seide tegens de Ionge, ghy moet niet verswijgen, of hy kost geen Absolutie krijgen. De Ionge door 't hart aenhouden, seyde; ick weet een Vogels nesjen, en het weet noch een Ionghe, maer ghy moet het niet segghen: De Pape worde quaet, meende dat het de Ionghe uyt schalckheydt dede, ende dat het hem was in ghesteecken, quam des anderen daeghs op de Predick-stoel, ende seyde tegens de Gemeente, dat sy haer Kinderen so ongemaniert op voeden, datse in plaets van Sonden te belijden, spraecken als dan van Vogels nesjes, ende spottende also met de Priesters. De Ionghe de welcke mede in de Vergaderinghe was, riep, He, he, dacht ick het niet wel, dat de Schelm niet swijgen kon, ick sal het datelick gaen ende halent uyt; Liep uyt de Vergaderinghe ende haeldet, quam doe weder in, en seyde, hier heb ick het al, nu sult ghy het my niet nemen.

Van een Boer die sijn Gansen verkocht.

Een seecker Boer brengende eenige Gansen te Marckt om die selve te verkoopen, soo quam'er een Vrouws-persoon by hem, en vraeghde, hoe veel die Gans? Hy antwoorde,

ick wilse niet verkoopen, maer die wil ick versoenen: Doe seyde sy, ick wilse wel verdienen; Sy accordeerden met malkander, en gingen te samen in een Herberge, en pleeghden de konst, bedanckten malkander, ende sy gingh met de Gans nae huys: Den Boer een loosen Boeve zijnde, gink ontrent een uur daer na weder voor haer deure treden, in haer stoepe, 't welck haer Man sagh, ende seyde, wel Wijf wat moet de Man willen hebben? De Vrouwe wel denckende wat sijn boodtschap was, ginck verstoort nae hem toe, en seyde wat hy daer te doen hadde: hy antwoorde, ick wilde het ghelt voor die Gans hebben. Sy die niet veel woorden dorste maken, gaf hem het gelt, en hy ginck sijns weeghs. Sy weder binnen komende, werde haer gevraeght van haer Man, wat de Boer hebben wilde; Waer op sy antwoorde, het gelt voor de Gans; Wel seyde de Man, hoe laet ghy den onnooselen Boer so lange staen; Hy is my soo slecht niet, seyde sy, hy weet sijn Gansen wel te verkoopen.

Van een Koster die de Pape het Vercken af gestoolen had.

Het is ghebeurt dat een seecker gierighe Pape, een vercken ghemest hadde, ende also het daer een gebruyk was datmen de Beulingen by de Bueren om brachte, 't welcke hy niet geern doen wilde, vraeghde om raedt aen

sijn Koster hoe hy best doen soude, dat hy de Beulingen behouden mochte: De Koster niet slecht zijnde, gaf hem raedt, dat hy het Vercken by nachte soude slachten, ende seggen dan dat hem het Vercken ghestoolen was, dat hy gheraedtsaem vondt, ende dede alsoo, gelijck hem gheraden was. De Koster docht by hem selven, ick mach de Pape hier in niet leughenachtigh maecken, (hoe-wel hy de Boeren wel veele Fabelen wijs maeckt) ginck ondertusschen heen ende stal de Pape des nachts het Vercken af: Hy stondt des Morghens vroegh op, ende bevondt dat sijn Vercken ghestoolen was, ende liep voort nae de Koster toe, ende seyde: Mijn Vercken is my ghestoolen: De Koster seyde, soo moet ghy seggen. Wel, seide de Pape, het is my waerlick gestoolen; De Koster seide, blijft daer by, anders most ghy de Beulinghen om deelen: De Pape seyde wederom, het is my oprecht gestoolen. Soo ghy dat niet en seydet, soo souden de Bueren daer op smaden, ende seggen Heeroom is al te gierigh, die wilse niet misten. De Pape mocht daer met heen gaen, ende hy was ondertusschen sijn Vercken quijt.

Van een jonge Huys houdersche.

Seecker Ionghe Vrouwe nieuws ghetrouwt zijnde, de welcke weynigh van de Huys-houdinghe en wiste, konde niet een pot met eeten koocken, ofte men moest het haer al-te-mael op schrift geven, hoe sy doen soude: Soo ghebeurde het op een tijdt dat sy Vleesch gekocht hadde, leyde het selve in het water, en bracht de pot te vuyre, doe quam daer ondertusschen een Hondt en nam het Vleesch; het welck de Meydt sagh, en riep, Vrouwe, daer gaet de Hondt met het Vleesch loopen: Het is gheen noodt seyde de Vrouwe, hy sal het wel weder brenghen, hy weet doch niet hoe hy het koocken sal, want hy heeft de Brief niet.

Klucht van een Dronckaert.

Het is binnen Amsterdam ghebeurt dat een seecker droncken Man des nachts by de strate liep, en bedreef aldaer veel moet-wille, maeckte sulcken gheraes dat het de wacht hoorde, dewelcke hem by het hooft greepen, en brachten hem datelijck in de Boeyen? Hy die droncken was, geraeckte voort in de slaep, en des morghens wierde hy wacker, ende alsoo het noch doncker was begon te kloppen en riep: Hou Waerdin, koomt en reeckent mijn ghelagh, niet beter wetende of hy was

noch in de Herberghe. En naest hem sat een Dief ghevangen, seyde tegens hem, hoe is het Kameraet? weet ghy wel waer ghy zijt? Hier reeckent niemandt als de Beul: Hoe staen u saken? hoe hebt ghy het ghemaeckt? voor my en is geen kans, ick vreese dat ick aenkomstighe Saterdagh sal moeten hanghen, hoe het met u staet en weet ick niet. Hy dese woorden hoorende, en ghewaer wierdt waer hy was, worde bevreest, en seyde; Och! Sancte Marten, patroon van de Drincke-broers, verlost my dese mael, ick sal my voortaen beter draghen by den Dronck.

Van een behendige Boer.

Een seecker Boer, hebbende een Vrouwe, de welcke heel kranck was, ginck met haer water by een Doctor, begeerende of hy dat eens besien wilde, en hem segghen wat sijn Vrouwe scheelde: De Doctor over Maeltijdt sittende, seyde teghens de Boer, gaet daer een weynigh sitten, ick sal u datelick voort helpen, en begonste hem voort te vraeghen waer het sijn Vrouw hieldt, en of sy al Stoel-ganck hadde: De Boer antwoorde en seyde, wy hebben gheen Stoelen, wy sitten op Blucken; De Doctor begon te lacchen, e seyde, du plompaert, ick meen of sy oock schijtten can: schijtten is dat oock drijtten seyde de Boer: Iae seyde de Doctor schijtten is het; Wel dan, sprack

de Boer, sy scheet gister avondt noch stucken soo groot als dat Vleesch dat daer op de Tafel staet: Dat vreet seyde de Doctor: Ick bedanck u Heer Doctor, ick hebbe van daghe noch niet ghevreeten, greep het Vleesch van de Tafel, en at het op.

Van een Wijf dat voor de Scholte badt.

Een oude Vrouwe daghelijcks in de Kerck sittende, badt gheduyrigh dat haer Scholte doch een langh leven hebben mochte? De Scholte sulcks ter ooren komende, liet de Vrouwe ten Eeten nooden, en sy met hem aen de Tafel sittende seyde sy; Mijn Heer, hoe hebbe ick dit aen u verdient. De Scholte seide ghy verdient het daghelicks aen my, soo ick hoore van andere segghen, en nu wilde ick gheerne weten wat deught ick u bewesen heb, dat ghy my soo bemindt: Waer op sy seide, gantschelick niet mijn Heer; maer de reden zijn dese, ick hebbe u Groot-vader als Scholte hier ghekent, dat was een Man die niet en deuchde, en oock u Vader, die noch slimmer was, en ghy mijn Heer, bent de eerlooste stucke Boefs die op aerden leeft, en nu bidde ick om u langh leven, vreesende dat'er noch slimmer komen mochte.

Van een Arghlistige Boer.

Een seecker listighe Boer komende by den Landt-Grave van Hessen, alsoo des Graven Beesten in des Boeren Kooren gheweest waren, hadde lust des Graven vonnis daer van te hooren, en seyde: mijn Ghenadighste Heer, mijn Beesten zijn in mijns Heeren Kooren gheweest, en hebbender seer groote schade in ghedaen, ick weet niet hoe ick het best met mijn Heer stellen sal: De Grave seyde, dat moet ghy tot een duydt toe betalen: Den Boer seyde wederom; Och mijn Heer, ick hebbe my versproocken, mijn Ghenadighste Heer sijn Beesten zijn in mijn Kooren gheweest? Waer op de Grave seyde dat luydt anders, en daer moest de Boer mede te vreden zijn.

Gauwigheyt van een Speelman.

Een seecker Boer te Marckt komende met een vette Koe, ende alsoo hy die niet nae sijn sin verkoopen konde, soo quammer ten lesten een Speelman en kocht hem die selve af, op S. Marten te betalen: De tijdt verloopen zijnde, quam de Boer om het geldt, het welcke de Speelman noch niet en had, maer gingh heen en koockte een stuck vleesch, ende seyde, eet wat, dat hy dede, ende droncken malkander by heelen ende by halven toe, ende

gingh doe sijns weeghs. De boer quam weder om het ghelt voor het beest, ende dat was alle weeck weer aen, ende hem wierde al lustigh op gheschaft, so van eeten als oock van drincken; ende dat loopen duerde soo langhe dat den Speelman quaedt worde, ende seyde, laet ons reeckenen. De boer wierde quaedt, liep wech, en sprack hem met Recht aen: Den Speelman dede oock alsoo, ende sprack hem aen voor een somme, die niet minder als de boers aenspraecke was: Doch langh genoegh gepleyt hebbende, quam de Speelman met de Deure op het Stadt-huys, en be-eedighde sijn schult, en maeckten het doe effen.

Van een besluyt daer een seecker Hoogh-duytsche Pape sijn Predicatie met besloot.

Tot een besluyt, soo weetet ghy lieve Luyden, dat die ghene die onsen Heere gekruyst ende ghemartelt hebben, niet sulcke Luyden waren als ghy zijt, maer het waren langhe stercke boeven als onse Dagh-dieven, die Timmer-lieden ende Messelaers, Stercke vette Knollen, en onbeschaemde Ezels als de Dorschers; Godtloos als de verhoerde Koetsiers, Wijn en Bierschenckers, Schippers en Ecke-schuyvers, en Kanen-voerders, Potte-Backers ende Leem-treeders: Meyneedighe dieven als de Haringh-packers, Zout en Koo-

ren meeters. Vuyle krengen als de Vlees-houwers ende Backers. Onnutte Sleupels als de Zeep-sieder, Panne-backer ende Kalck-brander. Rasende beesten als de Kistemaker, Draeyjer, Rade-maecker, Steenhouwer ende Rijm-beslager, oock als de Loot-gieter en Kannegieter. Sy hadden roode Naghels als den onnutten Leer-touwer. Roode baerden als de diefsche Mulder, Tollenaer en Goudt smeeden. Stinckende Honden als de Schoemaker, Rijmsnijder ende Viller. Swarte verloopene troppen als de Smeeden, Kooper-smeeden, Uurwerck-maeckers, Platen-slagers, Sweert-veegers, Ketel-lappers, Verken-snijders, Schoorsteen-veeghers ende Heydenen. Het waren oock alsulcke diefsche, luysighe, ruydighe, gratsige, grundige Schelmen, als de Pelssers, Snijders en Linnen-weevers. Stolte hoovaerdighe en op-gheblasene Slungels, die sich in een ander mans schade verblijden, als de Barbiers, Droogh-scheerders, Messen-smeeden, Malers en Pralers. Het waren oock plompe bengels als de huys en waghen-knechten, en hadden stompe Baerden als de Turcken, Tartaren, Ungaren ende Polacken.

De onsen Heere verriedt dat is Iudas gheweest, soo hoort oock wat voor een sijn Ghesel hy was, hy liet hem een platte scheeren als onse H. Vader, en vervoerde daer door veel Wijven ende Maeghden: Hy maeckte Moeder

en Dochter tot Hoeren, als onse Dom-Heeren doen: Het was oock een verloopenen Slungel, als de Kaerte-maecker, Glaser, Touslagher, Zeyle-maecker, Naelde-maecker, Spelde-maecker, Borstel-binder, Compas en Kamme-maecker. Item, het was oock een Smeerrutser en Honighlicker, als de Procureus Advocaten, en andere Pen-lickers: Hy nam gelt, verriedt onschuldigh Bloet, als de Krijghs-luyden en Landts-knechten: Hy was oock heel versmets als een Voermans sweepe; Listigh en op alle voordeel afgherecht, als de Duyvels Wormen, de Gelt en Koorn-Woeckeraers, Gelt beknippers, Koop-luyden, Sloote-maeckers, en Kleyn-smeeden: Hy liet hem met geldt besteecken, als de Amptlieden, Richters, Vooghden ende schrijvers? En hy was gantsch gierigh als de Papen, Hy hadde oock een groote Buydel aen sijn Gordel hanghen, als de Biersleepers tot Lubeck: Hy ginck oock ter Kercken, en hoorde onsen Heere, hy voer lijckwels in sijn boose voornemen voort, als een ander Duyvels Kindt. Hy verstont hem oock wel op liegen, als de Doctoren die op de Marckt staen, de Apteeckers, Sturgers, de Muyse vanghers, Tande-breeckers, Heckel-makers, Luyden beschijtters en Geldt Muysers, en was vergheselschapt met de Kramers, die met de Dobbel-steenen het onder ofte der over en die met meer andere geldt strickjes omloopen, waer

van hy koopen en verkoopen leerde: en sy en konden hem niet beschijtten, of sy hielden hem de Neers by de Muyl, doch de Kruycke ginck soo lange te Water dat hem de Hencksel af viel, en hy vertwijffelde in sijn verradischer saken, ginck heen en verhinck hem selven, als of daer gheen Schelmen gheweest waren, die hem aen de Galge konden knopen; Het beste dat aen hem was, is de Huyt gheweest, die sijne schelmse lidtmaten noch een tijdt langh te samen hieldt; maer berste eyndelick oock on-twee, en schudde sijn vervloeckt inghewandt en strondt voor sijn voeten? Over een kleyne wijle quam daer een subtijl swart Duyveltje en voerde sijne verradische Ziele in Nobis Kroegh; Dat Vlees vraten de Doodt-gravers, met de swarte mantelen, dat zijn de Timmer-luyden die haer Axen op de Galgen en Kercken wetten, het welcke zijn de Boheemische Kranen, op goet Duyts swarte Raven, die den selven schelm d'oogen uyt hackten. In somma daer was huyt noch hayr goedt aen hem, want dat hayr was vol Luysen, de huyt de barste dat Vleesch vraten de Raven, de Ziele voer den Duyvel in t lijf: Daerom dan, weest verblijd dat ghy oock sulcke Companen niet en zijt, als desen voorgenoemden verrader en Oly-berger Iudas geweest is, beveele u hier mede het Ampt der H. Misse, ende biddet een Ave Mariae.

Tot een Besluyt.

Den Leser ghelieve dit voor lief aen te nemen, wy sullen het hier nae beter maecken; want het breedste is noch achter, seyde het Wijf, doe soude sy een Panne kacken, en de steel quam eerst.

EINDE.